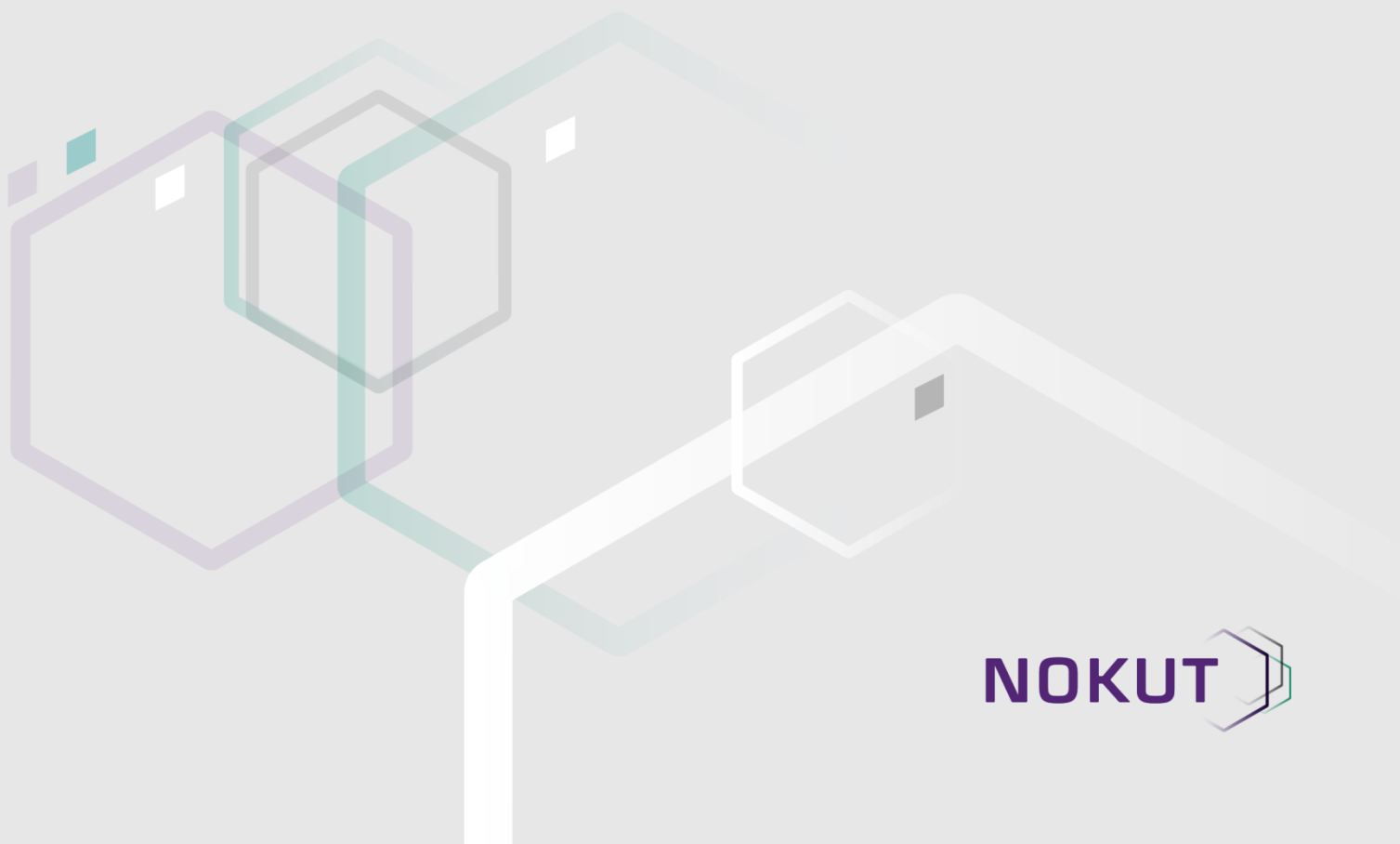

Panelvurdering av overordnede læringsutbyttebeskrivelser

Søknader om nye fagskoleutdanninger våren 2015

April 2015

NOKUT

Tittel	Panelvurdering av overordnede læringsutbyttebeskrivelser
	Søknader om nye fagskoleutdanninger våren 2015
Nivå/fagskolepoeng:	NKR-nivå 5
Sakkyndige:	Martin Bayer, Helle Korshøj Bendixen, Mari Elken, Marta Grongstad og Morten Flate Paulsen
Dato for vedtak:	13.04.2015
NOKUTs saksnummer	15/157

Forord

NOKUT gjennomførte i 2014 et forsøk hvor vi delte opp den sakkyndige vurderingen av en godkjenningssøknad i to. I den første delen vurderte et panel om den overordnede læringsutbyttebeskrivelsen (LUB) i den aktuelle søknaden var utformet i tråd med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR). Vi viderefører forsøket våren 2015.

Panelet for søkerrunden våren 2015 har bestått av fem sakkyndige:

- Instituttleder/lektor Martin Bayer, Institut for Kultur og Identitet ved Roskilde Universitet
- Kvalitetskonsulent Helle Korshøj Bendixen, KEA – Københavns Erhvervsakademi
- Forsker Mari Elken, Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning
- Studieleder Marta Grongstad, Universitetet i Tromsø
- Rektor/ daglig leder Morten Flate Paulsen, Campus NooA

Ikke alle referansepersonene fra 2014 hadde anledning til å delta våren 2015, og forsker Mari Elken ble derfor oppnevnt som erstatter.

Referansepersonene dekker i så stor grad som mulig bredden av fagområder. Panelet har til sammen erfaring med utvikling og vurdering av læringsutbyttebeskrivelser, og flertallet av panelet har erfaring som sakkyndige eller referansepersoner for NOKUT. Panelet har vurdert de overordnede læringsutbyttebeskrivelsene i søknader om godkjenning av fagskoleutdanninger våren 2015. De har altså ikke foretatt en faglig vurdering av læringsutbyttet, og heller ikke gått inn i utdanningenes studieplaner med beskrivelser av læringsutbytter etter emner, eller øvrig dokumentasjon. Se vedlegg 1 for beskrivelse av de sakkyndiges kompetanse.

Denne rapporten bidrar til å klargjøre for fagskolesektoren hvilke standarder NOKUT legger til grunn i vurderingen av overordnede læringsutbyttebeskrivelser, og hvordan vi vurderer søknadene mot våre krav. Panelets vurderinger og råd har vært grunnlag for den veiledningen NOKUT har gitt fagskolene i utforming av overordnede læringsutbyttebeskrivelser. Dette er et ledd i NOKUTs arbeid med å bidra til å heve utdanningskvaliteten i norsk fagskoleutdanning. Vi anbefaler derfor alle fagskoler og søkere om å lese rapporten. Panelets råd og NOKUTs generelle betraktninger står i kapittel 4.

NOKUT, 13. april 2015

Terje Mørland
direktør

Innhold

Sammendrag	1
Oversikt over vurderinger våren 2015	2
1 Innledning	4
1.1 Krav til læringsutbyttebeskrivelser i en søknad om godkjenning av fagskoleutdanning	4
2 Søknader om nye utdanninger våren 2015	5
2.1 AOF Telemark og Vestfold, «Demensomsorg»	5
2.2 AOF Østfold, «Barn med særskilte behov»	8
2.3 AOF Østfold, «Uttevslingshemning og aldring»	11
2.4 Christian Thams fagskole, «Vannteknikk»	14
2.5 eCademy AS, «Skoleadministrasjonssekretær»	17
2.6 eCademy AS, «Team- og relasjonsledelse»	19
2.7 Fagskolane i Hordaland, Bergen tekniske fagskole, «Lokal gastronomi»	21
2.8 Fagskolane i Hordaland, Fusa fagskule, «Psykisk helsearbeid og rusarbeid»	24
2.9 Fagskolen Tinius Olsen, «BIM installasjon»	27
2.10 Fagskolen Tinius Olsen, «BIM konstruksjon»	29
2.11 Fagskolen Tinius Olsen, «Kompositt og polymer»	31
2.12 Fagskolen i Sogn og Fjordane, «Klima, energi og miljø»	34
2.13 Fashion Mode as, «Motedesign- og modelismemedarbeider»	38
2.14 Fashion Mode as, «Motedesigner og modellør»	41
2.15 Handelsinstituttet, «Regnskapskonsulent»	44
2.16 Hydraulikkskola AS, «Fagingeniør hydraulisk konstruksjon»	47
2.17 Hydraulikkskola AS, «Fagtekniker hydraulikk»	49
2.18 Hydraulikkskola AS, «Fagtekniker hydrauliske systemer»	52
2.19 Hydraulikkskola AS, «Fagtekniker subseahydraulikk»	55
2.20 NKI AS, «Avdelingsledelse»	58
2.21 NKI AS, «Hotelledelse»	62
2.22 NKI AS, «Markedsføringsledelse»	66
2.23 NKI AS, «Migrasjonshelse»	70
2.24 NKI AS, «Psykisk helsearbeid og rusarbeid»	72
2.25 NKI AS, «Salgsledelse»	74

2.26	NKI AS, «Velferdsteknologi».....	78
2.27	NKI AS, «Webmarkedsføring».....	80
2.28	Nordland Fagskole i helse- og sosialfag, avd. Narvik, «Kreftomsorg og lindrende pleie».....	83
2.29	Norges Idrettsakademi, «Personlig trening».....	85
2.30	Rogaland Kurs og Kompetansesenter, «Forpleiningsleder i maritim sektor»	88
2.31	Rogaland Kurs og Kompetansesenter, «Helseadministrasjon»	91
2.32	Rogaland Kurs og Kompetansesenter, «Sterilforsyningsteknikk»	94
2.33	Steinkjer fagskole, «Teknisk fagskole brann-, beredskaps- og redningstjeneste».....	97
2.34	Stiftelsen Norges Byggskole, «Treindustrien»	100
2.35	Studieforbundet AOF Norge, «Helse, aldring og aktiv omsorg»	102
2.36	Studieforbundet AOF Norge, «Psykisk helsearbeid og rusarbeid»	105
2.37	Ytre Namdal fagskole, «Maskinoffiser».....	108
2.38	Østfold fagskole, «Oppvekst. Barn med særskilte behov»	114
3	Betraktninger fra panelet og NOKUT	117
3.1	Panelets råd til sektoren	117
3.2	NOKUTs betraktninger.....	120
	Vedlegg	122

Sammendrag

Læringsutbyttepanelet har vurdert overordnede læringsutbyttebeskrivelser fra 38 søknader om godkjenning av fagskoleutdanning som kom inn til søknadsfristen 15. februar 2015. To tredjedeler av læringsutbyttebeskrivelsene er vurdert som i tråd med det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket (NKR). Dette er tilnærmet likt høstens resultat, da panelet kom fram til at 21 av 29 beskrivelser var i tråd med NKR. Våren 2015 er 18 læringsutbyttebeskrivelser vurdert som tilfredsstillende uten ytterligere merknader. Åtte beskrivelser er vurdert som tilfredsstillende med forbehold om at tilbyder gjør mindre endringer i læringsutbyttebeskrivelsen, og tolv beskrivelser er vurdert som ikke tilfredsstillende. NOKUT er godt fornøyd med at så mange av de innleverte beskrivelsene er i tråd med NKR.

Panelets vurderinger har blitt mer utfyllende og detaljerte fra våren 2014 til våren 2015. NOKUT håper vurderingene blir tatt imot av sektoren som konstruktive veiledninger. I tillegg til å vurdere de enkelte læringsutbyttebeskrivelsene har panelet presentert noen råd til utforming av læringsutbyttebeskrivelser i tråd med NKR. Rådene bør leses i sammenheng med råd og generelle betraktninger som panelet ga i 2014. Panelets veiledning handler nå i stor grad om å heve kvaliteten på læringsutbyttebeskrivelsene fra et akseptabelt nivå til et godt nivå.

Panelet oppfordrer sektoren til å formulere presise og språklige korrekte læringsutbyttebeskrivelser som tydelig kommuniserer det faglige innholdet uten å gå på akkord med nivåbeskrivelsen i NKR. De anbefaler å unngå verdivurderinger som har moralske hentydninger og er lite spesifikke. Det faglige innholdet og spesielt den enkelte utdannings profil mener de fortsatt bør tydeliggjøres i flere av læringsutbyttebeskrivelsene. Panelet mener at sammenhengen mellom kategoriene i enkelte tilfeller er uklare, for eksempel der det ikke fremgår at studentene får kunnskaper om ledelse, selv om de skal oppnå ferdigheter i å lede. Panelet minner videre om at arbeidet med å forbedre og oppdatere læringsutbyttebeskrivelsene er en kontinuerlig prosess, og de oppfordrer til å lese vurderinger av læringsutbyttebeskrivelser for lignende utdanninger for å ta lærdom av disse.

Det siste av panelets råd gjelder å begrunne hvordan man sikrer at studentene oppnår læringsutbytter som er hentet fra høyere nivå. Panelet stiller seg her tvilende til at man kan hente ut emner fra nasjonale planer for toårige fagskoleutdanninger for å tilby dem i kortere utdanninger og samtidig forvente at studentene oppnår det samme utbyttet. Denne problematikken har NOKUT også utdypet i sine kommentarer til panelet vurderinger (kapittel 3.2.2). NOKUT stiller seg her bak panelets vurderinger, og understreker samtidig viktigheten av at den enkelte tilbyder må ta ansvar for egen læringsutbyttebeskrivelse, selv om man skulle velge å bygge på en nasjonal plan.

NOKUT tar opp ytterligere én problemstilling i kommentarene til panelets vurderinger, og denne gjelder hvorvidt læringsutbyttebeskrivelsene må være «målbare». Etter å ha gjennomført tre runder med panelvurdering av læringsutbyttebeskrivelser, ser vi at det er behov for å moderere kravet om at læringsutbyttene skal være «målbare» eller «observerbare». NOKUT vil i tiden fremover se nærmere på problematikken og komme tilbake med en utdyping og en eventuell justering av kursen.

Oversikt over vurderinger våren 2015¹

Kap	Saksnr	Tilbyder	Nye utdanninger	Fap	Konklusjon
2.1	15/81	AOF Telemark og Vestfold	Demensomsorg	30	Tilfredsstillende
2.2	15/184	AOF Østfold	Barn med særskilte behov	60	Tilfredsstillende, med forbehold
2.3	15/187	AOF Østfold	Utvekslingshemning og aldring	60	Tilfredsstillende, med forbehold
2.4	15/139	Christian Thams fagskole	Vannteknikk	120	Tilfredsstillende, med forbehold
2.5	15/183	eCademy AS	Skoleadministrasjonssekretær	30	Tilfredsstillende
2.6	15/188	eCademy AS	Team- og relasjonsledelse	30	Tilfredsstillende
2.7	15/118	Fagskolane i Hordaland, Bergen tekniske fsk.	Lokal gastronomi	120	Tilfredsstillende, med forbehold
2.8	15/136	Fagskolane i Hordaland, Fusa fagskule	Psykisk helsearbeid og rusarbeid	60	Tilfredsstillende
2.9	15/91	Fagskolen Tinius Olsen	BIM installasjon	60	Tilfredsstillende
2.10	15/90	Fagskolen Tinius Olsen	BIM konstruksjon	60	Tilfredsstillende
2.11	15/126	Fagskolen Tinius Olsen	Kompositt og polymer	120	Tilfredsstillende
2.12	15/122	Fagskulen i Sogn og Fjordane	Klima, energi og miljø	120	Tilfredsstillende, med forbehold
2.13	15/145	Fashion Mode as	Motedesign- og modelismemedarbeider	60	Tilfredsstillende
2.14	15/125	Fashion Mode as	Motedesigner og modellør	120	Tilfredsstillende
2.15	15/194	Handelsinstituttet	Regnskapskonsulent	60	Tilfredsstillende
2.16	15/132	Hydraulikkskola AS	Fagingeniør hydraulisk konstruksjon	120	Tilfredsstillende
2.17	15/129	Hydraulikkskola AS	Fagtekniker hydraulikk	30	Tilfredsstillende
2.18	15/142	Hydraulikkskola AS	Fagtekniker hydrauliske systemer	60	Tilfredsstillende, med forbehold
2.19	15/141	Hydraulikkskola AS	Fagtekniker subseahydraulikk	30	Tilfredsstillende, med forbehold
2.20	15/107	NKI AS	Avdelingsledelse	30	Ikke tilfredsstillende
2.21	15/109	NKI AS	Hotelledelse	30	Ikke tilfredsstillende
2.22	15/103	NKI AS	Markedsføringsledelse	30	Ikke tilfredsstillende
2.23	15/108	NKI AS	Migrasjonshelse	30	Ikke tilfredsstillende
2.24	15/117	NKI AS	Psykisk helsearbeid og rusarbeid	60	Ikke tilfredsstillende
2.25	15/131	NKI AS	Salgsledelse	30	Ikke tilfredsstillende
2.26	15/106	NKI AS	Velferdsteknologi	30	Ikke tilfredsstillende
2.27	15/144	NKI AS	Webmarkedsføring	30	Tilfredsstillende, med forbehold
2.28	15/29	Nordland Fagsk. i helse- og sosialfag, avd. Narvik	Kreftomsorg og lindrende pleie	60	Tilfredsstillende
2.29	15/134	Norges Idrettsakademi	Personlig trening	60	Ikke tilfredsstillende
2.30	15/119	Rogaland Kurs og Kompetansesenter	Forpleiningsleder i maritim sektor	60	Tilfredsstillende
2.31	15/120	Rogaland Kurs og Kompetansesenter	Helseadministrasjon	60	Ikke tilfredsstillende
2.32	15/121	Rogaland Kurs og Kompetansesenter	Sterilforsyningsteknikk	60	Tilfredsstillende

¹Grunnet en feil i NOKUTs søknadscenter ble ikke søknaden om godkjenning av utdanningen *demens og alderspsykiatri* fra AOF Østfold registrert innsendt før læringsutbyttepanelet hadde skrevet ferdig sin rapport. Læringsutbyttebeskrivelsen for denne utdanningen er derfor ikke vurdert av panelet.

Kap	Saksnr	Tilbyder	Nye utdanninger	Fap	Konklusjon
2.33	15/116	Steinkjer fagskole	Teknisk fagskole brann-, beredskaps- og redningstjeneste	120	Tilfredsstillende
2.34	15/127	Stiftelsen Norges Byggskole	Treindustrien	30	Tilfredsstillende
2.35	15/100	Studieforbundet AOF Norge	Helse, aldring og aktiv omsorg	60	Ikke tilfredsstillende
2.36	15/99	Studieforbundet AOF Norge	Psykisk helsearbeid og rusarbeid	60	Ikke tilfredsstillende
2.37	15/17	Ytre Namdal fagskole	Maskinoffiser (operativt nivå) Maskinoffiser (ledelsesnivå)	60 120	Ikke tilfredsstillende
2.38	15/112	Østfold fagskole	Oppvekst. Barn med særskilte behov	60	Tilfredsstillende

1 Innledning

Læringsutbyttepanelet, som bestod av en faglig bred gruppe med erfaring fra vurdering av læringsutbyttebeskrivelser i Norge og Danmark, møtte 5. og 6. mars 2015. Denne rapporten inneholder en konsensusvurdering av de overordnede læringsutbyttebeskrivelsene for alle søknadene om godkjenning av fagskoleutdanning som kom inn til søknadsfristen 15. februar 2015.

For hvert underkapittel i kapittel 2 har vi limt inn den overordnede læringsutbyttebeskrivelsen som tilbyderen har oppgitt i søknaden. Læringsutbyttepanelet har kun forholdt seg til denne beskrivelsen og har ikke sett på andre deler av søknaden eller studieplanen. Teksten under overskriften «Ytterligere kommentarer» er hentet fra søknadsskjemaet. Her blir tilbyderen bedt om å begrunne at de har valgt deskriptorer² fra andre nivåer eller utelatt noen generelle deskriptorer, dersom dette er tilfelle. Teksten under overskriften «Ytterligere kommentarer» er tilbyders begrunnelse eller kommentar til spørsmålet, slik det er presentert i søknadsskjemaet.

1.1 **Krav til læringsutbyttebeskrivelser i en søknad om godkjenning av fagskoleutdanning**

Læringsutbyttepanelet har vurdert om de overordnede læringsutbyttebeskrivelsene er utformet i tråd med NKR. I henhold til NOKUTs mandat skulle de vurdere:

- Struktur: En læringsutbyttebeskrivelse skal være tydelig inndelt i kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.
- Nivå: Beskrivelsen av oppnådd kompetanse skal vise at utdanningen er på nivå 5.1 eller 5.2 i NKR. Læringsutbyttebeskrivelsen skal være «best fit», det vil si at læringsutbyttet samlet sett skal ligge på nivå 5.1 eller 5.2. Dersom deler av læringsutbyttet ligger på lavere eller høyere nivå, skal tilbyder ha argumentert for dette i søknaden.
- Utformet som kompetansebeskrivelse: Læringsutbyttebeskrivelsen er en beskrivelse av hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.
- Faglig innhold/profil: Læringsutbyttebeskrivelsen skal kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner. En som leser læringsutbyttebeskrivelsen må kunne få noe innsikt i utdanningens faglige innhold og profil, og kunne bruke læringsutbyttebeskrivelsen til å skille mellom ulike studier. Læringsutbyttebeskrivelsen skal imidlertid ikke være så spesifikk at en hvilken som helst endring i utdanningen vil måtte føre til endring i læringsutbyttet.

² Vi benytter begrepet «deskriptorer» om de enkelte beskrivelsene/kulepunktene i NKR eller i læringsutbyttebeskrivelsene.

2 Søknader om nye utdanninger våren 2015

2.1 AOF Telemark og Vestfold, «Demensomsorg»

Fagskolepoeng	30
Nivå	5.1
Saksnummer	15/81

2.1.1 LUB fra søknaden

Kunnskaper

- Kandidaten har kunnskap om de ulike demensdiagnosene, og har kunnskap om behandlings- og miljøterapeutiske metoder som brukes i arbeidet med personer som har demens
- Kandidaten har kunnskap om hvilke faktorer som fremmer og hemmer god helse og livskvalitet hos personer med demens
- Kandidaten har innsikt i felles kunnskapsgrunnlag og referanseramme, etikk, verdier og relevante lover og forskrifter som regulerer tjenestene til personer med demens
- Kandidaten har kunnskap om fagfeltet demensomsorg og om hvilke tiltak og tjenester som finnes for personer med demens
- Kandidaten kan oppdatere sin yrkesfaglige kunnskap som grunnlag for utvikling av tjenestene til personer med demens
- Kandidaten har systemforståelse og kunnskap om hvordan helse- og omsorgstjenester til personer med demens er organisert
- Kandidaten forstår betydningen av å legge til rette for gode omsorgstiltak for personer med demens

Ferdigheter

- Kandidaten kan kommunisere profesjonelt, og anvende sin kunnskap for å belyse faglige problemstillinger i arbeidet med personer med demens
- Kandidaten kan anvende miljøterapeutiske metoder og verktøy som bidrar til helsefremgang og livskvalitet for personer som har en demensdiagnose
- Kandidaten kan finne og henvise til informasjon og fagstoff som er relevant for problemstillinger i arbeidet med personer som har en demensdiagnose
- Kandidaten kan kartlegge behov, planlegge, organisere og iverksette tiltak for personer med demens

Generell kompetanse

- Kandidaten har forståelse for etiske utfordringer og dilemmaer i arbeidet med personer med demens, kjenner egen kompetanse og ansvarsområde, og vet når andre yrkesgrupper må trekkes inn

- Kandidaten kan identifisere etiske utfordringer og dilemmaer, reflektere over egen praksis og egne holdninger, samt begrunne sine vurderinger faglig, etisk og juridisk
- Kandidaten har utviklet en forståelse for hvilke etiske prinsipper som ligger til grunn når en arbeider med personer som har en demensdiagnose.
- Kandidaten kan utføre individuelt tilrettelagte tjenester til personer med en demensdiagnose i tråd med prinsipper om likeverd og selvbestemmelse
- Kandidaten kan arbeide tverrfaglig, delta i faglig utvikling, formidle kunnskap innen fagfeltet og bidra til godt samarbeid på tvers av etater og yrkesgrupper
- Kandidaten kan utvikle og tilpasse faglige tiltak og tjenester med utgangspunkt i brukerens ressurser og behov

Ytterligere kommentarer

Alle kulepunktene skal være benyttet.

2.1.2 Panelets drøfting

Vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper*, *ferdigheter* og *generell kompetanse*, og deskriptorene er plassert under riktig kategori.

Nivå

Nivået er mulig å kjenne igjen fra de generiske beskrivelsene på nivå 5.1 i NKR, men noen av deskriptorene later til å være på et litt for høyt nivå. Dette gjelder for deskriptoren «kan identifisere etiske utfordringer og dilemmaer, reflektere over egen praksis og egne holdninger, samt begrunne sine vurderinger faglig, etisk og juridisk», under *generell kompetanse*. Denne ligner på 5.2-deskriptoren «kan reflektere over egen faglig utøvelse og justere denne under veiledning». Panelet har i tidligere søknadsrunder påpekt at det å begrunne sine vurderinger faglig, etisk og juridisk fremstår som for avansert på nivå 5.1. Læringsutbyttebeskrivelsen oppgir også at kandidatene skal iverksette tiltak, og at de skal delta i faglig utvikling. Å iverksette tiltak ligger høyere enn å identifisere behov for tiltak. Det er noe uklart hva slags deltakelse kandidatene skal ha i faglig utvikling, og dette bør gjøres tydeligere, men på nivå 5.1 er det forventet at kandidatene kan bygge relasjoner med fagfeller og andre, samt å utvikle arbeidsmetoder og tjenester som er relevante for yrkesutøvelsen. Begge disse ligger altså noe høyt, men sakkyndige komiteer har tidligere vurdert at dette er realistisk å oppnå på nivå 5.1. Vi vurderer derfor at dette samlet sett er på nivå 5.1, også uten en særskilt begrunnelse fra søker.

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Vi anbefaler å ikke starte alle deskriptorene med «Kandidaten», det er bedre å sette dette ordet før kulepunktene starter i hver kategori.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR, men ikke så spesifikt at en hvilken som helst endring i utdanningen vil måtte føre til endring i læringsutbyttet. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner, og gir innsikt i utdanningens faglige innhold og profil.

Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å skille mellom ulike studier, men vi anbefaler at det faglige innholdet og utdanningens profil kommer tydeligere fram. Det er som nevnt rom for å gjøre beskrivelsen enda mer tydelig og fagspesifikk, for eksempel ved å konkretisere formuleringer som å «kommunisere profesjonelt» og å ha «systemforståelse». Deler av deskriptorer kunne bli tydeligere, for eksempel er det ikke tydelig at man skal forstå yrket i et verdiskapingsperspektiv. (Riktignok er det slik at deskriptorer/ deler av deskriptorer kan utelates grunnet fagenes egenart, men hvis dette er tilfelle for denne utdanningen, burde det forklares nærmere i en begrunnelse).

Vi anbefaler også å unngå verdiladde adjektiver som «godt», for eksempel i «godt samarbeid» og «gode omsorgstiltak» ettersom det ligger moralske hentydninger i det. Muligens vil det være mer spesifikt å erstatte begrepet med for eksempel «velfungerende».

Konklusjon

Ja, læringsutbyttebeskrivelsen er i tråd med NKR.

2.2 AOF Østfold, «Barn med særskilte behov»

Fagskolepoeng	60
Nivå	5.1
Saksnummer	15/184

2.2.1 LUB fra søknaden

Kunnskaper

- Studenten har kunnskap om barn og unge med særskilte behov
- Studenten har kunnskap om kommunikasjon og begreper innenfor pedagogikk, sosiologi og psykologi
- Studenten har kunnskap om pedagogisk og didaktisk teori og kunnskap om ulike kartleggingsverktøy
- Studenten har innsikt i relevante lover, rettigheter og planverk som regulerer tjenesteytingen
- Studenten har kunnskap om helsefremmende og forebyggende arbeid i et historisk og framtidsperspektiv
- Studenten har kunnskap om oppvekstsektoren på kommunalt, regionalt og statlig nivå og har kjennskap til organisering og finansiering
- Studenten kan oppdatere sin yrkesfaglige kunnskap som grunnlag for tjenester til barn og unge med særskilte behov
- Studenten forstår betydningen av å legge til rette for helsefremmende og forebyggende arbeid i et samfunns- og verdiskapingsperspektiv, og forstår betydningen av at ressurser og faglig kompetanse benyttes på en best mulig måte for barn og unge med særskilte behov og deres familier

Ferdigheter

- Studenten kan anvende etiske retningslinjer, relevant lovverk og forskrifter for å belyse en praktisk og teoretisk problemstilling
- Studenten kan anvende sin faglige kunnskap for å imøtekomme praktiske og teoretiske problemstillinger hos barn og unge med særskilte behov
- Studenten kan anvende sin kunnskap om pedagogikk, didaktikk og helsefremmende arbeid ift barn og unge med særskilte behov
- Studenten kan finne og henviser til informasjon og fagstoff som er relevant for yrkesfaglige problemstillinger
- Studenten kan med utgangspunkt i eget faglige ståsted kartlegge og identifisere faglige problemstillinger og behov for tiltak i forhold til barn og unge med særskilte behov

Generell kompetanse

- Studenten har forståelse for yrkes- og bransjetiske prinsipper og for de etiske utfordringer og dilemmaer en kan møte i arbeidet med barn og unge som har særskilte behov og deres familier

- Studenten har utviklet en etisk grunnholdning og forståelse for hvilke prinsipper som ligger til grunn i arbeidet med barn og unge med særskilte behov
- Studenten kan utføre kartlegging og identifisere ressurser og problemer i barn og unges oppvekstmiljø, samt vurdere behov og iverksette helsefremmede tiltak innen fysisk aktivitet og ernæring for å forebygge problemutvikling, sykdom og funksjonsnedsettelse
- Studenten kan i arbeidet med barn og unge som har særskilte behov bygge relasjoner med fagfeller; tverrfaglig og tverretattlig
- Studenten kan utvikle og tilpasse faglige tiltak med utgangspunkt i barn og unges ressurser og behov

Ytterligere kommentarer

Ingen skal være utelatt.

2.2.2 Panelets drøfting

Vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper*, *ferdigheter* og *generell kompetanse*, og deskriptorene er plassert under riktig kategori.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen ligger samlet sett på nivå 5.1 i NKR. Også på nivå 5.2 er det forventet at kandidatene skal kunne identifisere behov for tiltak. I denne utdanningen er det oppgitt at de skal kunne iverksette tiltak. Det ligger på et høyere nivå, men sakkyndige komiteer har tidligere vurdert at dette er realistisk å oppnå på nivå 5.1, og vi vurderer derfor at dette samlet sett er på nivå 5.1, også uten en særskilt begrunnelse fra søker.

Selv om læringsutbyttebeskrivelsen hovedsakelig er beskrevet på riktig nivå, virker det ambisiøst at kandidatene skal ha kunnskaper om både pedagogisk og didaktisk teori. Det er mulig at beskrivelsen heller burde omtale pedagogiske og didaktiske *metoder*, fremfor teorier.

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Vi gjør oppmerksom på at det ifølge NKR er *kandidaten*, ikke *studenten*, som skal ha oppnådd læringsutbyttet, og at det vil gi mer mening å vise til kandidaten i læringsutbyttebeskrivelsen. Vi anbefaler dessuten å ikke starte alle deskriptorene med «Kandidaten», det er bedre å sette dette ordet før kulepunktene starter i hver kategori, for å gjøre teksten mer leservennlig.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er noe mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR, men ikke så spesifikt at en hvilken som helst endring i utdanningen vil måtte føre til endring i

læringsutbyttet. Læringsutbyttebeskrivelsen gir noe innsikt i utdanningens faglige innhold og profil. Læringsutbyttebeskrivelsen er ikke veldig godt egnet til å skille mellom ulike studier eller til å kommunisere med yrkesfeltet. Samtidig er den på mange nok punkter gjort faglig nok til at den gir mer informasjon om kompetansen kandidatene skal få enn det man ville fått ut av å lese de generiske beskrivelsene fra NKR sammen med navnet på utdanningen.

For flere deskriptorene er i likevel bare ord som fagområde, yrkesfelt og lignende byttet ut med «barn med særskilte behov» eller lignende formuleringer, mens det øvrige er en kopi av den generiske beskrivelsen. Særlig gjelder dette kulepunktene under *ferdigheter*, for eksempel: «Studenten kan anvende sin faglige kunnskap for å imøtekomme praktiske og teoretiske problemstillinger hos barn og unge med særskilte behov». Læringsutbyttebeskrivelsen tilfredsstiller de formelle kravene i NKR, men når beskrivelsen legges så tett opp til rammeverket blir fagfeltet lett underkommunisert og utdanningens profil kommer ikke tydelig fram.

Andre beskrivelser er mer konkrete og presise, som deskriptoren «Studenten kan utføre kartlegging og identifisere ressurser og problemer i barn og unges oppvekstmiljø, samt vurdere behov og iverksette helsefremmede tiltak innen fysisk aktivitet og ernæring for å forebygge problemutvikling, sykdom og funksjonsnedsettelse».

Konklusjon

Ja, læringsutbyttebeskrivelsen er i tråd med NKR, med forbehold om at tilbyder gjør mindre endringer i den.

Det er ønskelig å gjøre flere deskriptorer mer konkrete og faglige. Læringsutbyttebeskrivelsen er likevel egnet til sakkyndig vurdering, da beskrivelsen formelt sett er i tråd med NKR og den gir noe innsikt i utdanningens faglige innhold.

2.3 AOF Østfold, «Utvexlingshemning og aldring»

Fagskolepoeng	60
Nivå	5.1
Saksnummer	15/187

2.3.1 LUB fra søknaden

Kunnskaper

- Studenten har god kjennskap til felles kunnskapsgrunnlag, teoretisk plattform, verdier og lovverk for helse og sosialfagene.
- Studenten har kunnskap om aldringsprosesser hos mennesker med utviklingshemning og om hva som fremmer og hemmer god helse i eldre år.
- Studenten har kunnskap om den geriatriske pasienten og om vanlige sykdommer, skader og funksjonsnedsettelse hos eldre mennesker med utviklingshemning.
- Studenten har kunnskap om teorier, prinsipper og metoder innen miljøarbeid med mennesker med utviklingshemning, og om faktorer som påvirker miljøarbeid i ulike livsfaser og situasjoner.
- Studenten kjenner til prinsipper for kunnskapsbasering av praksis og kjenner til relevante evidensbaserte metoder innen miljøarbeid.
- Studenten har kunnskap om tjenestetilbudet til eldre mennesker med utviklingshemning, og om aktørene i mulige pasientforløp, og er bevisst på hvordan både egen og andres kompetanse er nødvendig og utfyller hverandre for å gi best mulig kvalitet på tjenestetilbudet.
- Kandidaten har kunnskap om fagfeltet demensomsorg, hvilke tiltak og tjenester som finnes for personer med demens og deres pårørende og har kjennskap til hvordan disse er organisert
- Kandidaten kjenner prinsippene for å arbeide kunnskapsbasert med personer med demens og psykiske lidelser og deres pårørende.

Ferdigheter

- Studenten kommuniserer profesjonelt med brukere, pårørende og medarbeidere og tar medansvar for tilbakemelding til faglig og politisk myndighet om hjelpebehov og virkning av tiltak.
- Studenten identifiserer ressurser hos den eldre og i den Eldres miljø, og vurderer og iverksetter tiltak for å fremme helse og forebygge sykdom og funksjonsnedsettelse.
- Studenten har kompetanse til å delta i helseoppfølging, utredning og behandling av geriatriske pasienter med utviklingshemning, og til å vurdere og ivareta disse pasientenes sammensatte behov for omsorg og pleie.
- Studenten har kompetanse til å utføre målrettet miljøarbeid og til å vurdere og iverksette tiltak ut fra systematisk innhentet kunnskap om individuelle og sammensatte behov hos eldre mennesker med utviklingshemning.
- Studenten har kompetanse til å ivareta daglig ledelse av mindre arbeidsgrupper og enheter.
- Studenten kan systematisere, utvikle og formidle erfaringsbasert kunnskap, forskningsbasert kunnskap og brukerkunnskap og anvende denne kunnskapen i praksis.

Generell kompetanse

- Studenten identifiserer etiske utfordringer og dilemmaer, reflekterer over egen praksis og begrunner sine vurderinger faglig, etisk og juridisk.
- Studenten samarbeider med eldre mennesker med utviklingshemning og deres pårørende på en måte som ivaretar verdighet, brukermedvirkning og mestring, og på en måte som møter behovet for meningsfull aktivitet.
- Studenten har kompetanse til å delta i faggrupper for å kvalitetssikre og videreutvikle kunnskaper og ferdigheter i og forståelse for fagfeltet på egen arbeidsplass.
- Studenten har kompetanse til å delta i tverrfaglig samarbeid på en måte som sikrer pasienten helhet og sammenheng i det totale tjenestetilbudet.
- Studenten har kompetanse til å undervise enkeltpersoner og grupper om temaer innenfor eget arbeidsområde, og til å veilede i bruk av aktuelle verktøy og metoder knyttet til fagfeltet.
- Studenten har utviklet og er bevisst sin profesjonelle kompetanse, sin faglige kreativitet og trygghet.

Ytterligere kommentarer

Ingen skal være utelatt.

2.3.2 Panelets drøfting

Vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper*, *ferdigheter* og *generell kompetanse*, og deskriptorene er plassert under riktig kategori, med unntak av følgende beskrivelse under *kunnskap*, som synes å være en generell kompetanse: «Studenten (...) er bevisst på hvordan både egen og andres kompetanse er nødvendig og utfyller hverandre for å gi best mulig kvalitet på tjenestetilbudet».

En av deskriptorene fra de generiske beskrivelsene under *kunnskaper* i NKR mangler, nemlig å kunne oppdatere sin yrkesfaglige kunnskap. Dersom man benytter seg av muligheten til å utelate noen deskriptorer eller bruke deskriptorer fra andre nivåer i NKR, skal man begrunne hvorfor. Det er ikke lagt ved noen begrunnelse.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen i for det meste mulig å kjenne igjen som nivå 5.1 i NKR. Deler av en deskriptor under *generell kompetanse* er på et for høyt nivå. I denne står det at kandidatene «begrunner sine vurderinger faglig, etisk og juridisk». Å kunne gjøre rede for sine faglige valg er i NKR definert som en ferdighet på nivå 5.2. Det virker også høyt på nivå 5.1, å skulle begrunne sine valg faglig, etisk og juridisk, og tilbyder bør være tydeligere på hva som er ment med deskriptoren. Tilbyder bruker også begreper som «god kjennskap», som ikke har noe definert innhold i NKR.

Det står også at «Studenten underviser enkeltpersoner og grupper om temaer innenfor eget arbeidsområde». Fra nivå 4 skal kandidatene kunne veilede andre i arbeidet. Det fremstår likevel som

upresist, og muligens for ambisiøst, å si at de etter en ettårig fagskoleutdanning som ikke har undervisning som hovedområde, skal kunne undervise. Spesielt med tanke på at det ikke fremgår at de får kunnskap om pedagogikk eller formidling. Det burde også være mulig å forstå ut ifra beskrivelsen om dette er tenkt som veiledning til enkeltpersoner eller små grupper, eller om det er noe annet som er tenkt. Deskriptoren «Studenten systematiserer, utvikler og formidler erfaringsbasert kunnskap» ligger også på et for høyt nivå. Under *generell kompetanse* står det at «Studenten har kompetanse til å ivareta daglig ledelse av mindre arbeidsgrupper». Det kommer ikke frem i beskrivelsen at de får kunnskaper eller ferdigheter i ledelse.

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Beskrivelsen som angår faglig «kreativitet og trygghet» mener vi imidlertid er problematisk fordi det er uklart hvordan man måler at studenten har oppnådd dette.

Vi gjør oppmerksom på at det ifølge NKR er *kandidaten*, ikke *studenten*, som skal ha oppnådd læringsutbyttet, og at det vil gi mer mening å vise til kandidaten i læringsutbyttebeskrivelsen. Vi anbefaler å ikke ta med ordet «Kandidaten» i alle deskriptorene, det er bedre å sette dette ordet før kulepunktene starter i hver kategori, for å gjøre teksten mer leservennlig. Det bør også stå at kandidaten *kan* utføre de ulike ferdighetene, istedenfor å sette verbene i presens slik det er gjort under *ferdigheter* og *generell kompetanse*. LUB skal beskrive hva kandidaten er i stand til å gjøre som et resultat av læringsprosessen. Hva kandidaten *velger* å gjøre er en annen sak.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR, men ikke så spesifikt at en hvilken som helst endring i utdanningen vil måtte føre til endring i læringsutbyttet. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner, og gir innsikt i utdanningens faglige innhold og profil. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å skille mellom ulike studier.

Konklusjon

Ja, læringsutbyttebeskrivelsen er i tråd med NKR, med forbehold om at tilbyder gjør endringer i den.

En av deskriptorene i de generiske beskrivelsene mangler, og en del kulepunkt synes å være på et for høyt nivå. Læringsutbyttebeskrivelsen er likevel egnet til sakkyndig vurdering, da innholdet i utdanningen er tydelig formidlet.

2.4 Christian Thams fagskole, «Vannteknikk»

Fagskolepoeng	120
Nivå	5.2
Saksnummer	15/139

2.4.1 LUB fra søknaden

Kunnskaper

Studenten

- kjenner til vassbransjens eigenart og plass i teknologisk og samfunnsmessig utvikling, og kjenner utfordringane for vassfaget nasjonalt og internasjonalt. (Vassbransjen omfattar mellom anna kommunale vatn- og avløpsanlegg, vassbehandlingsanlegg i industri og leverandørindustri til vatn- og avløpsanlegg i inn- og utland.)
- har kunnskap om omgrep, teoriar, modellar og lovverk knytt til framstilling, reinsing, analyse og transport av drikkevatt, og tilsvarande for behandling av avløpsvatt.
- har gode kunnskapar om grunnleggjande kjemi og vassbiologi.
- har kunnskap om prosessar og prosesskjemiske maskiner som er nødvendig for å gjennomføre kjemiske reaksjonar og fysiske prosessar.
- har kunnskap om instrument for måling, styring og regulering av driftsparametre i eit prosessanlegg og transportanlegg for vatn.
- har kunnskap om kjemiske produkts livsløp og den miljømessige konsekvensen ved framstilling, bruk og avhending.
- har kunnskap om økonomi og personaladministrasjon.
- har kunnskap om eksponeringsfaktorar i arbeidslivet, og kjenner til de vanlegaste formene for risikoreduserande tiltak.
- kan vurdere og sikre at alt arbeid og alle tiltak blir utført i samsvar med lovverket som gjeld for vassbransjen, samt for helse, miljø og sikkerheit (HMS), og tilhøyrande forskrifter, samt nasjonale og internasjonale standardar innan vassbransjen.
- har kunnskap om vassbransjen og kjennskap til yrkesfeltet, samt kjennskap til samarbeid med andre yrkesfelt, som prosess- og næringsmiddelindustrien.
- har innsikt i eigne utviklingsmuligheiter og følgjer med i utviklinga i vassfaget.
- kan oppdatere sin yrkesfaglege kunnskap innan vassbransjen.

Ferdigheter

Studenten

- kan setja i drift prosesssystem/ vassbehandlingsanlegg, og viser ei heilskapleg forståing av den vassbransjens betydning og forhold til samfunnet.
- kan gjera greie for sine faglege val for prosessar og prosessutstyr.
- kan reflektere over teoriar, utrekningar og prosessutstyr, og vurdere prosessen som heilskap og kan justere den faglege utøvinga under rettleiing.
- kan drive intern og ekstern opplæring.

- kan finne og vise til prosess teknisk/ vassteknisk informasjon og vurdere relevansen for ei vassfagleg problemstilling.
- kan utarbeide og følgje opp system for kvalitet (KS) og helse, miljø, og sikkerheit (HMS), og ved behov setja i verk tiltak.
- kan tileigna seg oversyn over prosess- og vassfaglege situasjonar, identifisere problemstillingar knytt til parameterar i prosessen og behov for justeringar av disse, samt å setja i verk sikkerheitsmessige tiltak.
- kan bidra til nyskaping, etablering, leing og drift av verksemder innan vassbransjen gjennom å reflektere over eigen praksis.

Generell kompetanse

Studenten

- kan planleggja og gjennomføre kjemiske utrekningar, analysar og prosess- og vasstekniske arbeidsoppgåver og prosjekt aleine, og som deltakar i gruppe, i tråd med etiske krav og retningsliner.
- kan medvirke til organisasjonsutvikling.
- kan utføre arbeidet sitt på teknisk, sikkerheitsmessig og økonomisk forsvarleg vis etter spesifikasjonar.
- kan byggje relasjonar med fagfellar innan vassfaget, samt med eksterne målgrupper i prosess- og næringsmiddelindustrien og verksemder med kjemisk og prosess teknisk kompetanse.
- kan utveksle synspunkt med andre med praktisk og teoretisk bakgrunn innan vassbransjen og delta i diskusjonar om utvikling av god praksis.

Ytterligere kommentarer

Vi meiner å ha fulgt dei generelle læringsutbytteomtalane for fagskole II.

2.4.2 Panelets drøfting

Vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper*, *ferdigheter* og *generell kompetanse*, og deskriptorene er hovudsakelig plassert under riktig kategori. Enkelte beskrivelser under *kunnskaper* burde kanskje stå under *ferdigheter*, som for eksempel «kan vurdere og sikre at alt arbeid og alle tiltak blir utført i samsvar med lovverket som gjeld for vassbransjen, samt for helse, miljø og sikkerheit (HMS), og tilhøyrande forskrifter, samt nasjonale og internasjonale standardar innan vassbransjen». For øvrig synes denne beskrivelsen å favne veldig bredt, og den kan med fordel omformuleres.

Nivå

Nivået er mulig å kjenne igjen fra de generiske beskrivelsene på nivå 5.2 i NKR. Også på nivå 5.2 er det forventet at kandidatene skal kunne identifisere behov for tiltak. I denne utdanningen er det oppgitt at de skal kunne iverksette tiltak. Det ligger på et høyere nivå, men sakkyndige komiteer har tidligere

vurdert at dette er realistisk å oppnå på nivå 5.2, og vi vurderer derfor at dette samlet sett er på nivå 5.2, også uten en særskilt begrunnelse fra søker. Det er imidlertid også andre forhold som peker til at nivået kan være på et for høyt nivå. At kandidaten kan «bidra til nyskaping» synes ambisiøst, og det samme gjelder beskrivelsen av at kandidaten kan «reflektere over teori». Det er noe helt annet enn å reflektere over egen praksis, som er mer realistisk på fagskolenivå. Vi påpeker også at sammenstillinger som «god kunnskap» ikke har et definert innhold i NKR, og derfor bidrar til at nivået blir uklart.

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Vi gjør oppmerksom på at det ifølge NKR er *kandidaten*, ikke *studenten*, som skal ha oppnådd læringsutbyttet, og at det vil gi mer mening å vise til kandidaten i læringsutbyttebeskrivelsen.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR, men ikke så spesifikt at en hvilken som helst endring i utdanningen vil måtte føre til endring i læringsutbyttet. I første deskriptor defineres «vassbransjen» i en parentes som «Vassbransjen omfattar mellom anna kommunale vatn- og avløpsanlegg, vassbehandlingsanlegg i industri og leverandørindustri til vatn- og avløpsanlegg i inn- og utland». Parentesen hører ikke hjemme i en læringsutbyttebeskrivelse. Videre i læringsutbyttebeskrivelsen er det mange deskriptorer der bare ord som fagområde, yrkesfelt og lignende er byttet ut med «vassfaget» eller «vassbransjen», mens det øvrige er en kopi av den generiske beskrivelsen. Dette gjelder særlig under *ferdigheter* og *generell kompetanse*. Læringsutbyttebeskrivelsen består også av svært mange deskriptorer, siden tilbyder har valgt å dele opp mange av dem. Læringsutbyttebeskrivelsen fremstår derfor som lite helhetlig, og er ikke godt egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner.

Vi anbefaler at tilbyder presiserer hva «etiske krav» betyr innenfor fagfeltet vannteknikk. Vi gjenfinner ikke etiske krav under *kunnskaper*, og savner derfor en bedre sammenheng mellom kategoriene.

Konklusjon

Ja, læringsutbyttebeskrivelsen er i tråd med NKR, med forbehold om at tilbyder gjør mindre endringer i den.

Noen av deskriptorene fra de generiske beskrivelsene i NKR er plassert i feil kategori eller er utydelige. Læringsutbyttebeskrivelsen er likevel egnet til sakkyndig vurdering, da manglene i hovedsak er strukturelle, og innholdet i utdanningen er tydelig formidlet.

2.5 eCademy AS, «Skoleadministrasjonssekretær»

Fagskolepoeng	30
Nivå	5.1
Saksnummer	15/183

2.5.1 LUB fra søknaden

Kunnskaper

- Har kunnskap om begreper, prosesser, læringsplattformer og skoleadministrative systemer og annet verktøy som anvendes innenfor kontorfaglig arbeid, service, elev- og personalforvaltning ved grunnskolen, videregående skole og Skolefritidsordningen (SFO).
- Har innsikt i relevante lover, forskrifter og regler som angår en skole og SFO, som skolelova og forvaltningsloven.
- Har innsikt i standarder, avtaler og krav til kvalitet som gjelder for kontorfaglig arbeid, service, elev- og personalforvaltning ved skolen og SFO.
- Har kunnskap om offentlige og private skoler, SFO, deres plass i samfunnet, hvordan de driftes og finansieres, samt kjennskap til yrket som kontorfagmedarbeider ved en skole og SFO.
- Kan oppdatere sin kunnskap om administrasjon, service, elev- og personalforvaltning, hverdagsjuss og møtevirksomhet ved en skole og SFO gjennom trykte og elektroniske fagartikler og ved å delta på kurs og i faglige nettverk.
- Forstår betydningen utdanning har for personlig utvikling, arbeidsliv og verdiskaping i et demokratisk kunnskapssamfunn.

Ferdigheter

- Kan anvende sin faglige kunnskap til praktisk kontorarbeid, service, elev- og personalforvaltning, samhandling og kommunikasjon med lærere, SFO-medarbeidere, elever og foresatte samt eksterne forbindelser.
- Kan anvende en læringsplattform, et skoleadministrativt system og andre verktøy, teknikker og uttrykksformer til kontorfaglig og administrativt arbeid samt service, personalforvaltning og hverdagsjuss ved en skole.
- Kan finne informasjon og fagstoff som er relevant for yrkesfaglige problemstillinger for en kontorfaglig medarbeider ved en skole og for SFO.
- Kan kartlegge en situasjon for kontorarbeid ved en skole og SFO, og identifisere faglige problemstillinger og behov for iverksetting av tiltak.

Generell kompetanse

- Har forståelse for etiske prinsipper for medarbeidere ved en skole og SFO, som personvern, taushetsplikt, rettferdighet og å beskytte elever mot mobbing.
- Har utviklet en etisk grunnholdning ved utøvelsen av kontorfaglige og administrative oppgaver ved en skole og SFO.

- Kan utføre kontorarbeid, service og personalarbeid basert på behov hos skolens ledelse, lærere, SFO-medarbeidere, elever og foresatte.
- Kan bygge relasjoner med elever og foresatte samt med kontorfaglige kollegaer og andre medarbeidere på egen arbeidsplass og ved andre skoler.
- Kan utvikle arbeidsmetoder og tjenester av relevans for utøvelse av kontorfaglig arbeid, service, elev- og personalforvaltning ved en skole og SFO.

Ytterligere kommentarer

Vi har ikke utelatt eller brukt punkter fra andre nivåer i NKR.

2.5.2 Panelets drøfting

Vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper*, *ferdigheter* og *generell kompetanse*, og deskriptorene er plassert under riktig kategori.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen ligger samlet sett på nivå 5.1 i NKR.

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR, men ikke så spesifikt at en hvilken som helst endring i utdanningen vil måtte føre til endring i læringsutbyttet. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner, og gir noe innsikt i utdanningens faglige innhold og profil. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å skille mellom ulike studier.

Enkelte beskrivelser fremstår som ganske generelle, som for eksempel kandidaten «Forstår betydningen utdanning har for personlig utvikling, arbeidsliv og verdiskaping i et demokratisk kunnskapssamfunn». Det er også behov for presisering av enkelte begreper, som «hverdagsjuss».

Andre deskriptorer er mer konkretisert, som kandidaten «Har forståelse for etiske prinsipper for medarbeidere ved en skole og SFO, som personvern, taushetsplikt, rettferdighet og å beskytte elever mot mobbing», (selv om det muligens er behov for å presisere begrepet «rettferdighet» i denne formuleringen).

Konklusjon

Ja, læringsutbyttebeskrivelsen er i tråd med NKR.

2.6 eCademy AS, «Team- og relasjonsledelse»

Fagskolepoeng	30
Nivå	5.1
Saksnummer	15/188

2.6.1 LUB fra søknaden

Kunnskaper

- Har kunnskap om relasjonsledelse, relasjonskompetanse og gruppedynamikk samt prosesser og verktøy som anvendes i utøvelsen av team- og relasjonsledelse som f.eks. Systematisere Person-Gruppe Relasjonen (SPGR) og Relasjonskompetansehjulet
- Har innsikt i relevante lover og regler som omhandler psykososiale forhold i arbeidslivet og som er sentrale i team- og relasjonsledelse som f.eks. Arbeidsmiljøloven og hovedavtalene mellom partene i arbeidslivet
- Har kjennskap til hvordan relasjonskompetanse og gruppedynamikk kan anvendes i arbeidet med ledelse og teamutvikling i egen og andre bransjer
- Kan oppdatere sin kunnskap om teamutvikling, relasjonsledelse og relasjonskompetanse gjennom faglige nettverk og trykt eller elektronisk faglitteratur
- Forstår lederrollens betydning for verdiskapingen i offentlige og private virksomheter

Ferdigheter

- Kan anvende kunnskap om relasjonsledelse, relasjonskompetanse og gruppedynamikk til å lede prosesser innen bygging, utvikling og trening av team
- Kan anvende kartleggings- og målstyringsverktøy i teamutviklingsprosesser og relasjonsledelse
- Kan finne og bruke informasjon og fagstoff som er relevant for problemstillinger innen team- og relasjonsledelse
- Kan kartlegge relasjoner i en gruppe og identifisere gruppens relasjonskompetanse og behov for en strukturert teamutvikling

Generell kompetanse

- Har forståelse for etiske prinsipper innen ledelse og teamutvikling som tillit, respekt integritet, rettferdighet, sannferdighet og menneskeinteresse
- Har utviklet en etisk grunnholdning hvor han eller hun ser hele mennesket i arbeidet med å veilede andre i samhandling og utvikling av relasjonskompetanse
- Kan lede teamutviklingsprosesser rettet mot faste arbeidsgrupper, ledergrupper og prosjektgrupper
- Kan bygge relasjoner med kolleger og fagfeller internt i virksomheten og på tvers av organisasjoner og bransjer
- Kan bruke sin kunnskap og ferdigheter om relasjoner og gruppedynamikk til å utvikle metoder og prosesser for å utøve team- og relasjonsledelse

Ytterligere kommentarer

Vi har ikke utelatt eller brukt punkter fra andre nivåer i NKR.

2.6.2 Panelets drøfting

Vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse*, og deskriptorene er plassert under riktig kategori.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen ligger samlet sett på nivå 5.1 i NKR.

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er i hovedsak mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR, men ikke så spesifikt at en hvilken som helst endring i utdanningen vil måtte føre til endring i læringsutbyttet. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner, og gir noe innsikt i utdanningens faglige innhold og profil.

Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å skille mellom ulike studier.

Det kan være behov for presisering av enkelte beskrivelser, som formuleringen «Har utviklet en etisk grunnholdning hvor han eller hun ser hele mennesket i arbeidet med å veilede andre i samhandling og utvikling av relasjonskompetanse», da det synes ambisiøst og upresist at kandidaten skal kunne se *hele* mennesket, og følgelig er utbyttet vanskelig å måle.

Konklusjon

Ja, læringsutbyttebeskrivelsen er i tråd med NKR.

2.7 Fagskolane i Hordaland, Bergen tekniske fagskole, «Lokal gastronomi»

Fagskolepoeng	120
Nivå	5.2
Saksnummer	15/118

2.7.1 LUB fra søknaden

Kunnskaper

Kandidaten:

- Har kunnskap om produksjon og fangst av råvarer til mat og foredlingsprosessar fram til ferdige næringsmiddelprodukt
- Har kunnskap og forståing for smak og matkvalitet, og metodar som kan nyttast for å vurdere kvaliteten på ulike næringsmiddelprodukt
- Har fagrelevant kunnskap innan kjemi, biologi, fysikk, matematikk og ernæring
- Har kunnskap om matkultur og mathistorie i Norge og Norden, samt kjennskap til matkultur i andre land
- Har kunnskap om fagterminologi, formidling og presentasjon av mat, matkultur og næringsmiddelprodukt
- Har kunnskap om bedriftsetablering og bedriftsutvikling innan matbransjen og gjeldande regelverk, knytt til næringsmiddelproduksjon, foredling og servering
- Har kunnskapar om etiske, miljømessige og politiske problemstillingar knytt til mat og landbruk/ havbruk i samfunnet
- Har kunnskap om matbransjen og ser moglegheit for eiga utvikling

Ferdigheter

Kandidaten:

- Kan kommunisere om mat, produksjon, matkultur, kvalitet og smak overfor kunde, produsent og andre i bransjen og samfunnet
- Kan delta i produksjon av lokale råvarer, og gjennomføra foredling og fagleg handsaming av råvarene fram til ferdig produkt, i tråd med gjeldande regelverk
- Kan kvalitetsbedømme næringsmiddelprodukt både subjektivt og objektivt etter gjeldande standardar
- Kan bruke sin faglege kunnskap til å utvikla og gjennomføre eit lokalbasert mattilbod som kunden ynskjer og etterspør
- Kan reflektere over sine val ut i frå sin faglege kompetanse, vurdere, korrigere og utvikle denne og rettleie andre
- Skal vere kjent med kor ein finn faglitteratur og informasjon, samt vurdere denne opp mot fagleg forståing og problemstilling.
- Kan innhente informasjon om råvarer og råvareproduksjon i eit område eller region

Generell kompetanse

Kandidaten:

- Kan planleggje, gjennomføre og formidle matfaglige arbeidsoppgåver og prosjekt i tråd med matetiske krav og retningslinjer.
- Kan reflektere over etiske problemstillingar knytt til verdiane god, rein og rettferdig mat
- Har kompetanse og forståing for oppbygging av eit måltid, kan vurdere den rette balansen og samansetninga mellom smak, farge og næringsinnhald
- Kan nytte sin faglege kunnskap om mat, matkultur og næringsmiddelproduksjon til å utveksle synspunkt med andre i bransjen, delta i diskusjonar, samfunnsdebattar og bidra til utvikling av god praksis
- Kan formidle kunnskap om matkultur, historie og kvalitet, kunne bruke dette i næringsutvikling i ei bedrift og / eller organisasjon , og vere ein god formidlar av lokal gastronomi

Ytterligere kommentarer

Vi har tatt utgangspunkt i de generelle læringsutbyttebeskrivelsene i NKR nivå 5.1 og 5.2. Vi har ikke brukt punkt fra andre nivåer enn 5.1 og 5.2.

2.7.2 Panelets drøfting

Vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper*, *ferdigheter* og *generell kompetanse*, men noen deskriptorer er plassert i feil kategori. Å kunne «kommunisere om mat, produksjon, matkultur, kvalitet og smak overfor kunde, produsent og andre i bransjen og samfunnet» burde nok stått under *generell kompetanse*, heller enn *ferdigheter*. Da ville den også dekket deskriptoren «kan bygge relasjoner med fagfeller og på tvers av fag, samt med eksterne målgrupper», som nå ser ut til å mangle. Av samme grunn burde nok det som under *ferdigheter* handler om å «utvikle og gjennomføre eit lokalbasert mattilbod som kunden ynskjer og etterspør» også flyttes til *generell kompetanse*.

Deskriptoren «Har kompetanse og forståing for oppbygging av eit måltid, kan vurdere den rette balansen og samansetninga mellom smak, farge og næringsinnhald» ser ut til å passe bedre under *ferdigheter* enn *generell kompetanse*.

Nivå

Nivået er mulig å kjenne igjen fra de generiske beskrivelsene på nivå 5.2 i NKR. Noen deskriptorer ser ut til å ligge på et litt lavere nivå, som «Skal vere kjent med kor ein finn faglitteratur og informasjon, samt vurdere denne opp mot fagleg forståing og problemstilling». På nivå 5.2 skal man både kunne finne og henvise til informasjon. Formuleringer som har «kunnskap om matbransjen godt» er også egnet til å gjøre nivået uklart. Andre deskriptorer fremstår som på et litt høyt nivå. Det er forventet at kandidater med toårig fagskoleutdanning skal kunne reflektere over egen faglig utøvelse og justere

denne under veiledning. I denne læringsutbyttebeskrivelsen står det at de skal kunne «vurdere, korrigere og utvikle denne og rettleie andre».

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR, men ikke så spesifikt at en hvilken som helst endring i utdanningen vil måtte føre til endring i læringsutbyttet. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner, og gir innsikt i utdanningens faglige innhold og profil.

Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å skille mellom ulike studier.

Noen av deskriptorene fra de generiske beskrivelsene i NKR mangler eller er lite tydelige, blant annet å kunne oppdatere sin yrkesfaglige kunnskap og å kunne identifisere en problemstilling og behov for tiltak. Beskrivelsen «har kunnskap om matbransjen og ser mulighet for eiga utvikling» er omfattende og bør både deles opp og presiseres. Det kommer heller ikke tydelig frem at de skal kunne vurdere eget arbeid mot normer og krav, gjøre rede for sine faglige valg og henviser til informasjon og fagstoff. Dersom man benytter seg av muligheten til å utelate noen deskriptorer eller bruke deskriptorer fra andre nivåer i NKR, skal man begrunne hvorfor. Det er ikke lagt ved noen begrunnelse.

Beskrivelsen «kan reflektere over etiske problemstillinger knytt til verdiane god, rein og rettferdig mat» mener vi er et godt eksempel som beskriver både det faglige innholdet og fremhever utdanningens profil. Imidlertid savner vi kunnskap om etikk under *kunnskaper*. Tilbyder bør også vurdere å ta inn kunnskap om kortreist mat under *kunnskaper* for å sikre den lokale forankringen.

Konklusjon

Ja, læringsutbyttebeskrivelsen er i tråd med NKR, med forbehold om at tilbyder gjør mindre endringer i den.

Noen av deskriptorene i de generiske beskrivelsene mangler, er utydelige eller i feil kategori. Læringsutbyttebeskrivelsen er likevel egnet til sakkyndig vurdering, da manglene i hovedsak er strukturelle, og innholdet i utdanningen er tydelig formidlet.

2.8 Fagskolane i Hordaland, Fusa fagskule, «Psykisk helsearbeid og rusarbeid»

Fagskolepoeng	60
Nivå	5.1
Saksnummer	15/136

2.8.1 LUB fra søknaden

Kunnskaper

Kandidaten;

- har kunnskap om psykiske lidelser og ruslidelser og hvordan disse kan forebygges og behandles
- har innsikt i sentrale lover og forskrifter som regulerer rettigheter og plikter for pasienter/brukere, pårørende og yrkesutøvere innen helse- og rusomsorg
- har kunnskap om hvordan helse- og omsorgstjenestene for mennesker med psykiske lidelser og ruslidelser er organisert
- kan oppdatere sin kunnskap innen psykisk helse- og rusarbeid for å ivareta brukeres individuelle behov
- har kunnskap om etiske teorier og kommunikasjonsverktøy i arbeidet med brukere med psykiske lidelser og ruslidelser
- forstår betydningen av helsefremmende og forebyggende arbeid i rehabiliteringen av brukere med psykiske lidelser og ruslidelser
- har forståelse for psykiske lidelser og ruslidelser i et samfunnsperspektiv

Ferdigheter

Kandidaten;

- kan anvende kunnskap om mennesker med psykiske lidelser og ruslidelser for å delta i planlegging, organisering og iverksetting av tiltak og metoder
- kan anvende kunnskap og samhandlingskompetanse i veiledning av pasienter/brukere for å oppnå mestring og aktiv problemløsning
- kan kommunisere og samhandle med pasienter/brukere, pårørende og fagpersoner for å gjennomføre hensiktsmessige tiltak
- kan finne informasjon og fagstoff om helsefremmende arbeid, og gjennom dette bidra til å forebygge problemutvikling, sykdom og funksjonsnedsettelse innenfor psykisk helsearbeid og rusarbeid
- kan kartlegge ressurser og identifisere behov hos pasienter/ brukere med psykiske lidelser og ruslidelser for å iverksette helsefremmende tiltak

Generell kompetanse

Kandidaten;

- har forståelse for etiske utfordringer og dilemmaer i psykisk helse- og rusarbeid og kan reflektere over egen praksis og begrunne sine vurderinger faglig og etisk

- har utviklet en etisk grunnholdning som ivaretar samarbeid med pasienter/brukere, pårørende og fagpersoner, ivaretar brukermedvirkning, og ser behovet for meningsfull aktivitet for mennesker med psykiske lidelser og ruslidelser
- kan utføre kartlegging og behandling av pasienter/brukere med psykiske lidelser og ruslidelser for å vurdere og ivareta deres behov for omsorg, behandling og oppfølging
- kan bygge relasjoner i faggrupper for å kvalitetssikre og videreutvikle sin kompetanse og forståelse for pasienter/ brukere og fagfeltet
- kan utvikle tjenestetilbudet gjennom erfaring- og kunnskapsdeling på arbeidsplassen

Ytterligere kommentarer

Læringsutbytteskildringane er våre forslag pt., men dei kan verta justerte når det arbeidet NUFHO i desse dagar organiserer med nasjonale LUB'ar, er kvalitetsikra av m.a. NOKUT.

2.8.2 Panelets drøfting

Vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper*, *ferdigheter* og *generell kompetanse*, og deskriptorene er plassert under riktig kategori.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen ligger samlet sett på nivå 5.1 i NKR. Enkelte deler av beskrivelsen er muligens på et for høyt nivå. For eksempel er det kanskje mer realistisk at kandidaten har kunnskap om etiske prinsipper, enn etiske teorier på dette nivået.

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR, men ikke så spesifikt at en hvilken som helst endring i utdanningen vil måtte føre til endring i læringsutbyttet. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner, og gir innsikt i utdanningens faglige innhold og profil.

Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å skille mellom ulike studier.

Deskriptoren «forstår betydningen av helsefremmende og forebyggende arbeid i rehabiliteringen av brukere med psykiske lidelser og ruslidelser» under *ferdigheter* kunne med fordel vært flyttet til *generell kompetanse*, og slått sammen med «kan utføre kartlegging og behandling av pasienter/brukere med psykiske lidelser og ruslidelser for å vurdere og ivareta deres behov for omsorg, behandling og oppfølging».

NKR definerer at det er *yrkets* betydning kandidatene skal forstå i et samfunns- og verdiskapingsperspektiv. Slik de to kunnskapsdeskriptorene som handler om å forstå betydningen av helsefremmende og forebyggende arbeid og forståelse for psykiske lidelser er utformet i denne læringsutbyttebeskrivelsen, kunne de nok også bli slått sammen. Slik de står nå, er det lidelsenes betydning kandidatene skal forstå i et samfunnsperspektiv.

Vi mener også formuleringen «ser behovet for meningsfull aktivitet» er noe uklart formulert i det andre kulepunktet under *generell kompetanse*. Det er uklart for oss hva det egentlig betyr «å se behovet», men vi antar at det betyr at kandidaten anerkjenner dette behovet for meningsfull aktivitet og iverksetter tiltak som søker å imøtekomme behovet. Under ferdigheter mener vi begrepet «hensiktsmessige» er unødig i beskrivelsen «kan kommunisere og samhandle med pasienter/brukere, pårørende og fagpersoner for å gjennomføre hensiktsmessige tiltak» ettersom alle tiltak har som formål å være hensiktsmessige.

Konklusjon

Ja, læringsutbyttebeskrivelsen er i tråd med NKR.

2.9 Fagskolen Tinius Olsen, «BIM installasjon»

Fagskolepoeng	60
Nivå	5.1
Saksnummer	15/91

2.9.1 LUB fra søknaden

Kunnskaper

- Har kunnskap om bygningskonstruksjoner og tekniske installasjoner i bygninger.
- Har kunnskap om bransjen teknisk installasjon og kjennskap til rådgiver og arkitektbransjen og samspillet mellom de ulike aktørene i bransjen.
- Har kunnskap om digital modellering og digital samhandling.
- Har innsikt i preaksepterte løsninger, og har kjennskap til norske standarder og kontraktsformer samt krav til detaljeringsnivå og kvalitet i digitale modeller.
- Kan oppdatere sin kunnskap innenfor BIM ved hjelp av tverrfaglig kontakt med fagmiljøer og egenlæring, samt kunnskap knyttet til nye tegne- og modelleringsprogrammer og annen software og prosesser.
- Forstår hvordan BIM- prosesser endrer tradisjonell prosjektering og kan bidra økt bærekraft i byggeprosessene.

Ferdigheter

- Kan utarbeide tegninger av teknisk installasjon i bygninger og konstruksjoner av tekniske installasjoner i bygninger.
- Kan anvende sin fagkunnskap for å løse oppgaver innen digital samhandling ved bruk av modelleringsprogrammer.
- Kan anvende digitale verktøy for å utarbeide visuelle faglige bygg-tekniske rapporter som egner seg for presentasjon og koordineringsmøter.
- Kan finne relevant informasjon for BIM-faglige problemstillinger ved bruk av nettbaserte kunnskapssystemer, nettforum, faglige nettverk og bygge bransjen sine organisasjoner.
- Kan kartlegge situasjoner og problemstillinger og identifisere behov for tiltak i forbindelse med BIM- prosesser.

Generell kompetanse

- Har selvinnsett og forståelse for yrkes- og bransjeetiske prinsipper i utøvelsen av BIM.
- Har utviklet en etisk grunnholdning i sin framferd mot kunder, samarbeidspartnere og samfunnet i BIM prosessen.
- Kan utføre modellering, koordinering og kontroll av digitale modeller i en prosjekterings-/ byggeprosess etter kundens kvalitetskrav.
- Kan bygge relasjoner med BIM-teknikere, andre aktører i bransjen og kunder på tvers av fag og bedrifter.
- Kan utvikle arbeidsmetoder for digital samhandling og modellering.

Ytterligere kommentarer

Studieplanen for BIM er bygd opp og med en generell del og en fagspesifikk del.

Opplæringsplanen er bygd opp i henhold til Nasjonalt Kvalitetsrammeverk, nivå 5, og alle fag i planen er beskrevet med et fagspesifikt læringsutbytte etter nivåbeskrivelsene i NKR:

- 1.kunnskaper,
- 2.ferdigheter
- 3.generell kompetanse.

Vi har i dette ikke utelatt noen punkter, eller benyttet punkter fra andre nivåer.

2.9.2 Panelets drøfting

Vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper*, *ferdigheter* og *generell kompetanse*, og deskriptorene er plassert under riktig kategori.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen ligger samlet sett på nivå 5.1 i NKR. På dette nivået skal kandidatene ha innsikt i relevant regelverk, mens det i denne læringsutbyttebeskrivelsen er oppgitt at man skal ha kjennskap til norske standarder og kontraktsformer. Dette kan fremstå som noe lavt.

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning. Beskrivelsene som angår selvinnsikt og holdninger mener vi imidlertid er problematiske, fordi det er uklart hva man lærer bort for å oppnå dette utbyttet og hvordan man måler selvinnsikt.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er i hovedsak mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR, men ikke så spesifikt at en hvilken som helst endring i utdanningen vil måtte føre til endring i læringsutbyttet. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner, og gir innsikt i utdanningens faglige innhold og profil.

Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å skille mellom ulike studier.

Noen deskriptorer kunne med fordel vært mer konkrete. Det burde for eksempel vært tydeligere hva det betyr i denne konkrete utdanningen at kandidatene kan kartlegge situasjoner og problemstillinger og identifisere behov for tiltak i forbindelse med BIM-prosesser, samt hvilke yrkes- og bransjeetiske prinsipper kandidatene skal ha forståelse for. Forkortelsen BIM er ikke forklart. Læringsutbyttebeskrivelsen vil kunne kommunisere bedre om begrepet blir forklart første gang det brukes.

Konklusjon

Ja, læringsutbyttebeskrivelsen er i tråd med NKR.

2.10 Fagskolen Tinius Olsen, «BIM konstruksjon»

Fagskolepoeng	60
Nivå	5.1
Saksnummer	15/90

2.10.1 LUB fra søknaden

Kunnskaper

- Har kunnskap om bygningskonstruksjoner og riktig bygging.
- Har kunnskap om bygge bransjen og kjennskap til rådgiver og arkitektbransjen og samspillet mellom de ulike aktørene i bransjen.
- Har kunnskap om digital modellering og digital samhandling.
- Har innsikt i preaksepterte løsninger, og har kjennskap til norske standarder og kontraktsformer samt krav til detaljeringsnivå og kvalitet i digitale modeller.
- Kan oppdatere sin kunnskap innenfor BIM ved hjelp av tverrfaglig kontakt med fagmiljøer og egenlæring, samt kunnskap knyttet til nye tegne- og modelleringsprogrammer og annen software og prosesser.
- Forstår hvordan BIM- prosesser endrer tradisjonell prosjektering og kan bidra økt bærekraft i byggeprosessene.

Ferdigheter

- Kan anvende sin fagkunnskap for å løse oppgaver innen digital samhandling ved bruk av modelleringsprogrammer.
- Kan anvende digitale verktøy for å utarbeide visuelle faglige bygg-tekniske rapporter som egner seg for presentasjon og koordineringsmøter.
- Kan finne relevant informasjon for BIM-faglige problemstillinger ved bruk av nettbaserte kunnskapssystemer, nettforum, faglige nettverk og bygge bransjen sine organisasjoner.
- Kan kartlegge situasjoner og problemstillinger og identifisere behov for tiltak i forbindelse med BIM- prosesser.
- Kan selvstendig utføre tegninger/modellering av bygninger og konstruksjoner, plan-, snitt-, fasade- og detaljertegninger.

Generell kompetanse

- Har selvinnsett og forståelse for yrkes- og bransjeetiske prinsipper i utøvelsen av BIM.
- Har utviklet en etisk grunnholdning i sin framferd mot kunder, samarbeidspartnere og samfunnet i BIM prosessen.
- Kan utføre modellering, koordinering og kontroll av digitale modeller i en prosjekterings-/ byggeprosess etter kundens kvalitetskrav.
- Kan bygge relasjoner med med BIM-teknikere, andre aktører i bransjen og kunder på tvers av fag og bedrifter.
- Kan utvikle arbeidsmetoder for digital samhandling og modellering.

Ytterligere kommentarer

Opplæringsplanen for BIM er bygd opp og med en generell del og en fagspesifikk del.

Opplæringsplanen er bygd opp i henhold til Nasjonalt Kvalitetsrammeverk, nivå 5, og alle fag i planen er beskrevet med et fagspesifikt læringsutbytte etter nivåbeskrivelsene i NKR:

- 1.kunnskaper,
- 2.ferdigheter
- 3.generell kompetanse.

Vi har i dette ikke utelatt noen punkter, eller benyttet punkter fra andre nivåer.

2.10.2 Panelets drøfting

Vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper*, *ferdigheter* og *generell kompetanse*, og deskriptorene er plassert under riktig kategori.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen ligger samlet sett på nivå 5.1 i NKR. På dette nivået skal kandidatene ha innsikt i relevant regelverk, mens det i denne læringsutbyttebeskrivelsen er oppgitt at man skal ha kjennskap til norske standarder og kontraktsformer. Dette kan fremstå som noe lavt.

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning. Beskrivelsene som angår selvinnsikt og holdninger mener vi imidlertid er problematiske fordi det er uklart hva man lærer bort for å oppnå dette utbyttet og hvordan man måler selvinnsikt.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er i hovedsak mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR, men ikke så spesifikt at en hvilken som helst endring i utdanningen vil måtte føre til endring i læringsutbyttet. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner, og gir innsikt i utdanningens faglige innhold og profil.

Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å skille mellom ulike studier.

Noen deskriptorer kunne med fordel vært mer konkrete, og fagets egenart burde komme tydeligere frem. Det burde for eksempel vært tydeligere hva det betyr i denne konkrete utdanningen at kandidatene kan kartlegge situasjoner og problemstillinger og identifisere behov for tiltak i forbindelse med BIM- prosesser, samt hvilke yrkes- og bransjeetiske prinsipper kandidatene skal ha forståelse for. Forkortelsen BIM er ikke forklart. Læringsutbyttebeskrivelsen vil kunne kommunisere bedre om begrepet blir forklart første gang det brukes.

Konklusjon

Ja, læringsutbyttebeskrivelsen er i tråd med NKR.

2.11 Fagskolen Tinius Olsen, «Kompositt og polymer»

Fagskolepoeng	120
Nivå	5.2
Saksnummer	15/126

2.11.1 LUB fra søknaden

Kunnskaper

- Har kunnskap om prosjektadministrasjon, fagterminologi, produksjonsprosesser, vedlikehold, drift og økonomi for kompositt og polymermaterialers produksjonslinjer
- Har kunnskap om kompositt- og polymermaterialers egenskaper og bruksområder fra råvare til ferdig produkt
- Kan vurdere om eget arbeid er i henhold til standarder, lover og forskrifter, spesielt i forhold til HMS og miljøkrav og utfordringer innen kompositt og polymerbransjen
- Har kunnskap om kompositt- og polymerbransjens historie og utvikling samt kjennskap til yrkesfeltet, og kunne oppdatere sin yrkesfaglige kunnskap
- Har innsikt i bransjens utviklingsmuligheter både nasjonalt og internasjonalt

Ferdigheter

- Kan gjøre rede for valg av produksjonsprosesser, utstyr og metoder, vedlikeholdsstrategier og varestrømstyring, drift, økonomi og HMS innen kompositt- og polymerproduksjon
- Kan reflektere over sin faglige utøvelse og videreutvikle denne under veiledning
- Kan finne, henvise til, tolke og vurdere relevansen til informasjon og fagstoff om kompositt- og polymermaterialer
- Kan kartlegge situasjoner, foreslå mulige forbedringer og iverksette aktuelle tiltak i produksjonsprosesser, spesielt med henblikk på helsefremmende tiltak

Generell kompetanse

- Kan planlegge og gjennomføre arbeidsoppgaver relatert til vedlikehold, produksjonsprosesser, varestrøm, kvalitetssikring og prosjekter, alene, som deltager eller som leder i gruppe i h.h.t gjeldene normer, lover og forskrifter, spesielt med hensyn til HMS og bærekraft
- Kan utføre arbeidet etter bedriftens behov og opprette kontakt og etablere nettverk med mellomledere i egen og andre bedrifter på tvers av fag og bransjer både nasjonalt og internasjonalt
- Kan fagterminologi for å utveksle material- og produksjonstekniske problemstillinger med relevant fagpersonell i og utenfor bedriften og delta i diskusjoner om utvikling av kompositt- og polymerfaget og bransjen
- Kan bidra til utvikling og bedre organisering i bedriften

Ytterligere kommentarer

Opplæringsplanen er bygd opp i henhold til Nasjonalt Kvalitetsrammeverk, nivå 5, og alle fag i planen er beskrevet med et fagspesifikt læringsutbytte etter nivåbeskrivelsene i NKR:

- 1.kunnskaper,
- 2.ferdigheter
- 3.generell kompetanse.

Vi har i dette ikke utelatt noen punkter, eller benyttet punkter fra andre nivåer.

2.11.2 Panelets drøfting

Vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper*, *ferdigheter* og *generell kompetanse*, og deskriptorene er plassert under riktig kategori.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen ligger samlet sett på nivå 5.2 i NKR. Også på nivå 5.2 er det forventet at kandidatene skal kunne identifisere behov for tiltak. I denne utdanningen er det oppgitt at de skal kunne iverksette tiltak. Det ligger på et høyere nivå, men sakkyndige komiteer har tidligere vurdert at dette er realistisk å oppnå på nivå 5.2, og vi vurderer derfor at dette samlet sett er på nivå 5.2, også uten en særskilt begrunnelse fra søker.

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er i hovedsak mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR, men ikke så spesifikt at en hvilken som helst endring i utdanningen vil måtte føre til endring i læringsutbyttet. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner, og gir innsikt i utdanningens faglige innhold og profil.

Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å skille mellom ulike studier.

Noen deskriptorer kunne med fordel vært mer konkrete. Det burde for eksempel vært tydeligere hva det betyr i denne konkrete utdanningen at kandidatene kan reflektere over sin faglige utøvelse og videreutvikle denne under veiledning kartlegge situasjoner og problemstillinger og identifisere behov for tiltak i forbindelse med BIM- prosesser, samt hvilke yrkes- og bransjeteistiske prinsipper kandidatene skal ha forståelse for. Deskriptoren «kan oppdatere sin yrkesfaglige kunnskap» er heller ikke konkretisert, og den er slått sammen med en annen deskriptor. Denne bør også gjøres mer fagspesifikk, og få stå som et eget punkt.

Under *kunnskaper* er det oppgitt at kandidatene skal ha innsikt i «bransjens utviklingsmuligheter». I NKR er det definert at det er kandidatens egne utviklingsmuligheter de skal ha innsikt i. For øvrig mener vi beskrivelsen bør konkretiseres og gjøres mer fagspesifikk. Læringsutbyttebeskrivelsen ligger

tett opp til NKR, noe som sikrer nivået, men samtidig savner vi at fagets egenart kommer tydeligere fram.

Konklusjon

Ja, læringsutbyttebeskrivelsen er i tråd med NKR.

2.12 Fagskulen i Sogn og Fjordane, «Klima, energi og miljø»

Fagskolepoeng	120
Nivå	5.2
Saksnummer	15/122

2.12.1 LUB fra søknaden

Kunnskaper

Studenten:

- har kunnskap om material, bygningsfysikk, inneklimate og elektroteknikk som vert brukt til å tilpasse energi, varme,- kjøle og ventilasjonsløyseringar i bygg til gjeldane myndigheitskrav.
- har kunnskap til å utarbeide byggesøknader, anbodspapir og kontraktar som er nødvendig for utføring av energieffektive bygg med varme- og ventilasjonsanlegg.
- har kunnskapar om HMS, kvalitetsstyring, økonomi innan elektroteknikk, sanitær,- varme,- kjøle- og ventilasjonsanlegg, og kan delta i å prosjektere slike anlegg, herunder også utarbeiding av anbodspapir og kontraktar.
- har kunnskap om bygningsinformasjonsmodellering (BIM) som verktøy for samhandling i byggebransjen.
- har innsikt i byggeprosess og tekniske installasjonar i bygg og korleis dette påverkar energibruken og inneklimate i bygg.
- har kunnskap om energimerking og energitiltak, og kjennskap til korleis inneklimate vert påverka av bygningane sitt varme,- kjøle og ventilasjonsanlegg, energibruk og energiløysingar.
- har kunnskap om økonomistyring, marknadsarbeid, organisering og leing av ei bedrift som arbeider med ventilasjon og energiytingar i bygg.
- har innsikt i sin teoretiske og praktiske kompetanse slik at han kan halde seg oppdatert på energieffektive bygg med ventilasjon tilpassa til ein kvar tid gjeldande myndigheitskrav.
- har kunnskap om kvar ein finn informasjon om oppdaterte krav til offentlege søknader, tekniske myndigheitskrav og tekniske løysingar for energieffektiviserande tiltak og for energieffektive varme,- kjøle- og ventilasjonsanlegg i bygg.
- har kunnskap om og kjenner byggebransjens utvikling og historie innan ventilasjon og klimaløysingar i bygg.
- har kunnskap om historiske søknadsprosedyrar og historiske løysingar for energieffektivisering og energisystem i bygg og løysingane si utvikling og påverknad på miljø og samfunn
- har kunnskap om samfunnets framtidige behov og ønskjer for energieffektive bygningar og varme,- kjøle- og ventilasjonsanlegg og kva mulegheiter det gir for eigen vidareutdanning eller bransjetilknytning.
- har kunnskap om økonomistyring, marknadsarbeid, organisering og liing av ee bedrift som arbeider med ventilasjon og energiytingar og kva mulegheiter det gir for eigen utvikling.
- har kunnskap om framtidsutsikter for energieffektive varme,- kjøle- og ventilasjonsanlegg og kva mulegheiter det gir til eigen fagleg utvikling og oppdatering.

Ferdigheter

Studenten:

- kan gjere greie for val av material og løysingar for å få godt inneklima og energieffektive bygg.
- kan gjere greie for sine val av materialar og utføringsmetodar, etter gjeldane normer, lover og regelverk, ved planlegging av energieffektive og klimavennlige bygg, og ved installasjon av varme,- kjøle - og ventilasjonsanlegg i bygningar.
- kan vurdere materialbruk for energieffektive og klimavennlige bygg og løysingar for installasjon av varme,- kjøle- og ventilasjonsanlegg, sjølvstendig åleine og i samarbeid med anna fagpersonell
- kan vurdere eigen prosjektering av energieffektive bygg å tilpasse løyingar til andre fagfelt, som bygg og elektro.
- kan evaluere eigen planlegging og utføring av energieffektiviserande tiltak, og arbeide vidare med og forbetre arbeidet i forhold til faglege, etiske, sikkerheitsmessige og personalmessige problemstillingar.
- kan finne, bruke og vise til relevant informasjon, datablad og fagstoff om materialval i bygg som er energieffektive og har godt inneklima, og innan installasjon av varme,- kjøle- og ventilasjonsanlegg og vurdere korleis informasjonen vil påverke framtidige installasjonar.
- kan utføre kartlegging og dokumentasjon knytt til energiforbruk i bygg og utarbeide planer for energieffektivisering ihht gjeldande myndigheitskrav og oppdragsgivars behov og ønsker.
- kan finne informasjon om material og utføringsmetodar og vurdere korleis desse tilfredsstiller myndigheitskrav som sikrar trygge, varige og sunne bygg.

Generell kompetanse

Studenten:

- kan, åleine eller i gruppe, kombinere teori og praksis og dermed planlegge og prosjektere energieffektiviserende tiltak og energieffektiv installasjon av varme,- kjøle og ventilasjonsanlegg i bygningar på ein teknisk og økonomisk forsvarleg måte og i samhøve med etiske normer og etter gjeldande forskrifter, og i tråd med arbeidsgivars HMT-system og utan fare for liv, helse og materielle verdiar.
- kan tilpasse val av material og metode for energieffektivisering og installasjon av varme- og ventilasjonsløysingar til oppdragsgivars behov og ønske, enten åleine eller saman med fagfolk frå andre bransjar.
- kan utføre arbeid med varme- og ventilasjonsanlegg og risikovurdere arbeidet i samhøve med kundane sin spesifisering.
- kan diskutere muligheiter og avgrensingar til varme,- kjøle- og ventilasjonsanlegg og byggemetodar for energieffektive bygg med fagpersonell innan KEM, bygg og elektro.
- kan utveksle faglege synspunkt med byggherre og andre faggrupper, og bidra til utvikling av gode arbeidsmetodar og framgangsmåtar på arbeidsplassen.
- kan i samarbeid med personell frå ulike fagfelt bidra med vidare utvikling av arbeidsgruppa og arbeidsmetodar, og dermed sikre at installasjon av varme,- kjøle og klimaanlegg og energi-effektiviserande tiltak i bygg blir utført i tråd med gjeldande lover og forskrifter.

- kan delta i klima-, energi og miljøfora og utveksle synspunkt på framgangsmåtar for planlegging og utføring av energieffektive bygg med godt inn klima.
- kan bidra til å utvikle kvalitetssystem og prosedyrar for installasjon og vedlikehald av varme,-kjøle- og ventilasjonsanlegg.
- kan brukast som mellomledd mellom bedrifta sine leiarar og arbeidarar ved å bruke sin praktiske bakgrunn og sine teoretiske kunnskapar.

Ytterligere kommentarer

Alle punkter fra NKR 5.2 er med. Der det ikkje er kulepunkter i nivå 5.2 er nivå 5.1 brukt. Det er ikke brukt punkter frå andre nivå i NKR.

2.12.2 Panelets drøfting

Vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper*, *ferdigheter* og *generell kompetanse*, og deskriptorene er i hovedsak plassert under riktig kategori. Fordi en del av deskriptorene er utformet ganske ulikt beskrivelsene i NKR, kan det være litt vanskelig å si om alle er plassert i en passende kategori, men vi finner eksempel på at i alle fall deler av deskriptorer er plassert i feil kategori. Et eksempel på dette er å kunne møte «oppdragsgivers behov og ønsker» er her plassert under *ferdigheter*, mens NKR definerer det å utføre arbeidet etter utvalgte målgruppers behov som *generell kompetanse*.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen ligger på nivå 5.2 i NKR, men det finnes en del eksempler på at de nivåbestemmende begrepene er ikke brukt konsistent. For eksempel veksler tilbyder i beskrivelsen av kategorien *kunnskaper* mellom å skrive «kunnskap om» og «innsikt i» i alle deskriptorene. På dette nivået er det forventet at kandidatene skal ha *kunnskaper om* begreper, teorier, prosesser m.m., *bransjekunnskap*, *kjennskap* til yrkesfeltet og *innsikt* i egne utviklingsmuligheter. De skal også *kunne oppdatere* sin yrkesfaglige kunnskap, og *vurdere* eget arbeid i forhold til gjeldende normer og krav.

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Vi gjør oppmerksom på at det ifølge NKR er *kandidaten*, ikke *studenten*, som skal ha oppnådd læringsutbyttet, og at det vil gi mer mening å vise til kandidaten i læringsutbyttebeskrivelsen.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner, og gir innsikt i utdanningens faglige innhold og profil. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å skille mellom ulike studier.

Deskriptorene fra NKR er delt opp i mange punkter, og er veldig detaljerte. Det gjør på ene siden at det kommer tydelig fram hva slags kompetanse kandidatene skal få, men det kan også gjøre læringsutbyttebeskrivelsen så omfattende og detaljert at den ikke vil fungere godt nok. På grunn av at læringsutbyttebeskrivelsen er utformet så uvant fra formen i NKR, fremstår den som lite helhetlig. Det er mye repetisjon og variasjon over samme tema, og både språket og strukturen må strammes opp. Det faglige innholdet er likevel klart kommunisert.

Konklusjon

Ja, læringsutbyttebeskrivelsen er i tråd med NKR, med forbehold om at tilbyder gjør endringer i den.

Noen av deskriptorene fra de generiske beskrivelsene i NKR mangler eller er utydelige. Læringsutbyttebeskrivelsen er likevel egnet til sakkyndig vurdering, da manglene i hovedsak er strukturelle, og innholdet i utdanningen er tydelig formidlet.

De sakkyndige bør også se på om navnet på utdanningen kommuniserer godt nok.

2.13 Fashion Mode as, «Motedesign- og modellismemedarbeider»

Fagskolepoeng	60
Nivå	5.1
Saksnummer	15/145

2.13.1 LUB fra søknaden

Kunnskaper

Kandidaten:

- har kunnskap om motedesign, mote- og drakthistorie, trender, tekstiler, utstyr og verktøy som anvendes til modellering og produktutvikling av moteplagg
- har innsikt i regelverk, kvalitetskrav og etiske standarder som er relevante for motedesign, modellisme og tekstilproduksjon
- har kunnskap om motebransjen og kjennskap til tekstilindustriens yrkesfelt
- kan oppdatere sin kunnskap innenfor motedesign og modellisme gjennom informasjonsinnhenting av trender, mote- og drakthistorie og kontakt med mote- og tekstilbransjen
- forstår motebransjens betydning i et samfunns- og verdiskapingsperspektiv gjennom mote- og drakthistorie og trendanalyser

Ferdigheter

Kandidaten:

- kan anvende kunnskap om motedesign, mote- og drakthistorie, trender, modellisme, tekstiler, manuelle og digitale verktøy til idéformidling, formgivning og presentasjoner av plagg og kolleksjoner
- kan anvende relevante kreative prosesser, manuelle og digitale verktøy, tekstiler, søm- og tegneteknikker som benyttes i produktutvikling og produksjon av tekstilprodukter
- kan finne informasjon og fagstoff som er relevant for motedesign, utvikling og produksjon av tekstilprodukter
- kan kartlegge et moteprodukt og identifisere design- og modellismetekniske problemstillinger og behov for iverksetting av korrigerende tiltak

Generell kompetanse

Kandidaten:

- har forståelse for miljø, forbruk og materialvalg med hensyn til etiske krav og prinsipper i motebransjen
- har utviklet en etisk grunnholdning knyttet til ansvarlighet og respekt i arbeid med motedesign og modellisme
- kan benytte tilegnede kunnskaper og ferdigheter og utføre arbeid og prosjekter etter motebransjens og tekstilindustriens behov

- kan bygge relasjoner med bransjekolleger innen ulike faggrupper i motebransjen samt med motefotografer, modellbyrå og tekstilagenturer
- kan utvikle design og konstruksjonsmetoder, prototyper og visuelle presentasjoner av relevans for en motedesigner og modellismemedarbeider

Ytterligere kommentarer

Ingen kulepunkter er utelatt og det er heller ikke brukt punkter fra andre nivå i NKR.

2.13.2 Panelets drøfting

Vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse*, og deskriptorene er plassert under riktig kategori.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen ligger samlet sett på nivå 5.1 i NKR.

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er i hovedsak mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR, men ikke så spesifikt at en hvilken som helst endring i utdanningen vil måtte føre til endring i læringsutbyttet. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner, og gir innsikt i utdanningens faglige innhold og profil.

Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å skille mellom ulike studier.

Noen av deskriptorene er ikke konkretisert like godt. Et eksempel på dette er «har innsikt i regelverk, kvalitetskrav og etiske standarder som er relevante for motedesign, modellisme og tekstilproduksjon». Her kunne det tenkes at regelverk og etikk som har med for eksempel HMS og miljø å gjøre ville være relevante. Vi savner også beskrivelser som angår etikk (rettferdig handel) og økologi, noe vi mener er relevant for utdanninger som angår klesbransjen. Noen steder skinner den generiske teksten fra NKR litt mye gjennom. For eksempel fremstår deskriptoren «kan kartlegge et moteprodukt og identifisere design- og modellismetekniske problemstillinger og behov for iverksetting av korrigerende tiltak» som noe stiv. Læringsutbyttebeskrivelsen tilfredsstiller de formelle kravene i NKR, men når beskrivelsen legges så tett opp til rammeverket blir fagfeltet lett underkommunisert og utdanningens profil kommer ikke tydelig fram.

Tilbyderen har søkt om godkjenning av to utdanninger innenfor samme fagområde, og dette er en utfordring i deskriptorer i begge utdanningene. Det er derimot ikke de samme deskriptorene som er for lite konkrete. I utdanningen på 120 fagskolepoeng er for eksempel verktøyene og arbeidsmetodene mindre tydelige enn i den ettårige utdanningen. I beskrivelsen av den toårige utdanningen er bransjen

og yrkesfeltet beskrevet mer konkret enn i den ettårige. Tilbyder vil derfor kunne ha utbytte av å sammenligne de to beskrivelsene for å gjøre begge deskriptorene mer fagspesifikke.

Konklusjon

Ja, læringsutbyttebeskrivelsen er i tråd med NKR.

2.14 Fashion Mode as, «Motedesigner og modellør»

Fagskolepoeng	120
Nivå	5.2
Saksnummer	15/125

2.14.1 LUB fra søknaden

Kunnskaper

Kandidaten:

- har kunnskap om motedesign, modellering, drakthistorie, trender, tekstiler og produksjonsprosesser som anvendes til produktutvikling og produksjon av moteplagg i tekstilindustrien
- kan vurdere eget arbeid med utvikling av tekstilprodukter i forhold til gjeldende kvalitetskrav og valg av produksjonsmetoder
- har kunnskap om motebransjen og kjennskap til tekstilindustriens yrkesfelt
- kan oppdatere sin kunnskap innenfor motedesign og modellisme gjennom informasjonsinnhenting av trender, produksjonsmetoder og gjennom kontakt med fagmiljøet
- kjenner til motebransjens og tekstilindustriens historie, tradisjoner, egenart og plass i samfunnet gjennom mote, drakthistorie og trendanalyser
- har innsikt i egne muligheter for valg av markedssegment og videre utvikling innen motedesign og modellisme

Ferdigheter

Kandidaten:

- kan redegjøre for sine valg av tekstiler, metode, prosess og teknikk i utformingen og framstilling av et klesprodukt
- kan reflektere over sin egen kreative, tekniske og visuelle utøvelse som motedesigner og modellør og justere denne under veiledning
- kan finne og henviser til informasjon og fagstoff og vurdere relevansen for en motedesigner og modellørs problemstillinger ved produktutvikling, konstruksjon og produksjon av klær
- kan kartlegge et klesprodukt og identifisere design og modellismetekniske problemstillinger og behov for endring av tekstiler, produksjonsmetode eller teknikk

Generell kompetanse

Kandidaten:

- kan planlegge og gjennomføre oppgaver og prosjekter innen motedesign, modellering og produksjon i en bedrift, alene eller som deltager i en gruppe og i tråd med etiske krav og retningslinjer innen tekstilindustrien
- kan benytte tilegnede kunnskaper og ferdigheter i arbeid og prosjekter og utføre arbeidet etter motebransjens behov

- kan bygge relasjoner med bransjekolleger innen ulike faggrupper i motebransjen samt med motefotografer, tekstil-agenter, innkjøpere og tekstil-agenturer
- kan utveksle synspunkter med andre med bakgrunn innenfor mote og tekstilbransjen og delta i diskusjoner om utvikling av god produksjonspraksis
- kan bidra til organisasjonsutvikling gjennom bruk av kunnskaper om produktutvikling, produksjon, design og modellisme for bedrifter i tekstil- og motebransjen

Ytterligere kommentarer

Vi har benyttet kulepunktene i de generelle læringsutbyttebeskrivelsene i NKR fagskole 5.2 som utgangspunkt for de fagspesifikke læringsutbyttebeskrivelsene for utdanningen. Vi har ikke utelatt noen punkter, men der hvor det ikke er definert en deskriptor på 5.2 har vi benyttet deskriptoren fra 5.1

2.14.2 Panelets drøfting

Vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse*, og deskriptorene er plassert under riktig kategori.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen ligger samlet sett på nivå 5.2 i NKR.

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er i hovedsak mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR, men ikke så spesifikt at en hvilken som helst endring i utdanningen vil måtte føre til endring i læringsutbyttet. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner, og gir innsikt i utdanningens faglige innhold og profil.

Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å skille mellom ulike studier.

Noen av deskriptorene er ikke konkretisert like godt. Et eksempel på dette er «har innsikt i egne muligheter for valg av markedssegment og videre utvikling innen motedesign og modellisme». Vi savner også beskrivelser som angår etikk (rettferdig handel) og økologi, noe vi mener er relevant for utdanninger som angår klesbransjen. Læringsutbyttebeskrivelsen tilfredsstillende de formelle kravene i NKR, men når beskrivelsen legges så tett opp til rammeverket blir fagfeltet lett underkommunisert og utdanningens profil kommer ikke tydelig fram.

Tilbyderen har søkt om godkjenning av to utdanninger innenfor samme fagområde, og dette er en utfordring i deskriptorer i begge utdanningene. Det er derimot ikke de samme deskriptorene som er for lite konkrete. I utdanningen på 120 fagskolepoeng er for eksempel verktøyene og arbeidsmetodene mindre tydelige enn i den ettårige utdanningen. I beskrivelsen av den toårige utdanningen er bransjen

og yrkesfeltet beskrevet mer konkret enn i den ettårige. Tilbyder vil derfor kunne ha utbytte av å sammenligne de to beskrivelsene for å gjøre begge deskriptorene mer fagspesifikke.

Konklusjon

Ja, læringsutbyttebeskrivelsen er i tråd med NKR.

2.15 Handelsinstituttet, «Regnskapskonsulent»

Fagskolepoeng	60
Nivå	5.1
Saksnummer	15/194

2.15.1 LUB fra søknaden

Kunnskaper

Etter fullført utdanning skal studenten:

- Ha kunnskap om hovedprinsippene innenfor bokføring og årsregnskap avlagt etter GRS, begrenset til vurdering av hovedposter som driftsmidler, lager og kundefordringer, verktøy og metoder innen regnskaps- og lønnsområdet, samt kostnads- og inntektsteori, lønnsomhets- og nøkkeltallsanalyser.
- Ha innsikt i de sentrale lover som er relevant for regnskap og lønn- og personalarbeid, med spesiell vekt på regnskaps- og bokføringsloven med forskrift, samt skattelovens regler rundt avskrivning.
- Ha kunnskap om regnskapsbransjen og lov om autorisasjon av regnskapsførere
- Ha kunnskap om hvordan utvikling av regnskapsfaget og regnskapsstandarder skjer og aktørenes rolle i utviklingen.
- Kunne oppdatere sin kunnskap innenfor regnskap, lønn og personalarbeid, både gjennom informasjonsinnhenting og kjennskap til abonnementsmuligheter til nettressurser.
- Ha kunnskap om betydningen god regnskapsorganisering har for kvaliteten på ledelsens beslutninger og virksomhetsstyring.
- Forstå betydning for skatteinngang og samfunnsvelferd, at bedrifter fører regnskap med etterlevelse av lover og regler og også regnskapskonsulentens rolle i dette.

Ferdigheter

Etter fullført utdanning skal studenten:

- Kunne føre et regnskap fra inngående saldo til årsavslutning inkl. lønnskjøringer og terminavstemminger, periodiseringer, enkel verdivurdering av driftsmidler, lager og kundefordringer, beregning av midlertidige forskjeller, enkel skatteberegning, nøkkeltallsanalyse og utforme lovbestemte rapporter og oppstillinger, herunder utfylling av sentrale ligningspapirer.
- Kunne bruke IT-basert system for regnskap, lønn og årsavslutning.
- Kunne anvende regneark i analyser, samt effektivt utnytte andre kontoradministrative IT-verktøy i utarbeidelse og presentasjon av økonomiske analyser og rapporter.
- Kunne finne informasjon og fagstoff som er relevant for regnskaps- eller lønnsfaglig problemstilling.
- Kunne foreta en overordnet kartlegging av bedriftens økonomiske stilling i normaltilfeller på basis av regnskapet, identifisere avvik fra budsjett og kunne foreslå enklere og standardiserte korrigerende tiltak.

Generell kompetanse

Etter fullført utdanning skal studenten:

- Ha kunnskap om etiske regnskapsfaglige problemstillinger
- Ha utviklet en etisk grunnholdning til etterlevelse av regelverk og lojalitet mot lovgiver som skaper tillit og respekt både hos kolleger, ledelse, myndigheter og forretningsforbindelser, og som bygger oppunder allmennhetens tillit og syn på utøverne av regnskapsføringsyrket.
- Kunne utføre regnskapstekniske oppgaver og analyser etter forespørsel fra oppdragsgiver og andre målgruppers behov.
- Kunne bygge relasjoner med andre utøvere av regnskapsyrket gjennom samarbeid og gjensidig respekt, ved å ha utviklet gode kommunikative evner, både skriftlig og muntlig.
- Kunne bidra til utvikling av rutiner og god regnskapsorganisering innen økonomistyring, regnskap og lønn, og andre regnskapsfaglige prosedyrer i bedriften for bedret kvalitetssikring av regnskapsproduktet.

Ytterligere kommentarer

Alle læringsutbyttebeskrivelsene er i henhold til nivå 5.1 i NKR.

2.15.2 Panelets drøfting

Vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper*, *ferdigheter* og *generell kompetanse*, og deskriptorene er plassert under riktig kategori.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen ligger samlet sett på nivå 5.1 i NKR. Deskriptoren «Ha kunnskap om hvordan utvikling av regnskapsfaget og regnskapsstandarder skjer og aktørenes rolle i utviklingen» fremstår som for ambisiøs. Vi forstår det som at NKR-deskriptoren mest handler om å ha kunnskap om bransjen, men at momentene tilbyder har valgt ut handler om forståelse om faget på et høyere nivå.

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Vi gjør oppmerksom på at det ifølge NKR er *kandidaten*, ikke *studenten*, som skal ha oppnådd læringsutbyttet, og at det vil gi mer mening å vise til kandidaten i læringsutbyttebeskrivelsen.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR, men ikke så spesifikt at en hvilken som helst endring i utdanningen vil måtte føre til endring i læringsutbyttet. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner, og gir innsikt i utdanningens faglige innhold og profil.

Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å skille mellom ulike studier.

Forkortelsen GRS burde bli forklart første gang den nevnes, selv om den er kjent innenfor fagfeltet.

Noen av deskriptorene er så spesifikke at det vil være vanskelig å gjøre endringer i utdanningen uten å måtte endre det overordnede læringsutbyttet, og så omfangsrike at de blir tungleste. Et eksempel på dette er ferdighetsdeskriptoren «Kunne føre et regnskap fra inngående saldo til årsavslutning inkl. lønnskjøringer og terminavstemminger, periodiseringer, enkel verdivurdering av driftsmidler, lager og kundefordringer, beregning av midlertidige forskjeller, enkel skatteberegning, nøkkeltallsanalyse og utforme lovbestemte rapporter og oppstillinger, herunder utfylling av sentrale ligningspapirer». Her kunne det være en fordel å finne noen flere samlende begreper, i stedet for å ha en så lang oppramsing.

Vi oppfatter deskriptoren som handler om etisk grunnholdning som noe uheldig formulert. Trolig kan «som skaper tillit og respekt både hos kolleger, ledelse, myndigheter og forretningsforbindelser, og som bygger oppunder allmennhetens tillit og syn på utøverne av regnskapsføringsyrket» strykes eller omformuleres, da det er litt uklart hva som er hensikten med disse presiseringene, hvordan de skal være resultat av utdanningen, og hvordan de skal kunne måles.

Konklusjon

Ja, læringsutbyttebeskrivelsen er i tråd med NKR.

2.16 Hydraulikkskola AS, «Fagingeniør hydraulisk konstruksjon»

Fagskolepoeng	120
Nivå	5.2
Saksnummer	15/132

2.16.1 LUB fra søknaden

Kunnskaper

- har kunnskap om programvare, verktøy og metoder for konstruksjon, modifikasjonsarbeid og statiske beregninger av hydrauliske systemer
- kan vurdere hydrauliske system i forhold til CE-krav, NORSOK, API, klassekrav og øvrige standarder
- har kunnskap om hydraulikkbransjen gjennom prosjekter, relevant arbeidspraksis og bedriftsbesøk
- har kjennskap til hvordan hydraulikk inngår i fagfeltet mekatronikk
- har kjennskap til relevant faglitteratur om hydraulisk konstruksjon, og kan holde fagkunnskapen oppdatert gjennom bruk av digitale ressurser og tidsskrifter
- har kunnskap om hydrauliske systemers utvikling, egenart, anvendelse og betydning i samfunnet
- har innsikt i egne utviklingsmuligheter innen hydraulisk systemkonstruksjon

Ferdigheter

- kan gjøre rede for valg av komponenter og systemløsninger ved konstruksjon av hydrauliske anlegg
- kan reflektere over egen konstruksjonspraksis og justere denne under veiledning
- kan finne og henvise til relevant konstruksjonslitteratur og vurdere relevansen av fagstoffet for den enkelte applikasjon
- kan kartlegge utfordringer og utarbeide en kravspesifikasjon og fremdriftsplan

Generell kompetanse

- kan planlegge og gjennomføre prosjekter og konstruksjonsoppdrag innen hydraulikk i henhold til gjeldende standarder og regelverk
- kan utføre oppdrag etter kunde, oppdragsgiver og arbeidsgivers behov
- kan arbeide selvstendig og i team, både sammen med kollegaer fra samme fagfelt og på tvers av profesjoner og interessegrupper i utviklingsarbeidet
- kan kommunisere tydelig, bidra i faglige diskusjoner og ta del i utviklingen av god konstruksjonspraksis
- kan bidra til nyutvikling og innovasjon i bedriften

Ytterligere kommentarer

På den overordnede læringsutbyttebeskrivelsen er alle kulepunkter benyttet.

På de emnemessige læringsutbyttebeskrivelsene er det gjort noen avvik:

Kunnskapsmennene er for det meste forholdsvis detaljert beskrevet, og gjerne med konkrete referanser til aktuelle læreplaner og kursplaner. Punkter som delvis avviker fra NKR er tilføyd der det anses som nødvendig for å beskrive emnets innhold.

Noen emner som er standardiserte gjennom Nasjonal standard, som LØM, er stort sett beskrevet med generiske beskrivelser fra Nasjonal standard

2.16.2 Panelets drøfting

Vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper*, *ferdigheter* og *generell kompetanse*, og deskriptorene er plassert under riktig kategori.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen ligger samlet sett på nivå 5.2 i NKR.

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er i hovedsak utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning. Ett unntak er «har kunnskap om hydraulikkbransjen gjennom prosjekter, relevant arbeidspraksis og bedriftsbesøk», der tilbyder legger vekt på aktiviteter studenten skal ha deltatt i, fremfor kunnskaper kandidaten har.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er i hovedsak mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR, men ikke så spesifikt at en hvilken som helst endring i utdanningen vil måtte føre til endring i læringsutbyttet. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner, og gir noe innsikt i utdanningens faglige innhold og profil.

Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å skille mellom ulike studier.

Noen av deskriptorene burde likevel vært mer konkrete. Dette gjelder særlig *generell kompetanse*, men også noen beskrivelser under *ferdigheter*. Eksempel på slike er «kan utføre oppdrag etter kunde, oppdragsgiver og arbeidsgivers behov» og «kan arbeide selvstendig og i team, både sammen med kollegaer fra samme fagfelt og på tvers av profesjoner og interessegrupper i utviklingsarbeidet», som ikke sier noe om hva slags fagfelt eller yrke det er snakk om. Forkortelser som «DNV GL» bør generelt bli forklart første gang de brukes.

Konklusjon

Ja, læringsutbyttebeskrivelsen er i tråd med NKR.

2.17 Hydraulikkskola AS, «Fagtekniker hydraulikk»

Fagskolepoeng	30
Nivå	5.1
Saksnummer	15/129

2.17.1 LUB fra søknaden

Kunnskaper

- har kunnskap om symboler, begreper, komponenter og systemløsninger som benyttes for ulike typer hydrauliske anlegg
- har kunnskap om hvordan kontrollsystem, ytre krefter og ytre miljø påvirker hydrauliske anleggs ytelse
- har kunnskap om relevante retningslinjer, metoder, prosedyrer og verktøy knyttet til montasje, oppstart, testing, idriftsetting, ettersyn, vedlikehold og modifikasjon på både trykksatte og trykkløse hydrauliske anlegg, inkludert proaktivt, prediktivt, korrektivt, tidsstyrt og tilstandsbasert vedlikehold
- har innsikt i sentrale lover og sikkerhetsstandarder knyttet til hydraulikk, som Maskindirektivet, Trykkdirektivet, ISO 4413, NORSOK, og rollen til klaseselskap som DNV GL
- har kunnskap om hydraulikkbransjen gjennom relevant arbeidspraksis, og kjennskap til hvordan hydrauliske systemer inngår i fagfeltet mekatronikk
- har kjennskap til relevant faglitteratur, tidsskrifter og digitale ressurser, og kan holde fagkunnskapen oppdatert
- forstår hvilken funksjon ulike hydrauliske anlegg har, både i forhold til den enkelte maskinen, verdiskaping og samfunnsmessige konsekvenser ved feil på hydrauliske sikkerhetssystemer
- har kunnskap om spesifikke problemstillinger rundt helse, miljø og sikkerhet knyttet til hydraulikk

Ferdigheter

- kan forklare hydrauliske komponenter og systemers oppbygning og virkemåte ut fra hydrauliske flytskjema i henhold til ISO 1219
- kan installere, teste, starte, justere inn, holde i drift og vedlikeholde hydrauliske anlegg
- kan utføre vedlikeholdsoperasjoner, gjennomføre tilstandskontroll og identifisere, analysere, forutsi og korrigere feil
- kan finne relevant informasjon som koblingsskjema, datablad, servicemanualer og regelverk, foreta overslagsberegninger og anvende nomogram, diagram, modellkoder og tabeller knyttet til hydrauliske komponenter og systemer
- kan finne relevant informasjon som koblingsskjema, datablad, servicemanualer og regelverk, foreta overslagsberegninger og anvende nomogram, diagram, modellkoder og tabeller knyttet til hydrauliske komponenter og systemer
- kan kartlegge behov for utbedring av hydrauliske anlegg, inkludert identifikasjon av problem, forslag til forbedringer og behov for iverksetting av tiltak

Generell kompetanse

- har en etisk forståelse for hva som er gode, sikre, lovlige og akseptable hydrauliske løsninger
- kan anvende sin faglige kunnskap og ferdigheter innen hydraulikk på en selvstendig måte
- kan utføre arbeid på hydrauliske anlegg etter både bruker, eier og oppdragsgivers behov
- kan kommunisere og arbeide i team, både sammen med kollegaer fra samme fagfelt og tilstøtende profesjoner
- kan etablere eller videreutvikle prosedyrer for oppstart, drift og vedlikehold av hydrauliske system

Ytterligere kommentarer

På den overordnede læringsutbyttebeskrivelsen er alle kulepunkter benyttet.

På de emnemessige læringsutbyttebeskrivelsene er det gjort noen avvik:

Kunnskapsemnene er forholdsvis detaljert beskrevet, og gjerne med konkrete referanser til aktuelle læreplaner og kursplaner.

Elementer av kulepunkter for fagskole 2 er brukt på beskrivelser der de virker mer dekkende.

Punkter som delvis avviker fra NKR er tilføyd der det anses som nødvendig for å beskrive emnets innhold.

2.17.2 Panelets drøfting

Vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper*, *ferdigheter* og *generell kompetanse*, og deskriptorene er plassert under riktig kategori.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen ligger samlet sett på nivå 5.2 i NKR.

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er i hovedsak utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning. Ett unntak er «har kunnskap om hydraulikkbransjen gjennom relevant arbeidspraksis [...]», der tilbyder legger vekt på at studenten skal ha gjennomført arbeidspraksis.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er i hovedsak mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR. Noen deskriptorer, som den som handler om lover og regler er så spesifikke at det kan være vanskelig å gjøre mindre endringer i utdanningen uten å måtte gjøre endringer i det overordnede læringsutbyttet. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre

utdanningsinstitusjoner, og gir innsikt i utdanningens faglige innhold og profil. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å skille mellom ulike studier.

En deskriptor skiller seg ut som svært detaljert. Denne kunne med fordel vært skrevet om med noen flere samlebegreper, i stedet for en opprømsing av alle stegene i konstruksjons- og vedlikeholdsprosessene: «har kunnskap om relevante retningslinjer, metoder, prosedyrer og verktøy knyttet til montasje, oppstart, testing, idriftsetting, ettersyn, vedlikehold og modifikasjon på både trykksatte og trykkløse hydrauliske anlegg, inkludert proaktivt, prediktivt, korrektivt, tidsstyrt og tilstandsbasert vedlikehold». Forkortelser som «DNV GL» bør generelt bli forklart første gang de brukes.

Vi mener også de to første kulepunktene under generell kompetanse er noe uheldig formulert: «har en etisk forståelse for hva som er gode, sikre, lovlige og akseptable hydrauliske løsninger» og «kan anvende sin faglige kunnskap og ferdigheter innen hydraulikk på en selvstendig måte». Man bør være varsom med verdivurderinger som «god» i beskrivelsene, fordi de innebærer moralske hentydninger og uansett er lite spesifikke. Forståelse av «sikre, lovlige og akseptable hydrauliske løsninger» impliserer etisk forståelse, og vi anser begrepet «etisk» som overflødig i dette kulepunktet. Det er uproblematisk å utelate enkelte begreper fra NKR så lenge det likevel kommer frem at man har forholdt seg til deskriptoren, slik det er gjort i dette tilfellet. Når det gjelder begrepet «selvstendig», så er denne formuleringen uheldig fordi den kan så tvil om de andre ferdighetene forventes utført på en selvstendig måte.

Under *ferdigheter* er en deskriptor tatt med to ganger med identisk ordlyd. Vi antar at det bare en redigeringsfeil.

Konklusjon

Ja, læringsutbyttebeskrivelsen er i tråd med NKR.

2.18 Hydraulikkskola AS, «Fagtekniker hydrauliske systemer»

Fagskolepoeng	60
Nivå	5.1
Saksnummer	15/142

2.18.1 LUB fra søknaden

Kunnskaper

- ha kunnskap om avanserte komponenter og systemløsninger som benyttes i komplekse elektrohydrauliske anlegg
- ha kunnskap om hvordan styrings- og kontrollsystem kan brukes til å optimalisere elektrohydrauliske anlegg
- ha kunnskap om prosedyrer og verktøy som kan benyttes til vedlikehold, optimalisering og modifikasjon av ulike typer hydraulikkssystem
- ha innsikt i sentrale lover og sikkerhetsstandarder knyttet til design av elektrohydrauliske systemer, som Maskindirektivet, Trykkdirektivet, ISO 4413, NORSOK, API og classeselskap som DNV GL
- ha kunnskap om hydraulikkbransjen, og kjennskap til hvordan elektrohydrauliske systemer inngår i fagfeltet mekatronikk
- ha kjennskap til relevant faglitteratur, tidsskrifter og digitale ressurser for elektrohydraulikk, og kan holde fagkunnskapen oppdatert
- ha forståelse for hvilken funksjon og rolle ulike hydrauliske anlegg har, både i forhold til den enkelte maskinen, verdiskaping og større samfunnsmessige konsekvenser som ved feil på hydrauliske sikkerhetssystemer

Ferdigheter

- kunne forklare avanserte elektrohydrauliske komponenter og systemers oppbygning og virkemåte
- kunne modifisere, installere, teste, starte opp, optimalisere, holde i drift og vedlikeholde hydrauliske anlegg
- kunne finne relevant informasjon som elektriske og hydrauliske flytskjema, datablad, servicemanualer og regelverk, oppdatere dokumentasjonen samt foreta nødvendige overslagsberegninger
- kunne kartlegge behov for oppgradering, ombygging og tilpassing av hydrauliske anlegg, identifisere problemstillinger og iverksette tiltak

Generell kompetanse

- ha en etisk forståelse for hva som er gode, sikre, lovlige og akseptable elektrohydrauliske systemløsninger
- kunne anvende sin faglige kunnskap og ferdigheter innen hydrauliske systemer på en selvstendig måte

- kunne arbeide i team, både sammen med kollegaer fra samme fagfelt og tilstøtende profesjoner
- kunne etablere og videreutvikle retningslinjer, metoder og prosedyrer ved ombygging, optimalisering og tilstandskontroll av hydrauliske system

Ytterligere kommentarer

På den overordnede læringsutbyttebeskrivelsen er alle kulepunkter benyttet.

På de emnemessige læringsutbyttebeskrivelsene er det gjort noen avvik:

Kunnskapsmennene er forholdsvis detaljert beskrevet, og gjerne med konkrete referanser til aktuelle læreplaner og kursplaner.

Elementer av kulepunkter for fagskole 2 er brukt på beskrivelser der de virker mer dekkende.

Punkter som delvis avviker fra NKR er tilføyd der det anses som nødvendig for å beskrive emnets innhold.

2.18.2 Panelets drøfting

Vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper*, *ferdigheter* og *generell kompetanse*, og deskriptorene er plassert under riktig kategori.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen ligger samlet sett på nivå 5.1 i NKR. På nivå 5.1 er det forventet at kandidatene skal kunne identifisere behov for tiltak. I denne utdanningen er det oppgitt at de skal kunne iverksette tiltak. Det ligger på et høyere nivå, men sakkyndige komiteer har tidligere vurdert at dette er realistisk å oppnå på nivå 5.1. Vi vurderer derfor at dette samlet sett er på nivå 5.1, også uten en særskilt begrunnelse fra søker.

Tilbyder skriver at «Elementer av kulepunkter for fagskole 2 er brukt på beskrivelser der de virker mer dekkende.» Tilbyder burde være tydeligere på hva de konkret har hentet inn. Det er ikke mulig å vite hvorfor de ikke er dekkende ut ifra beskrivelsen. Det kommer heller ikke frem hvordan de kan sikre at studentene kommer til et høyere nivå.

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er i hovedsak mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR, men ikke så spesifikt at en hvilken som helst endring i utdanningen vil måtte føre til endring i læringsutbyttet. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre

utdanningsinstitusjoner, og gir innsikt i utdanningens faglige innhold og profil. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å skille mellom ulike studier.

Noen deskriptorer burde være mer konkrete, for eksempel «kunne arbeide i team, både sammen med kollegaer fra samme fagfelt og tilstøtende profesjoner». Fra *generell kompetanse* savner vi også deskriptoren «kan utføre arbeidet etter utvalgte målgruppers behov». Forkortelser som «DNV GL» bør generelt bli forklart første gang de brukes. Vi gjør også oppmerksom på at formuleringen «Kandidaten skal ha» er uheldig fordi den gir rom for tvil om kandidaten faktisk har oppnådd det forventede utbyttet. Læringsutbyttet bør isteden formuleres som noe «kandidaten har».

Vi mener også de to første kulepunktene under generell kompetanse er noe uheldig formulert: «ha en etisk forståelse for hva som er gode, sikre, lovlige og akseptable elektrohydrauliske systemløsninger» og «kunne anvende sin faglige kunnskap og ferdigheter innen hydrauliske systemer på en selvstendig måte». Man bør være varsom med verdivurderinger som «god» i beskrivelsene, fordi de innebærer moralske hentydninger og uansett er lite spesifikke. Forståelse av «sikre, lovlige og akseptable hydrauliske løsninger» impliserer etisk forståelse, og vi anser begrepet «etisk» som overflødig i dette kulepunktet. Det er uproblematisk å utelate enkelte begreper fra NKR så lenge det likevel kommer frem at man har forholdt seg til deskriptoren, slik det er gjort i dette tilfellet. Når det gjelder begrepet «selvstendig», så er denne formuleringen uheldig fordi den kan så tvil om de andre ferdighetene forventes utført på en selvstendig måte.

Konklusjon

Ja, læringsutbyttebeskrivelsen er i tråd med NKR, med forbehold om at tilbyder gjør mindre endringer i den.

En av deskriptorene fra de generiske beskrivelsene i NKR mangler. Det er også ønskelig å gjøre andre deskriptorer noe mer konkrete og faglige. Læringsutbyttebeskrivelsen er likevel egnet til sakkyndig vurdering, da manglene i hovedsak er strukturelle, og innholdet i utdanningen er tydelig formidlet.

2.19 Hydraulikkskola AS, «Fagtekniker subseahydraulikk»

Fagskolepoeng	30
Nivå	5.1
Saksnummer	15/141

2.19.1 LUB fra søknaden

Kunnskaper

- har kunnskap om symbolikk, begrep, komponenter og systemløsninger som benyttes i ulike hydrauliske system generelt, og subsearelaterte kontrollsystem spesielt.
- har kunnskap om hvordan kontrollsystem, havdyp og ytre miljø påvirker subseahydrauliske anlegg
- har kunnskap om relevante retningslinjer, metoder, prosedyrer og verktøy knyttet til montasje, testing, idriftsetting, vedlikehold og modifikasjon på både trykksatte og trykkløse hydrauliske anlegg, inkludert proaktivt, prediktivt, korrektivt, tidsstyrt og tilstandsbasert vedlikehold
- har innsikt i sentrale sikkerhetsstandarder knyttet til subseahydraulikk, som API og NORSOK, samt Maskindirektivet, Trykkdirektivet, ISO 4413 og rollen til klaseselskap som DNV GL
- har kunnskap om hydraulikkbransjen og subseabransjen gjennom relevant arbeidspraksis, og kjennskap til hvordan subseahydrauliske kontrollsystemer inngår i olje- og gassrelatert subseautstyr
- har kjennskap til relevant faglitteratur og digitale ressurser, og kan holde fagkunnskapen oppdatert
- forstår hvilken funksjon og rolle subsearelaterte kontroll anlegg har både i forhold til verdiskaping og samfunnsansvar ved feil på de hydrauliske sikkerhetssystemer og ved utslipp

Ferdigheter

- kan forklare hydrauliske komponenter og systemers oppbygning og virkemåte ut fra hydrauliske flytskjema utformet i henhold til ISO 1219, P&ID og annen bransjetypisk tegningspraksis
- kan installere, teste, starte opp, justere inn, holde i drift og vedlikeholde hydrauliske anlegg
- kan gjennomføre tilstandskontroll og identifisere, forutsi, analysere og korrigere feil
- kan finne relevant informasjon som flytskjema, datablad, servicemanualer og regelverk, foreta overslagsberegninger og anvende nomogram, diagram og tabeller knyttet til hydrauliske komponenter, systemer og regelverk
- kan kartlegge behov for oppgradering, ombygging og modifikasjon av subseahydraulikk, inkludert identifikasjon av problemstillinger, forslag til forbedringer og behov for iverksetting av tiltak.

Generell kompetanse

- har en etisk forståelse for hva som er gode, sikre, lovlige og akseptable hydrauliske løsninger

- kan anvende sin faglige kunnskap og ferdigheter innen subseahydraulikk på en selvstendig måte
- kan kommunisere og arbeide i team, både sammen med kollegaer fra samme fagfelt og tilstøtende profesjoner
- kan etablere og videreutvikle prosedyrer for oppstart, test og vedlikehold av subseahydraulikk

Ytterligere kommentarer

På den overordnede læringsutbyttebeskrivelsen er alle kulepunkter benyttet.

På de emnemessige læringsutbyttebeskrivelsene er det gjort noen avvik:

Kunnskapsmennene er forholdsvis detaljert beskrevet, og gjerne med konkrete referanser til aktuelle læreplaner og kursplaner.

Elementer av kulepunkter for fagskole 2 er brukt på beskrivelser der de virker mer dekkende.

Punkter som delvis avviker fra NKR er tilføyd der det anses som nødvendig for å beskrive emnets innhold.

2.19.2 Panelets drøfting

Vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper*, *ferdigheter* og *generell kompetanse*, og deskriptorene er plassert under riktig kategori.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen ligger samlet sett på nivå 5.1 i NKR.

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er i hovedsak utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning. Ett unntak er «har kunnskap om hydraulikkbransjen og subseabransjen gjennom relevant arbeidspraksis [...]», der tilbyder legger vekt på at studenten skal ha gjennomført arbeidspraksis.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er i hovedsak mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR, men ikke så spesifikt at en hvilken som helst endring i utdanningen vil måtte føre til endring i læringsutbyttet. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner, og gir innsikt i utdanningens faglige innhold og profil.

Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å skille mellom ulike studier.

En deskriptor skiller seg ut som svært detaljert. Denne kunne med fordel vært skrevet om med noen flere samlebegreper, i stedet for en oppramsing av alle stegene i konstruksjons- og

vedlikeholdsprosessene: «har kunnskap om relevante retningslinjer, metoder, prosedyrer og verktøy knyttet til montasje, testing, idriftsetting, vedlikehold og modifikasjon på både trykksatte og trykkløse hydrauliske anlegg, inkludert proaktivt, prediktivt, korrektivt, tidsstyrt og tilstandsbasert vedlikehold». Forkortelser som «DNV GL» bør generelt bli forklart første gang de brukes.

Noen deskriptorer burde være mer konkrete, for eksempel «har kjennskap til relevant faglitteratur og digitale ressurser, og kan holde fagkunnskapen oppdatert» og «kan kommunisere og arbeide i team, både sammen med kollegaer fra samme fagfelt og tilstøtende profesjoner». Fra *generell kompetanse* savner vi også deskriptoren «kan utføre arbeidet etter utvalgte målgruppers behov», og det er ikke lagt ved noen begrunnelse for hvorfor denne er utelatt.

Vi mener også de to første kulepunktene under generell kompetanse er noe uheldig formulert: «har en etisk forståelse for hva som er gode, sikre, lovlige og akseptable hydrauliske løsninger» og «kan anvende sin faglige kunnskap og ferdigheter innen subseahydraulikk på en selvstendig måte». Man bør være varsom med verdivurderinger som «god» i beskrivelsene, fordi de innebærer moralske hentydninger og uansett er lite spesifikke. Forståelse av «sikre, lovlige og akseptable hydrauliske løsninger» impliserer etisk forståelse, og vi anser begrepet «etisk» som overflødig i dette kulepunktet. Det er uproblematisk å utelate enkelte begreper fra NKR så lenge det likevel kommer frem at man har forholdt seg til deskriptoren, slik det er gjort i dette tilfellet. Når det gjelder begrepet «selvstendig», så er denne formuleringen uheldig fordi den kan så tvil om de andre ferdighetene forventes utført på en selvstendig måte.

Konklusjon

Ja, læringsutbyttebeskrivelsen er i tråd med NKR, med forbehold om at tilbyder gjør mindre endringer i den.

En av deskriptorene fra de generiske beskrivelsene i NKR mangler. Det er også ønskelig å gjøre andre deskriptorer noe mer konkrete og faglige. Læringsutbyttebeskrivelsen er likevel egnet til sakkyndig vurdering, da innholdet i utdanningen er tydelig formidlet.

2.20 NKI AS, «Avdelingsledelse»

Fagskolepoeng	30
Nivå	5.1
Saksnummer	15/107

2.20.1 LUB fra søknaden

Kunnskaper

- Studenten har kunnskap om organisasjonsteori, organisasjonskultur, ledelsesteori og motivasjonsteori.
- Studenten har innsikt i aktuelle lover innenfor LØM-emnet og forstår hvilken betydning disse har for bedriftens arbeidsbetingelser.
- Studenten har kunnskap om kjøpsatferd og markedsplanlegging.
- Studenten har kunnskap om sentrale økonomibegreper, bedriftsetablering, enkle kalkyler, lønnsomhetsbetraktninger, budsjettering og regnskapsanalyse.
- Studenten har erfaringsbasert kunnskap om bransjens økonomiske utvikling og bransjens ledelsesutfordringer.
- Studenten kan forklare hvorfor dialog står sentralt i relasjonsledelse
- Studenten kan bruke en modell med tilhørende prosesser for prosjektorganisering.
- Studenten kan oppdatere sin kunnskap om ledelse ved endrede forutsetninger for utøvelse av funksjonen.
- Studenten forstår betydningen av ledelse som funksjon og som premissleverandør internt i et samfunns- og verdiskapingsperspektiv.

Ferdigheter

- Studenten kan forstå og analysere et regnskap, og kan anvende denne informasjon for iverksetting av tiltak.
- Studenten kan utarbeide et budsjett og sette opp enkle kalkyler.
- Studenten kan utarbeide en markedsplan.
- Studenten kan gjøre rede for og vurdere menneskelige, arbeidsmiljømessige, etiske og økonomiske utfordringer i lys av gjeldende lovkrav og bedriftens og bransjens behov.
- Studenten kan kartlegge en bedrifts arbeidsbetingelser, identifisere faglige problemstillinger, utarbeide mål og iverksette begrunnede tiltak.
- Studenten kan innhente, formidle og presentere faglig informasjon, ideer og løsninger både muntlig og skriftlig.
- Studenten kan anvende faglig kunnskap om relasjonsledelse ved planlegging og utøvelse av lederfunksjonen.
- Studenten kan anvende en modell fra planlegging til gjennomføring av et prosjekt.

Generell kompetanse

- Studenten kan innen gitte tidsfrister, alene og i samarbeid med andre planlegge, gjennomføre, dokumentere og levere arbeidsoppgaver og prosjekter innenfor LØM-emnet.
- Studenten kan kommunisere på en tydelig og forståelig måte, og kan utveksle faglige synspunkter med medarbeidere, kunder og andre interessenter. Studenten har kompetanse i effektiv bruk av IKT og kan bruke regneark til å løse oppgaver innenfor økonomistyring.
- Studenten kan utarbeide og følge opp planer.
- Studenten kan utøve personalledelse og lede medarbeidere.
- Studenten kan behandle medarbeidere, kunder og andre med respekt.
- Studenten kan utøve samfunnsansvar og bidra til organisasjonsutvikling.
- Studenten har utviklet en etisk grunnholdning til å lede gjennom dialog.

Ytterligere kommentarer

LØM-emnet benytter læringsutbyttebeskrivelser slik de er definert i «Nasjonal standard for alle landbaserte fordypninger av toårige tekniske fagskoleutdanning».

http://fagskolen.info/files/2014/06/00tx00a_lom-emnet.docx.

Dette emnet, selv om den er utviklet for toårig teknisk fagskoleutdanning, står selvstendig uten forankring i tekniske disipliner/ krever forutgående tertiær formalkompetanse. Emnet representerer en standard for leveranse av grunnutdanning i de klassiske merkantile disipliner som vi mener passer godt inn i en lederutdanning.

Kommentarer til læringsutbyttene:

Kunnskaper:

Læringsutbyttet «Studenten har erfaringsbasert kunnskap om bransjens økonomiske utvikling og bransjens ledelsesutfordringer» er en nasjonalt godkjent LØM-LUB og kan fremstå som uoppnåelig når utdanningen relaterer seg til funksjonen markedsføringsledelse og ikke en spesifikk bransje. Dette løses gjennom obligatoriske arbeidskrav hvor studenten må behandle temaet for bransjen de arbeider i, kjenner godt eller setter seg inn i.

Ferdigheter:

Det er benyttet læringsutbytte fra nivå 6 siden nivå 5 ikke har læringsutbytter som inneholder vurdering. Innenfor ledelse og økonomi er det vesentlig at kandidaten er i stand til å vurdere tiltak.

Generell Kompetanse:

Det er benyttet læringsutbytte fra nivå 5.2 siden nivå 5.1 ikke har læringsutbytter som omhandler utveksling av faglige synspunkter og organisasjonsutvikling

2.20.2 Panelets drøfting

Vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper*, *ferdigheter* og *generell kompetanse*, men flere deskriptorer er plassert i feil kategori.

Nivå

Nivået er mulig å kjenne igjen fra de generiske beskrivelsene på nivå 5.1 i NKR, men noen av deskriptorene er hentet fra et høyere nivå. Tilbyder har lagt ved en forklaring om at de har hentet deskriptorer fra nivå 5.2 og 6 fordi det ikke finnes tilsvarende deskriptorer på nivå 5.1. Vi savner en begrunnelse for hvordan de skal sikre at kandidatene etter en halvårig utdanning oppnår læringsutbyttet som er beskrevet i disse deskriptorene.

I tillegg til dette kommer at beskrivelsen dekker veldig mye, og fremstår som lite realistisk for en utdanning på 30 fagskolepoeng. Kandidatene skal ifølge beskrivelsen få kunnskaper om «organisasjonsteori, organisasjonskultur, ledelsesteori og motivasjonsteori», de skal «forstå og analysere et regnskap», de skal kunne «utarbeide et budsjett» og markedsplan, og kunne «gjøre rede for og vurdere menneskelige, arbeidsmiljømessige, etiske og økonomiske utfordringer i lys av gjeldende lovkrav og bedriftens og bransjens behov». Dette står i sterk kontrast til beskrivelser som «enkle kalkyler», som både er mer presist, og mer troverdig. Det er altså både enkeltbegreper (som «teori») og bredden, som gjør at nivået synes høyere enn nivå 5.1 og at LUBen fremstår som for ambisiøs.

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er i hovedsak utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning. Et unntak er deskriptoren «Studenten kan innen gitte tidsfrister, alene og i samarbeid med andre planlegge, gjennomføre, dokumentere og levere arbeidsoppgaver og prosjekter innenfor LØM-emnet», som beskriver studentens evne til å gjennomføre et av emnene i utdanningen. LØM-emnet er også nevnt under kunnskaper, der det omtales at studenten skal ha «innsikt i aktuelle lover innenfor LØM-emnet». Dette gir ikke nødvendigvis mening for en arbeidstaker som ikke kjenner utdanningens oppbygning i detalj. Det er heller ikke heldig å vise til selve emnet, poenget må være å vise frem hva som kommer ut av emnet.

Vi gjør oppmerksom på at det ifølge NKR er *kandidaten*, ikke *studenten*, som skal ha oppnådd læringsutbyttet, og at det vil gi mer mening å vise til kandidaten i læringsutbyttebeskrivelsen. Vi anbefaler å ikke starte alle deskriptorene med «Kandidaten», det er bedre å sette dette ordet før kulepunktene starter i hver kategori.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR, men ikke så spesifikt at en hvilken som helst endring i utdanningen vil måtte føre til endring i læringsutbyttet.

Deskriptorene «Studenten kan forklare hvorfor dialog står sentralt i relasjonsledelse» og «Studenten kan bruke en modell med tilhørende prosesser for prosjektorganisering» burde vært plassert under

ferdigheter, heller enn *kunnskaper*. Også deskriptoren «Studenten kan utarbeide og følge opp planer» burde vært flyttet til *ferdigheter*. Denne kunne med fordel vært mer konkret og fagspesifikk. Under *generell kompetanse* står også «Studenten har kompetanse i effektiv bruk av IKT og kan bruke regneark til å løse oppgaver innenfor økonomistyring». Dette fremstår også som en tydelig ferdighetsdeskriptor.

Læringsutbyttebeskrivelsen veksler mellom det helt generelle og det veldig spesifikke. Beskrivelsen er ganske omfangsrik, med mange punkter. Dette kan gjøre den usammenhengende og tunglest.

Samlet sett fremstår læringsutbyttebeskrivelsen som lite gjennomarbeidet.

Konklusjon

Nei, læringsutbyttebeskrivelsen er ikke i tråd med NKR.

2.21 NKI AS, «Hotelledelse»

Fagskolepoeng	30
Nivå	5.1
Saksnummer	15/109

2.21.1 LUB fra søknaden

Kunnskaper

- Studenten har kunnskap om organisasjonsteori, organisasjonskultur, ledelsesteori og motivasjonsteori
- Studenten har innsikt i aktuelle lover innenfor LØM-emnet og forstår hvilken betydning disse har for bedriftens arbeidsbetingelser
- Studenten har kunnskap om kjøpsatferd og markedsplanlegging
- Studenten har kunnskap om sentrale økonomibegreper, bedriftsetablering, enkle kalkyler, lønnsomhetsbetraktninger, budsjettering og regnskapsanalyse
- Studenten har erfaringsbasert kunnskap om bransjens økonomiske utvikling og bransjens ledelsesutfordringer
- Studenten har kunnskap om hotellfaglige gjestebehandling i det daglige arbeidet
- Studenten har kjennskap til hotellbransjens oppbygging og måter hoteller kan organiseres i dag med utgangspunkt i fullservicehotell med alle avdelinger operative
- Studenten kan kontinuerlig oppdatere sin kunnskap om grunnlaget for prissetting av varer og tjenester og den lokale konkurransesituasjonen
- Studenten forstår hotellbransjens rolle som en del av eksportnæringen og dens rolle som møteplass og forutsetning for lokalt næringsliv og turistnæringen, herunder kunnskap om de ulike segmenters bruk av hotelltjenester og deres forskjellige forventninger til leveransen

Ferdigheter

- Studenten kan forstå og analysere et regnskap, og kan anvende denne informasjon for iverksetting av tiltak
- Studenten kan utarbeide et budsjett og sette opp enkle kalkyler
- Studenten kan utarbeide en markedsplan
- Studenten kan gjøre rede for og vurdere menneskelige, arbeidsmiljømessige, etiske og økonomiske utfordringer i lys av gjeldende lovkrav og bedriftens og bransjens behov
- Studenten kan kartlegge en bedrifts arbeidsbetingelser, identifisere faglige problemstillinger, utarbeide mål og iverksette begrunnede tiltak
- Studenten kan anvende kunnskaper om drift av hoteller på problemstillinger knyttet til planlegging og drift av en hotellresepsjon gjennom å løse både teoretiske og praktiske problemstillinger
- Studenten kan anvende Revenue Management verktøy og teknikker for å fastsette og distribuere rett pris på hotellets produkter
- Studenten kan vurdere hotellets konkurransesituasjon gjennom informasjonssøk i bedriftsinterne analyser og åpne kilder

- Studenten kan kartlegge hensiktsmessigheten i dagens, eller planlagte organisasjonsmessige og fysiske organisering av resepsjonen og identifisere problemstillinger dette medfører for driften og behovene for iverksetting av tiltak

Generell kompetanse

- Studenten kan innen gitte tidsfrister, alene og i samarbeid med andre planlegge, gjennomføre, dokumentere og levere arbeidsoppgaver og prosjekter innenfor LØM-emnet
- Studenten kan kommunisere på en tydelig og forståelig måte, og kan utveksle faglige synspunkter med medarbeidere, kunder og andre interessenter. Studenten har kompetanse i effektiv bruk av IKT og kan bruke regneark til å løse oppgaver innenfor økonomistyring
- Studenten kan utarbeide og følge opp planer
- Studenten kan utøve personalledelse og lede medarbeidere
- Studenten kan behandle medarbeidere, kunder og andre med respekt
- Studenten kan utøve samfunnsansvar og bidra til organisasjonsutvikling
- Studenten kan drøfte etiske, miljømessige, sosiale og økonomiske problemer, utfordringer og dilemmaer på en måte som følger et hotelllets regler og normer mht. fremtreden og konfidensialitet
- Studenten kan bidra i hotells revenue-management gruppe med innspill som ivaretar både konsernpolicy og hotelllets forhold til egne kunder iht. etiske prinsipper
- Studenten kan formidle idéer, problemer og løsninger til både ledelse og medarbeidere, samt eksterne parter på en ryddig og strukturert måte.
- Studenten kan videreutvikle eksisterende og utvikle nye rutinebeskrivelser og mersalgsinitiativer

Ytterligere kommentarer

LØM-emnet benytter læringsutbyttebeskrivelser slik de er definert i «Nasjonal standard for alle landbaserte fordypninger av toårige tekniske fagskoleutdanning».

http://fagskolen.info/files/2014/06/00tx00a_lom-emnet.docx.

Dette emnet, selv om den er utviklet for toårig teknisk fagskoleutdanning, står selvstendig uten forankring i tekniske disipliner/ krever forutgående tertiær formalkompetanse. Emnet representerer en standard for leveranse av grunnutdanning i de klassiske merkantile disipliner som vi mener passer godt inn i en lederutdanning.

Kommentarer til læringsutbyttene:

Ferdigheter:

Det er benyttet læringsutbytte fra nivå 6 siden nivå 5 ikke har læringsutbytter som inneholder vurdering. Innenfor ledelse og økonomi er det vesentlig at kandidaten er i stand til å vurdere tiltak.

Generell Kompetanse:

Det er benyttet læringsutbytte fra nivå 5.2 siden nivå 5.1 ikke har læringsutbytter som omhandler utveksling av faglige synspunkter og organisasjonsutvikling

2.21.2 Panelets drøfting

Vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper*, *ferdigheter* og *generell kompetanse*, og deskriptorene er i hovedsak plassert i riktig kategori.

Nivå

Nivået er mulig å kjenne igjen fra de generiske beskrivelsene på nivå 5.1 i NKR, men noen av deskriptorene er hentet fra et høyere nivå. Tilbyder har lagt ved en forklaring om at de har hentet deskriptorer fra nivå 5.2 og 6 fordi det ikke finnes tilsvarende deskriptorer på nivå 5.1. De har ikke begrunnet hvordan de skal sikre at kandidatene etter en halvårig utdanning oppnår læringsutbyttet med disse deskriptorene.

I tillegg til dette kommer at beskrivelsen dekker veldig mye, og fremstår som lite realistisk for en utdanning på 30 fagskolepoeng. Kandidatene skal ifølge beskrivelsen få kunnskaper om «organisasjonsteori, organisasjonskultur, ledelsesteori og motivasjonsteori», de skal «forstå og analysere et regnskap», de skal kunne «utarbeide et budsjett» og markedsplan, og kunne «gjøre rede for og vurdere menneskelige, arbeidsmiljømessige, etiske og økonomiske utfordringer i lys av gjeldende lovkrav og bedriftens og bransjens behov», og dette synes altfor ambisiøst.

Det er også et veldig stort spenn i de enkelte kunnskapene og ferdighetene kandidatene skal få. Å ha kunnskaper om «regnskapsanalyse» er ganske tydelig på et annet nivå enn «enkle kalkyler», men blir nevnt i samme deskriptor. Beskrivelsen veksler også mellom å legge vekt på «planlegging og drift av en hotellresepsjon» og hotelldrift på et kvalitativt høyere nivå, som å «vurdere hotellets konkurransesituasjon gjennom informasjonssøk i bedriftsinterne analyser og åpne kilder».

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er i hovedsak utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning. Et unntak er deskriptoren «Studenten kan innen gitte tidsfrister, alene og i samarbeid med andre planlegge, gjennomføre, dokumentere og levere arbeidsoppgaver og prosjekter innenfor LØM-emnet», som beskriver studentens evne til å gjennomføre et av emnene i utdanningen. LØM-emnet er også nevnt under kunnskaper, der det omtales at studenten skal ha «innsikt i aktuelle lover innenfor LØM-emnet». Dette gir ikke nødvendigvis mening for en arbeidstaker som ikke kjenner utdanningens oppbygning i detalj.

Vi gjør oppmerksom på at det ifølge NKR er *kandidaten*, ikke *studenten*, som skal ha oppnådd læringsutbyttet, og at det vil gi mer mening å vise til kandidaten i læringsutbyttebeskrivelsen. Vi anbefaler å ikke starte alle deskriptorene med «Kandidaten», det er bedre å sette dette ordet før kulepunktene starter i hver kategori.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å skille mellom ulike studier.

Som nevnt fremstår beskrivelsen som altfor omfangsrik og ambisiøs. Dette gjør den tunglest. Vi vil likevel nevne at deler av læringsutbyttebeskrivelsen ligger på et mer troverdig nivå og er formulert

mye mer presist. Eksempler på dette er at kandidatene skal ha kunnskaper om «hotellfaglige gjestebehandling i det daglige arbeidet» og at de skal kunne anvende kunnskaper om «drift av hoteller på problemstillinger knyttet til planlegging og drift av en hotellresepsjon» for å løse problemer og oppgaver.

Under *generell kompetanse* står «Studenten har kompetanse i effektiv bruk av IKT og kan bruke regneark til å løse oppgaver innenfor økonomistyring». Dette fremstår som en tydelig ferdighetsdeskriptor.

Samlet sett fremstår læringsutbyttebeskrivelsen som lite gjennomarbeidet.

Konklusjon

Nei, læringsutbyttebeskrivelsen er ikke i tråd med NKR.

2.22 NKI AS, «Markedsføringsledelse»

Fagskolepoeng	30
Nivå	5.1
Saksnummer	15/103

2.22.1 LUB fra søknaden

Kunnskaper

- Studenten har kunnskap om organisasjonsteori, organisasjonskultur, ledelsesteori og motivasjonsteori.
- Studenten har innsikt i aktuelle lover innenfor LØM-emnet og forstår hvilken betydning disse har for bedriftens arbeidsbetingelser.
- Studenten har kunnskap om kjøpsatferd og markedsplanlegging.
- Studenten har kunnskap om sentrale økonomibegreper, bedriftsetablering, enkle kalkyler, lønnsomhetsbetraktninger, budsjettering og regnskapsanalyse.
- Studenten har erfaringsbasert kunnskap om bransjens økonomiske utvikling og bransjens ledelsesutfordringer.
- Studenten har kunnskap om en helhetlig modell for vurdering av alle dimensjoner ved en merkevare og kan oppdatere denne
- Studenten har kunnskaper om hvordan produkter pris fastsettes

Ferdigheter

- Studenten kan forstå og analysere et regnskap, og kan anvende denne informasjon for iverksetting av tiltak
- Studenten kan utarbeide et budsjett og sette opp enkle kalkyler
- Studenten kan utarbeide en markedsplan
- Studenten kan gjøre rede for og vurdere menneskelige, arbeidsmiljømessige, etiske og økonomiske utfordringer i lys av gjeldende lovkrav og bedriftens og bransjens behov
- Studenten kan kartlegge en bedrifts arbeidsbetingelser, identifisere faglige problemstillinger, utarbeide mål og iverksette begrunnede tiltak. Studenten kan innhente, formidle og presentere faglig informasjon, ideer og løsninger både muntlig og skriftlig.
- Studenten Kan anvende en helhetlig modell på praktiske og teoretiske problemstillinger i vurderingen av en merkevare
- Studenten kan pris fastsette produkter i situasjoner med varierende kapasiteter og kapasitetsutnyttelse

Generell kompetanse

- Studenten kan innen gitte tidsfrister, alene og i samarbeid med andre planlegge, gjennomføre, dokumentere og levere arbeidsoppgaver og prosjekter innenfor LØM-emnet
- Studenten kan kommunisere på en tydelig og forståelig måte, og kan utveksle faglige synspunkter med medarbeidere, kunder og andre interessenter

- Studenten har kompetanse i effektiv bruk av IKT og kan bruke regneark til å løse oppgaver innenfor økonomistyring
- Studenten kan utarbeide og følge opp planer
- Studenten kan utøve personalledelse og lede medarbeidere
- Studenten kan behandle medarbeidere, kunder og andre med respekt
- Studenten kan utøve samfunnsansvar og bidra til organisasjonsutvikling
- Studenten kan utvikle metoder for å styrke merkevarers posisjon og prise disse
- Studenten kan bygge relasjoner internt i avdelingen, til øvrige avdelinger og til samarbeidende selskaper som bidrar i utvikling av bedriftens markedsarbeid

Ytterligere kommentarer

LØM-emnet benytter læringsutbyttebeskrivelser slik de er definert i «Nasjonal standard for alle landbaserte fordypninger av toårige tekniske fagskoleutdanning».

http://fagskolen.info/files/2014/06/00tx00a_lom-emnet.docx.

Dette emnet, selv om den er utviklet for toårig teknisk fagskoleutdanning, står selvstendig uten forankring i tekniske disipliner/ krever forutgående tertiær formalkompetanse. Emnet representerer en standard for leveranse av grunnutdanning i de klassiske merkantile disiplinene som vi mener passer godt inn i en lederutdanning.

Kommentarer til læringsutbyttene:

Kunnskaper:

Læringsutbyttet «Studenten har erfaringsbasert kunnskap om bransjens økonomiske utvikling og bransjens ledelsesutfordringer» er en nasjonalt godkjent LØM-LUB og kan fremstå som uoppnåelig når utdanningen relaterer seg til funksjonen markedsføringsledelse og ikke en spesifikk bransje. Dette løses gjennom obligatoriske arbeidskrav hvor studenten må behandle temaet for bransjen de arbeider i, kjenner godt eller setter seg inn i.

Ferdigheter:

Det er benyttet læringsutbytte fra nivå 6 siden nivå 5 ikke har læringsutbytter som inneholder vurdering. Innenfor ledelse og økonomi er det vesentlig at kandidaten er i stand til å vurdere tiltak.

Generell Kompetanse:

Det er benyttet læringsutbytte fra nivå 5.2 siden nivå 5.1 ikke har læringsutbytter som omhandler utveksling av faglige synspunkter og organisasjonsutvikling

2.22.2 Panelets drøfting

Vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper*, *ferdigheter* og *generell kompetanse*, men noen deskriptorer er plassert i feil kategori.

Nivå

Nivået er mulig å kjenne igjen fra de generiske beskrivelsene på nivå 5.1 i NKR, men noen av deskriptorene er hentet fra et høyere nivå. Tilbyder har lagt ved en forklaring om at de har hentet deskriptorer fra nivå 5.2 og 6 fordi det ikke finnes tilsvarende deskriptorer på nivå 5.1. De har ikke begrunnet hvordan de skal sikre at kandidatene etter en halvårig utdanning oppnår læringsutbyttet med disse deskriptorene.

I tillegg til dette kommer at beskrivelsen dekker veldig mye, og fremstår som lite realistisk for en utdanning på 30 fagskolepoeng. Kandidatene skal ifølge beskrivelsen få kunnskaper om «organisasjonsteori, organisasjonskultur, ledelsesteori og motivasjonsteori», de skal «forstå og analysere et regnskap», de skal kunne «utarbeide et budsjett» og markedsplan, og kunne «gjøre rede for og vurdere menneskelige, arbeidsmiljømessige, etiske og økonomiske utfordringer i lys av gjeldende lovkrav og bedriftens og bransjens behov». De skal også kunne «utøve samfunnsansvar og bidra til organisasjonsutvikling». Å bidra til organisasjonsutvikling ligger på nivå 5.2, uten at det er argumentert for at kandidatene skal komme til dette nivået. Det er uklart hva som ligger i at de skal kunne utøve samfunnsansvar, og dette fremstår som på et for høyt nivå til å være realistisk for en utdanning på 30 fagskolepoeng.

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er i hovedsak utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning. Et unntak er deskriptoren «Studenten kan innen gitte tidsfrister, alene og i samarbeid med andre planlegge, gjennomføre, dokumentere og levere arbeidsoppgaver og prosjekter innenfor LØM-emnet», som beskriver studentens evne til å gjennomføre et av emnene i utdanningen. LØM-emnet er også nevnt under kunnskaper, der det omtales at studenten skal ha «innsikt i aktuelle lover innenfor LØM-emnet». Dette gir ikke nødvendigvis mening for en arbeidstaker som ikke kjenner utdanningens oppbygning i detalj.

Vi gjør oppmerksom på at det ifølge NKR er *kandidaten*, ikke *studenten*, som skal ha oppnådd læringsutbyttet, og at det vil gi mer mening å vise til kandidaten i læringsutbyttebeskrivelsen. Vi anbefaler å ikke starte alle deskriptorene med «Kandidaten», det er bedre å sette dette ordet før kulepunktene starter i hver kategori.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å skille mellom ulike studier.

I beskrivelsen er det oppgitt at kandidatene skal kunne «behandle medarbeidere, kunder og andre med respekt». Det er uklart hvem «andre» skal være i denne sammenhengen. Begrepet «respekt» har også et normativt innhold som kan være vanskelig å måle og få en felles forståelse av.

I kategorien *ferdigheter* er det lite som handler om ledelse og organisering, derimot er det lagt vekt på å kunne jobbe med budsjett og markedsplaner. Dette gjør at det er vanskelig å se hvordan ledelse er ivaretatt i utdanningen.

Under *generell kompetanse* står det flere deskriptorer som er utformet mer som ferdigheter. Deskriptoren «Studenten kan utarbeide og følge opp planer» er et eksempel på dette. Denne kunne med fordel vært mer konkret og fagspesifikk. Her står også «Studenten har kompetanse i effektiv bruk

av IKT og kan bruke regneark til å løse oppgaver innenfor økonomistyring». Dette fremstår også som en tydelig ferdighetsdeskriptor.

Beskrivelsen er ganske omfangsrik, med mange punkter. En del deskriptorer er for generelt utformet, som for eksempel «Studenten kan innhente, formidle og presentere faglig informasjon, ideer og løsninger både muntlig og skriftlig». Andre deskriptorer er i overkant detaljerte. Dette kan gjøre den usammenhengende og tunglest.

Samlet sett fremstår læringsutbyttebeskrivelsen som lite gjennomarbeidet.

Konklusjon

Nei, læringsutbyttebeskrivelsen er ikke i tråd med NKR.

2.23 NKI AS, «Migrasjonshelse»

Fagskolepoeng	30
Nivå	5.1
Saksnummer	15/108

2.23.1 LUB fra søknaden

Kunnskaper

- Kandidaten har kunnskap om fagbegreper, migrasjonsprosessen og dialogens betydning innenfor migrasjonshelse
- Kandidaten har innsikt i Lov om pasient- og brukerrettigheter, Lov om Helsepersonell, Forskrift om rett til helse- og omsorgstjenester til personer uten fast opphold i Norge, og Smittevernloven
- Kandidaten har kunnskap om likeverdige helsetjenester i et flerkulturelt samfunn
- Kandidaten har kunnskap om folkehelse relatert til migrasjon, og kan holde seg faglig oppdatert om hva som skjer innenfor fagfeltet
- Kandidaten har kunnskap til å belyse etiske utfordringer innenfor migrasjonshelse i et samfunnsperspektiv.

Ferdigheter

- Kandidaten kan anvende faglig kunnskap på praktiske og teoretiske problemstillinger
- Kandidaten kan anvende relevante faglige verktøy innen kommunikasjon med brukere som ikke har norsk som sitt morsmål og kartlegge behovet for tolk
- Kandidaten kan innhente informasjon og fagstoff inne folkehelse og migrasjon som er relevant for yrkesfaglig problemstilling
- Kandidaten kan kartlegge en situasjon, identifisere faglige problemstillinger og behov for iverksetting av tiltak med utgangspunkt i samspillet mellom kulturelle faktorer, bruker/pasient og helsepersonell

Generell kompetanse

- Kandidaten kan reflektere over egne normer, verdier og kulturbakgrunn i møte med andre mennesker
- Kandidaten har kultursensitiv tilnærming i helsearbeidet med mennesker med en annen kulturellbakgrunn
- Kandidaten er bevisst hvordan egen kulturell bakgrunn virker inn på yrkesutøvelsen
- Kandidaten kan utføre arbeid og identifisere individuelle behov hos bruker/pasienten
- Kandidaten kan samarbeide både tverrfaglig og fellesfaglig om bruker/pasient
- Kandidaten har forståelse for hvilke implikasjoner etnisitet har for folkehelsearbeid blant etniske minoriteter i Norge

Ytterligere kommentarer

Ingen punkter utelatt.

2.23.2 Panelets drøfting

Vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper*, *ferdigheter* og *generell kompetanse*, og deskriptorene er plassert under riktig kategori.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen ligger samlet sett på nivå 5.1 i NKR.

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er i hovedsak mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR, men ikke så spesifikt at en hvilken som helst endring i utdanningen vil måtte føre til endring i læringsutbyttet.

Oppramsingen av lover og forskrifter som kandidatene skal ha innsikt i er utformet på en måte som ikke tar høyde for at det kan komme til nye lover og forskrifter som er relevante, eller at noen av de eksisterende byttes ut. Tilbyder bør vurdere om det er behov for å gjøre deskriptoren mer fleksibel.

Flere av deskriptorene er for generelt utformet og må konkretiseres for at læringsutbyttebeskrivelsen skal kommunisere det faglige innholdet på en tydelig måte. Deskriptoren «Kandidaten kan anvende faglig kunnskap på praktiske og teoretiske problemstillinger» er ren kopi fra NKR. I deskriptoren «Kandidaten kan innhente informasjon og fagstoff inne folkehelse og migrasjon som er relevant for yrkesfaglig problemstilling» er navnet på fagfeltet lagt til, men ellers sier den lite utover det som allerede står i den generiske deskriptoren. Det er behov for presiseringer av de fleste kulepunktene. Det er for eksempel uklart hva slags brukere/pasienter det er snakk om i denne beskrivelsen.

Ferdighetsdeskriptorene gir et visst inntrykk av hva slags yrkesfelt kandidatene kan jobbe i, men dette er ikke tydelig nok under *kunnskaper*.

Samlet sett fremstår læringsutbyttebeskrivelsen som for lite konkret og gjennomarbeidet.

Konklusjon

Nei, læringsutbyttebeskrivelsen er ikke i tråd med NKR.

2.24 NKI AS, «Psykisk helsearbeid og rusarbeid»

Fagskolepoeng	60
Nivå	5.1
Saksnummer	15/117

2.24.1 LUB fra søknaden

Kunnskaper

- Kandidaten har kunnskap om fagbegreper, ulike verktøy for kommunikasjon, forebygging, helsefremmende og prosesser for behandling innenfor psykisk helsearbeid og rusavhengighet
- Kandidaten har innsikt i lovverk og forskrifter som regulerer pasienters, pårørende og helsepersonell sine rettigheter og plikter innen psykisk helsearbeid og rusarbeid
- Kandidaten har kunnskap om fagfeltet psykisk helsearbeid og rusarbeid, hvilke tiltak som finnes, har kjennskap til hvordan disse er organisert, samt oppfølging og rehabilitering
- Kandidaten har grunnleggende kunnskap om ulike psykiske lidelser og rusavhengighet/lidelse kan holde seg faglig oppdatert innen fagfeltet og kjenner til forebyggende metoder og tiltak
- Kandidaten har kunnskap om betydningen av psykisk helsearbeid og rusarbeid, og kan legge til rette for gode omsorgstiltak, og er bevisst betydningen det har for enkelt individet og samfunnet.

Ferdigheter

- Kandidaten kan anvende faglig kunnskap på praktiske og teoretiske problemstillinger og gjennom det bidra til å ta i bruk relevante individuelle tiltak
- Kandidaten kan kommunisere profesjonelt og ta i bruk sin personlighet i samhandling med pasienter/brukere som et sentralt verktøy i møte med brukergruppen
- Kandidaten kan anvende kunnskap om brukermedvirkning i ulike problemstillinger og anvende miljøterapeutisk metoder i sitt arbeid
- Kandidaten kan søke etter og bruke informasjon fra ulike kilder til egen faglig utvikling
- Kandidaten kan kartlegge og identifisere faglige problemstillinger innen psykisk helsearbeid og rusarbeid og med utgangspunkt i eget faglig ståsted kunne ta medansvar for å iverksette og evaluere tiltak

Generell kompetanse

- Kandidaten har forståelse for viktigheten av brukermedvirkning for den enkelte bruker/pasient, og har forståelse for fagfeltet som en helhet
- Kandidaten reflekterer over egen praksis, kan identifisere etiske utfordringer og dilemmaer
- Kandidaten har forståelse for at egen atferd og kommunikasjon som arbeidsmetode vil ha betydning for psykisk syke brukere/pasienter
- Kandidaten kan bygge relasjoner med fagfeller og på fellesfaglig og tverrfaglig plan, og sammen kunne diskutere og dele kunnskap
- Kandidaten er bevisst sin profesjonelle kompetanse og bidrag i det faglige arbeidet, og med det kan delta i kartlegging vedrørende en bruker/pasient

Ytterligere kommentarer

Ingen punkter utelatt.

2.24.2 Panelets drøfting

Vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper*, *ferdigheter* og *generell kompetanse*, og deskriptorene er plassert under riktig kategori.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen ligger samlet sett på nivå 5.1 i NKR. Også på nivå 5.1 er det forventet at kandidatene skal kunne identifisere behov for tiltak. I denne utdanningen er det oppgitt at de skal kunne iverksette tiltak. Det ligger på et høyere nivå, men sakkyndige komiteer har tidligere vurdert at dette er realistisk å oppnå på nivå 5.1. Vi vurderer derfor at dette samlet sett er på nivå 5.1, også uten en særskilt begrunnelse fra søker. Det er imidlertid flere beskrivelser som viser til nivåer over fagskole 1, uten at det er begrunnet. For eksempel synes det ambisiøst at kandidatene skal kunne «evaluere tiltak».

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er i noen grad mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR, men for mange av deskriptorene er det i hovedsak bare ord som fagområde, yrkesfelt og lignende byttet ut med for eksempel «psykisk helsearbeid og rusarbeid», mens det øvrige vil kunne passe på en hvilken som helst helseutdanning på dette nivået.

Følgende deskriptor under *kunnskaper* favner altfor bredt og bør deles opp og konkretiseres: «Kandidaten har grunnleggende kunnskap om ulike psykiske lidelser og rusavhengighet/lidelse kan holde seg faglig oppdatert innen fagfeltet og kjenner til forebyggende metoder og tiltak». Flere deskriptorer (særlig under *ferdigheter*) er ikke gjort fagspesifikke, og noen vil være vanskelig å måle. Et eksempel på dette er «Kandidaten kan kommunisere profesjonelt og ta i bruk sin personlighet i samhandling med pasienter/brukere som et sentralt verktøy i møte med brukergruppen».

Læringsutbyttebeskrivelsen fremstår derfor som lite helhetlig, og er ikke godt egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner. Beskrivelsen gir ikke nok innsikt i utdanningens faglige innhold og profil, og er ikke egnet til å skille mellom ulike studier innenfor fagområdet.

Konklusjon

Nei, læringsutbyttebeskrivelsen er ikke i tråd med NKR.

2.25 NKI AS, «Salgsledelse»

Fagskolepoeng	30
Nivå	5.1
Saksnummer	15/131

2.25.1 LUB fra søknaden

Kunnskaper

Studenten

- har kunnskap om organisasjonsteori, organisasjonskultur, ledelsesteori og motivasjonsteori.
- har innsikt i aktuelle lover innenfor LØM-emnet og forstår hvilken betydning disse har for bedriftens arbeidsbetingelser.
- har kunnskap om kjøpsatferd og markedsplanlegging.
- har kunnskap om sentrale økonomibegreper, bedriftsetablering, enkle kalkyler, lønnsomhetsbetraktninger, budsjettering og regnskapsanalyse.
- har erfaringsbasert kunnskap om bransjens økonomiske utvikling og bransjens ledelsesutfordringer.
- har kunnskap om hvilke innsatsfaktorer som påvirker salget
- har kunnskap om kundebehandling, kundekontakt og hvordan man skaffer kunder
- har kunnskap om kjøpsprosessen, salgsprosessen, kundebehov og behovsavklaring
- har kunnskap om salgsteknikker og salgsværktøy
- har kunnskap om relasjonsbygging med kunder, ledelse og salgsteam
- har kunnskap om utvikling av salgsteam og selgeropplæring
- har kunnskap om kvalitetssikring av salgsarbeidet
- forstår hvordan motivasjonsfaktorer som resultatlønn og bonuser fungerer
- forstår betydningen av ledelse som funksjon og som premissleverandør internt i et samfunns- og verdiskapingsperspektiv.

Ferdigheter

Studenten

- kan forstå og analysere et regnskap, og kan anvende denne informasjon for iverksetting av tiltak.
- kan utarbeide et budsjett og sette opp enkle kalkyler.
- kan utarbeide en markedsplan.
- kan gjøre rede for og vurdere menneskelige, arbeidsmiljømessige, etiske og økonomiske utfordringer i lys av gjeldende lovkrav og bedriftens og bransjens behov.
- kan kartlegge en bedrifts arbeidsbetingelser, identifisere faglige problemstillinger, utarbeide mål og iverksette begrunnede tiltak. *(Det er benyttet læringsutbytte fra nivå 6 siden nivå 5 ikke har læringsutbytter som inneholder vurdering. Innenfor ledelse og økonomi er det vesentlig at kandidaten er i stand til å vurdere tiltak.)*
- kan gjennomføre kundemøter og salgssamtaler
- kan kartlegge kunders behov og identifisere aktuelle løsninger

- kan skrive salgsbrev, tilbud og kontrakter
- kan kartlegge en virksomhets salgsutfordringer, iverksette relevante tiltak og kvalitetssikre prosessene
- kan anvende kunnskap om motivasjonsfaktorer til å motivere selgere
- kan innhente, formidle og presentere faglig informasjon, ideer og løsninger både muntlig og skriftlig.
- kan anvende faglig kunnskap om salgsledelse ved planlegging og utøvelse av lederfunksjonen
- kan anvende en modell fra planlegging til gjennomføring av et prosjekt

Generell kompetanse

Studenten

- kan innen gitte tidsfrister, alene og i samarbeid med andre planlegge, gjennomføre, dokumentere og levere arbeidsoppgaver og prosjekter innenfor LØM-emnet.
- kan kommunisere på en tydelig og forståelig måte, og kan utveksle faglige synspunkter med medarbeidere, kunder og andre interessenter. *(Det er benyttet læringsutbytte fra nivå 5.2 siden nivå 5.1 ikke har læringsutbytter som omhandler utveksling av faglige synspunkter og organisasjonsutvikling.)*
- har kompetanse i effektiv bruk av IKT og kan bruke regneark til å løse oppgaver innenfor økonomistyring.
- kan utarbeide og følge opp planer
- kan utøve personalledelse og lede medarbeidere
- kan behandle medarbeidere, kunder og andre med respekt.
- kan utøve samfunnsansvar og bidra til organisasjonsutvikling. *(Det er benyttet læringsutbytte fra nivå 5.2 siden nivå 5.1 ikke har læringsutbytter som omhandler utveksling av faglige synspunkter og organisasjonsutvikling.)*
- har forståelse for den etiske bevissthet, de etiske prinsipper og utfordringer som kreves i salgsvirksomhet
- kan utøve salgsledelse i tråd med en virksomhet og dens kunders behov
- kan utvikle salgsverktøy og rutiner av relevans for salgsarbeidet samt strukturere salgsarbeidet
- har utviklet en etisk grunnholdning til å lede gjennom dialog

Ytterligere kommentarer

LØM-emnet benytter læringsutbyttebeskrivelser slik de er definert i «Nasjonal standard for alle landbaserte ferdigheter av toårige tekniske fagskoleutdanning».

http://fagskolen.info/files/2014/06/00tx00a_lom-emnet.docx.

Dette emnet, selv om den er utviklet for toårig teknisk fagskoleutdanning, står selvstendig uten forankring i tekniske disipliner/ krever forutgående tertiær formalkompetanse. Emnet representerer en standard for leveranse av grunnutdanning i de klassiske merkantile disipliner som vi mener passer godt inn i en lederutdanning.

Kommentarer til læringsutbyttene:

Ferdigheter:

Det er benyttet læringsutbytte fra nivå 6 siden nivå 5 ikke har læringsutbytter som inneholder vurdering. Innenfor ledelse og økonomi er det vesentlig at kandidaten er i stand til å vurdere tiltak.

Generell Kompetanse:

Det er benyttet læringsutbytte fra nivå 5.2 siden nivå 5.1 ikke har læringsutbytter som omhandler utveksling av faglige synspunkter og organisasjonsutvikling.

2.25.2 Panelets drøfting

Vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper*, *ferdigheter* og *generell kompetanse*, og deskriptorene er i hovedsak plassert i riktig kategori.

Nivå

Nivået er mulig å kjenne igjen fra de generiske beskrivelsene på nivå 5.1 i NKR, men noen av deskriptorene er hentet fra et høyere nivå. Tilbyder har lagt ved en forklaring om at de har hentet deskriptorer fra nivå 5.2 og 6 fordi det ikke finnes tilsvarende deskriptorer på nivå 5.1. De har ikke begrunnet hvordan de skal sikre at kandidatene etter en halvårig utdanning oppnår læringsutbyttet med disse deskriptorene.

I tillegg til dette kommer at beskrivelsen dekker veldig mye, og fremstår som lite realistisk for en utdanning på 30 fagskolepoeng. Kandidatene skal ifølge beskrivelsen få kunnskaper om «organisasjonsteori, organisasjonskultur, ledelsesteori og motivasjonsteori», de skal «forstå og analysere et regnskap», de skal kunne «utarbeide et budsjett» og markedsplan, og kunne «gjøre rede for og vurdere menneskelige, arbeidsmiljømessige, etiske og økonomiske utfordringer i lys av gjeldende lovkrav og bedriftens og bransjens behov».

Det er også et veldig stort spenn i de enkelte kunnskapene og ferdighetene kandidatene skal få. Å ha kunnskaper om «regnskapsanalyse» er ganske tydelig på et annet nivå enn «enkle kalkyler», men blir nevnt i samme deskriptor.

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er i hovedsak utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning. Et unntak er deskriptoren «Studenten kan innen gitte tidsfrister, alene og i samarbeid med andre planlegge, gjennomføre, dokumentere og levere arbeidsoppgaver og prosjekter innenfor LØM-emnet», som beskriver studentens evne til å gjennomføre et av emnene i utdanningen. LØM-emnet er også nevnt under kunnskaper, der det omtales at studenten skal ha «innsikt i aktuelle lover innenfor LØM-emnet». Dette gir ikke nødvendigvis mening for en arbeidstaker som ikke kjenner utdanningens oppbygning i detalj.

Vi gjør oppmerksom på at det ifølge NKR er *kandidaten*, ikke *studenten*, som skal ha oppnådd læringsutbyttet, og at det vil gi mer mening å vise til kandidaten i læringsutbyttebeskrivelsen. Vi anbefaler å ikke starte alle deskriptorene med «Kandidaten», det er bedre å sette dette ordet før kulepunktene starter i hver kategori.

Faglig innhold/profil

Under *generell kompetanse* står det flere deskriptorer som er utformet mer som ferdigheter. Deskriptoren «Studenten kan utarbeide og følge opp planer» er et eksempel på dette. Denne kunne med fordel vært mer konkret og fagspesifikk. Her står også «Studenten har kompetanse i effektiv bruk av IKT og kan bruke regneark til å løse oppgaver innenfor økonomistyring». Dette fremstår tydelig som en ferdighetsdeskriptor.

En del deskriptorer er for generelt utformet, som for eksempel «Studenten kan innhente, formidle og presentere faglig informasjon, ideer og løsninger både muntlig og skriftlig». Andre deskriptorer er i overkant detaljerte. Beskrivelsen er svært omfangsrik, med mange punkter. Dette kan gjøre den usammenhengende og tunglest. Samtidig mangler deskriptoren om å kunne oppdatere sin yrkesfaglige kunnskap.

Samlet sett fremstår læringsutbyttebeskrivelsen som lite gjennomarbeidet.

Konklusjon

Nei, læringsutbyttebeskrivelsen er ikke i tråd med NKR.

2.26 NKI AS, «Velferdsteknologi»

Fagskolepoeng	30
Nivå	5.1
Saksnummer	15/106

2.26.1 LUB fra søknaden

Kunnskaper

- Kandidaten har kunnskap om fagbegreper, prosesser og verktøy som anvendes innenfor velferdsteknologi
- Kandidaten har innsikt i Lov om pasient- og brukerrettigheter, Helseregistreringsloven og Personopplysningsloven.
- Kandidaten har kunnskap om fagfeltet velferdsteknologi og mulige arenaer for anvendelse.
- Kandidaten har kunnskap om velferdsteknologi relatert til ulike brukergrupper, og kan holde seg faglig oppdatert om hva som skjer innenfor fagfeltet
- Kandidaten forstår hva velferdsteknologi er og betydningen av de samfunnsmessige forventningene som er knyttet til velferdsteknologi
- Kandidaten har kunnskap om hvilke implikasjoner velferdsteknologien har – for den faglige yrkesutøvelsen, for de som mottar tjenester og for pårørende.

Ferdigheter

- Kandidaten kan anvende faglig kunnskap på praktiske og teoretiske problemstillinger
- Kandidaten kan anvende ulike former for velferdsteknologiske løsninger i en helse/omsorgskontekst
- Kandidaten kan finne informasjon og fagstoff som er relevant for en yrkesfaglig problemstilling
- Kandidaten kan kartlegge en situasjon, identifisere faglige problemstillinger og behov for iverksetting av tiltak med utgangspunkt i samspillet mellom teknologi, bruker/pasient og helsepersonell

Generell kompetanse

- Kandidaten har forståelse for verdier, etikk og juss med relevans for velferdsteknologien
- Kandidaten kan utføre arbeid og identifisere individuelle behov hos bruker/pasienten
- Kandidaten kan samarbeide både tverrfaglig og fellesfaglig med utgangspunkt i tjenester basert på velferdsteknologiske løsninger
- Kandidaten har forståelse for kompleksiteten med hensyn til implementering av teknologien i samhandling med pasienten/bruker og andre yrkesgrupper

Ytterligere kommentarer

Ingen punkter utelatt.

2.26.2 Panelets drøfting

Vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper*, *ferdigheter* og *generell kompetanse*, og deskriptorene er plassert under riktig kategori.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen ligger samlet sett på nivå 5.1 i NKR.

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er i noen grad mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR, men for mange av deskriptorene er det i hovedsak bare ord som fagområde, yrkesfelt og lignende byttet ut med «velferdsteknologi», mens det øvrige er en kopi av den generiske beskrivelsen. Et eksempel på dette er deskriptoren «Kandidaten forstår hva velferdsteknologi er og betydningen av de samfunnsmessige forventningene som er knyttet til velferdsteknologi». Denne gir ikke noe informasjon til en leser som fra før ikke forstår hva velferdsteknologi er. Vi mener også at det bør fremgå tydeligere hvem brukeren av velferdsteknologien er.

Flere deskriptorer er ren kopi fra de generiske beskrivelsene i NKR, som for eksempel «Kandidaten kan anvende faglig kunnskap på praktiske og teoretiske problemstillinger». Deskriptoren «kan utvikle arbeidsmetoder, produkter og/eller tjenester av relevans for yrkesutøvelsen» er ikke tatt med og konkretisert.

Læringsutbyttebeskrivelsen fremstår derfor som lite helhetlig, og er ikke godt egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner. Læringsutbyttebeskrivelsen gir ikke nok innsikt i utdanningens faglige innhold og profil, og er ikke egnet til å skille mellom ulike studier innenfor fagområdet.

Konklusjon

Nei, læringsutbyttebeskrivelsen er ikke i tråd med NKR.

2.27 NKI AS, «Webmarkedsføring»

Fagskolepoeng	30
Nivå	5.1
Saksnummer	15/144

2.27.1 LUB fra søknaden

Kunnskaper

Studenten

- har kunnskap om faguttrykk og terminologi knyttet til Internett generelt, markedsføring generelt og webmarkedsføring og sosiale media spesielt
- har kunnskap om markedsplanlegging generelt og internettmarkedsføring spesielt
- har innsikt i markedsføringsloven, lov om opphavsrett, personopplysningsloven og regler for registrering, lagring og bruk av personopplysninger, samt regler for universell tilrettelegging
- har kunnskap om ulike markedskanaler og annonsemuligheter på internett
- har kunnskap om verktøy for webmarkedsføring, analyse og effektmåling
- har kunnskap om hvilke faktorer som avgjør et nettstedets synlighet og rangering i søkemotorer
- har kunnskap om teknikker for effektiv informasjonsformidling på Internett inkl tekst, bilder, video og lenker
- har kjennskap til publiseringsverktøy for web
- har kunnskap om utbredelsen og bruksmønsteret for aktuelle sosiale media og hvordan disse kan brukes som informasjons- og markedskanal
- har kunnskap om e-post som informasjons- og markedsføringskanal og forståelse for hvordan mottakere ser på uønsket e-post
- har kunnskap om innsamling av brukerinformasjon og hvilke regler som gjelder for bruk av slik informasjon
- kan oppdatere sin yrkesfaglige kunnskap om utviklingen innen internettbruk og digitale markedsføringskanaler
- forstår hvilken rolle digital informasjonsformidling og markedsføring har for virksomheten og hvilken betydning Internett har for samfunnsutvikling

Ferdigheter

Studenten

- kan bruke kunnskap om markedsplanlegging og webmarkedsføring for å lage markedsplaner for webmarkedsføring og gjennomføre markeds kampanjer på Internett for en virksomhet eller organisasjon
- kan bruke verktøy for annonsekjøp og kjøp av søkeord på Internett
- kan vurdere innhold og virkemidler i webmarkedsføring i lys av markedsføringsloven, personopplysningsloven, åndsverksloven og regler for universell utforming
- kan skrive informative og selgende tekster med tilhørende bilder og video for nett, og publisere disse

- kan lage en kravdefinisjon for utforming av websider inklusive design, navigasjon og universell utforming
- kan bruke aktuelle sosiale medier
- kan utforme og bruke verktøy for distribusjon av e-postutsendelser og digitale nyhetsbrev
- kan lage en SEO-strategi for et nettsted

Generell kompetanse

Studenten

- har forståelse for de etiske prinsippene som gjelder for markedsføring generelt og webmarkedsføring spesielt
- har forståelse for at markedsføring og informasjonsformidling i sosiale media krever en særlig etisk bevissthet fra yrkesutøveren
- har utviklet en etisk holding til personvern og bruk av personopplysninger
- kan utarbeide og gjennomføre planer for webmarkedsføring med utgangspunkt i virksomhetens behov
- kan tilpasse budskap og valg av formidlingskanaler etter utvalgte målgruppers behov og ønsker
- kan utvikle rutiner og regler for bruk av sosiale media i virksomhetssammenheng og bidra til å øke bevisstheten om betydningen av sosiale media for virksomheten

Ytterligere kommentarer

Ingen punkter er utelatt.

2.27.2 Panelets drøfting

Vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper*, *ferdigheter* og *generell kompetanse*, og deskriptorene som er tatt med er plassert under riktig kategori.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen ligger samlet sett på nivå i NKR.

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Vi gjør oppmerksom på at det ifølge NKR er *kandidaten*, ikke *studenten*, som skal ha oppnådd læringsutbyttet, og at det vil gi mer mening å vise til kandidaten i læringsutbyttebeskrivelsen.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR, men ikke så spesifikt at en hvilken som helst endring i utdanningen vil måtte føre til endring i læringsutbyttet. I kategoriene *kunnskaper* og *ferdigheter* er mange deskriptorer delt inn i mange punkter. Til sammen blir beskrivelsen så omfangsrik at det kan gjøre at læringsutbyttebeskrivelsen ikke kommuniserer godt nok med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner. Den gir innsikt i utdanningens faglige innhold og profil og er egnet til å skille mellom ulike studier, men flere av punktene bør nok slås sammen og kunnskapsdeskriptorene bør bli noe mindre detaljerte. Begrepene Internett-markedsføring og webmarkedsføring blir brukt om hverandre uten at det er tydelig om dette er en vesentlig nyanse eller bare skrevet slik for å få variasjon i språket. Tilbyder bør jobbe med presisjonsnivået. Et eksempel knyttet til dette er at det er vanskelig å forstå hva som er tenkt med å ha kunnskaper om «Internett generelt».

Noen av deskriptorene fra de generiske beskrivelsene i NKR mangler. Fra *ferdigheter* savner vi «kan finne informasjon og fagstoff som er relevant for en yrkesfaglig problemstilling» og «kan kartlegge en situasjon og identifisere faglige problemstillinger og behov for iverksetting av tiltak», og det er ikke lagt ved noen begrunnelse for hvorfor disse er utelatt. Under *generell kompetanse* kan vi ikke se at «kan bygge relasjoner med andre med bakgrunn innenfor bransjen/yrket og delta i diskusjoner om utvikling av god praksis». Dersom man benytter seg av muligheten til å utelate noen deskriptorer eller bruke deskriptorer fra andre nivåer i NKR, skal man begrunne hvorfor. Det er ikke lagt ved noen begrunnelse.

Konklusjon

Ja, læringsutbyttebeskrivelsen er i tråd med NKR, med forbehold om at tilbyder gjør endringer i den.

Noen av deskriptorene fra de generiske beskrivelsene i NKR mangler, og beskrivelsen er noe omfangsrik. Læringsutbyttebeskrivelsen er likevel egnet til sakkyndig vurdering, da manglene i hovedsak er strukturelle, og innholdet i utdanningen er tydelig formidlet.

2.28 Nordland Fagskole i helse- og sosialfag, avd. Narvik, «Kreftomsorg og lindrende pleie»

Fagskolepoeng	60
Nivå	5.1
Saksnummer	15/29

2.28.1 LUB fra søknaden

Kunnskaper

- har kunnskap om kreftsykdommer, symptomer, lindrende pleie, behandlingsformer, konsekvenser og bivirkninger av sykdom og behandling
- har kunnskap om utfordringer, sorg- og krisereaksjoner og påvirkninger på det sosiale nettverket i ulike faser i sykdomsforløpet både for pasient og pårørende
- har kunnskap om kreftforekomst, risikofaktorer og forebygging av kreftsykdommer og rehabilitering av kreftpasienter
- har innsikt i sosiale rettigheter og lovgivning som er relevant for pasienter og pårørende i sykdomsforløpet
- kjenner til ulike faginstanser, hjelpeapparat og andre yrkesgrupper innen kreftomsorg og lindrende pleie
- kan oppdatere sin kunnskap om de vanligste kreftsykdommer og behandlingsformer
- forstår betydningen av kreftomsorg og lindrende pleie i et folkehelseperspektiv
- kunnskap om lindrende pleie og omsorg ved livets slutt

Ferdigheter

- kan anvende kunnskap om kreftsykdommer og behandling i observasjon av symptomer og bivirkninger hos den enkelte pasient
- kan anvende ulike kommunikasjonsformer i samtale med pasient og pårørende
- kan kartlegge, identifisere, planlegge og gjennomføre lindrende tiltak i samarbeid med pasient og pårørende
- kan finne informasjon og fagstoff som er relevante for problemstillinger knyttet til arbeid med kreftomsorg og lindrende pleie
- kan anvende kunnskap om sorg- og krisereaksjoner i møte med alvorlig syke og deres pårørende
- kan anvende etiske prinsipper i utøvelsen av omsorg og lindrende pleie ved livets slutt

Generell kompetanse

- har forståelse for faglige og etiske utfordringer og dilemmaer i utøvelsen av kreftomsorg og lindrende pleie
- har utviklet en etisk grunnholdning i arbeidet med alvorlig syke pasienter og deres pårørende som kommer til uttrykk ved at yrkesutøvelsen ivaretar brukermedvirkning, mestring og pasientens integritet

- kan utføre omsorg og lindrende pleie etter pasientens individuelle ønsker og behov
- kan utvikle arbeidsmetoder til brukergruppene gjennom kunnskapsdeling, bevisstgjøring og etisk refleksjon på arbeidsplassen
- kan bygge relasjoner og samarbeide med kolleger og andre yrkesgrupper for å ivareta pasientens helhetlige behov knyttet til sykdom, lidelse og død

Ytterligere kommentarer

Vi har ikke utelatt noen punkter.

2.28.2 Panelets drøfting

Vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper*, *ferdigheter* og *generell kompetanse*, og deskriptorene er plassert under riktig kategori.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen ligger samlet sett på nivå 5.1 i NKR.

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR, men ikke så spesifikt at en hvilken som helst endring i utdanningen vil måtte føre til endring i læringsutbyttet. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner, og gir innsikt i utdanningens faglige innhold og profil.

Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å skille mellom ulike studier.

De to siste deskriptorene under *ferdigheter* kunne kanskje høre hjemme under *generell kompetanse*. Særlig gjelder dette «kan anvende etiske prinsipper i utøvelsen av omsorg og lindrende pleie ved livets slutt». Det er også rom for presiseringer av enkelte deskriptorer, for eksempel bør det presiseres hva slags kommunikasjon det er snakk om i beskrivelsen om å «anvende ulike kommunikasjonsformer» under *ferdigheter*. For å sikre en sammenheng mellom kategoriene, må man også kunne gjenfinne under *kunnskaper* at kandidaten har kunnskap om disse kommunikasjonsformene.

I kategorien *kunnskaper* savner vi pasienten som referanse, og dette gjør at beskrivelsen i denne kategorien fremstår som mer generelle og omfattende sammenlignet med beskrivelsene av ferdighetene og den generelle kompetansen.

Konklusjon

Ja, læringsutbyttebeskrivelsen er i tråd med NKR.

2.29 Norges Idrettsakademi, «Personlig trening»

Fagskolepoeng	60
Nivå	5.1
Saksnummer	15/134

2.29.1 LUB fra søknaden

NOKUTs kommentar til innlevert LUB for denne søknaden: Det er mindre variasjoner mellom det som står i søknaden og det som står i LUBen i studieplanen. Forskjellen mellom de to versjonene er imidlertid ikke utslagsgivende for panelets vurdering.

Kunnskaper

Etter fullført Årsstudium i Personlig trening er målet at studenten skal ha tilegnet seg følgende overordnede kunnskap:

- Studentene skal kunne forklare og drøfte sentrale tema og problemstillinger innen fagområdet idrett, aktivitetslære, bevegelselære, anatomi, fysiologi, motorikk/teknikk, treningslære og undervisningslære.
- Studentene skal ha tilegnet seg grunnleggende forståelse om kroppens makro- og mikro anatomi, og om hvordan sentrale fysiologiske prosesser påvirker treningen og effekten av trening (adaptasjon). Det vil bli spesielt lagt vekt på sirkulasjonssystemet, respirasjonssystemet muskel- og nervesystemet, samt grunnleggende muskelfysiologi.
- Studentene skal ha tilegnet seg bred og dyp kunnskap om treningsplanlegging, dosering av trening innenfor ulike treningsformer. Dette for at studenten skal kunne planlegge optimal trening for seg selv og andre.
- Studenten skal kunne organisere og tilrettelegging trening for seg selv, enkeltpersoner og grupper av personer som skal trene for å utvikle optimal helse og prestasjon.
- Studentene skal ha tilegnet seg kunnskap som gjør dem i stand til å veilede og følge opp treningen til personer og grupper på ulike prestasjons- og mestringsnivå.
- Studentene skal ha tilegnet seg kunnskap om idrett i et historisk og samfunnsmessig perspektiv
- Studentene skal ha tilegnet seg gode kunnskap, og forhåpentligvis utviklet gode holdninger i forhold til antidoping.

Ferdigheter

Etter fullført årsstudium i "Personlig trening" er målet at studenten skal ha tilegnet seg følgende ferdigheter:

- Studentene skal ha utviklet egenferdigheter som gjør dem i stand til å gjennomføre optimal styrke-, utholdenhets-, hurtighets-, spenst- og bevegelighetstrening.
- Studentene skal kunne være gode øvingsbilder for andre personer, samt klargjøre sentrale tekniske momenter som en må passe på for å gjennomføre øvelsen riktig. Dette for å redusere risikoen for skade, og skape forutsetninger for optimal treningseffekt.

- Studenten skal kunne observere, analysere og reflektere over sentrale tekniske momenter når andre personer utfører trening, og anvende dette i veiledningen av ulike personer som utøver idrett på ulike prestasjons- og mestringsnivå.
- Studentene skal kunne planlegge, organisere, tilrettelegge optimal trening for personer på ulike prestasjons- og mestringsnivå.
- Studentene skal ha tilegnet seg kunnskap som har gitt dem forutsetninger til kritisk tenkning, særlig med tanke på vurdering av ulik informasjon, både fra media og populærvitenskapelige tidsskrifter til vitenskapelige artikler.

Generell kompetanse

Etter fullført årsstudium i "Personlig trening" er målet at studenten skal ha tilegnet seg følgende generelle kompetanse:

- Studentene skal kunne anvende og formidle sentrale temaer og problemstillinger innen fagområde idrett, trening, veiledning og prestasjonsutvikling.
- Kunne planlegge å gjennomføre varierte arbeidsoppgaver alene eller sammen med andre.
- Studentene skal ha tilegnet seg grunnleggende kunnskap om både fysiologiske og sosiale skadevirkninger av doping som basis for gode holdninger i forhold til dette.

Ytterligere kommentarer

Ut ifra veiledningshefte til NOKUT er vi av den oppfatning at kæringsutbytte er beskrevet uten avvik.

2.29.2 Panelets drøfting

Vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper*, *ferdigheter* og *generell kompetanse*, men mange deskriptorer er plassert i feil kategori.

Nivå

Det er vanskelig å forstå hvilket nivå i NKR utdanningen er ment å ligge på, da de nivåbestemmende begrepene er brukt inkonsistent, eller det er brukt begreper som ikke har et innhold i NKR. Det står i beskrivelsen at studenten skal ha tilegnet seg «grunnleggende forståelse om kroppens makro- og mikro anatomi». De skal også ha «bred og dyp kunnskap om treningsplanlegging, dosering av trening», og «kunnskap som har gitt dem forutsetninger til kritisk tenkning, særlig med tanke på vurdering av ulik informasjon, både fra media og populærvitenskapelige tidsskrifter til vitenskapelige artikler».

«Grunnleggende kunnskaper» er et begrep som beskriver kompetanse på grunnskolenivå i NKR.

«Bred kunnskap» er på bachelornivå. Å kunne analysere og forholde seg kritisk til ulike informasjonskilder hører til mastergradsnivået. «Dyp kunnskap» og «grunnleggende forståelse» har ingen definert betydning i NKR.

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er i hovedsak utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning. Et tydelig unntak er deskriptoren «Studentene skal ha tilegnet seg gode kunnskap, og forhåpentligvis utviklet gode holdninger i forhold til antidoping». Læringsutbyttebeskrivelsen skal vise hva *alle* som består en utdanning har oppnådd, ikke hva de *forhåpentligvis* har oppnådd. Deskriptoren er også plassert under *ferdigheter*, selv om den mest handler om *kunnskaper*.

Vi gjør oppmerksom på at det ifølge NKR er *kandidaten*, ikke *studenten*, som skal ha oppnådd læringsutbyttet, og at det vil gi mer mening å vise til kandidaten i læringsutbyttebeskrivelsen. Vi anbefaler å ikke starte alle deskriptorene med «Kandidaten», det er bedre å sette dette ordet før kulepunktene starter i hver kategori for å gjøre teksten mer leservennlig.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR, men ikke så spesifikt at en hvilken som helst endring i utdanningen vil måtte føre til endring i læringsutbyttet. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner, og gir noe innsikt i utdanningens faglige innhold og profil. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å skille mellom ulike studier.

Noen av deskriptorene fra de generiske beskrivelsene i NKR mangler, blant annet å kunne oppdatere sin yrkesfaglige kunnskap, og det er ikke lagt ved noen begrunnelse for hvorfor denne er utelatt. Det er også påfallende at det i en utdanning som skal lede frem til å bli personlig trener, der man vil jobbe tett og personlig med andre mennesker, ikke er mulig å finne igjen deskriptorene som handler om etikk utover holdninger til doping. Dersom man benytter seg av muligheten til å utelate noen deskriptorer eller bruke deskriptorer fra andre nivåer i NKR, skal man begrunne hvorfor. Det er ikke lagt ved noen begrunnelse.

Den generelle kompetansen er beskrevet svært generisk, og vil kunne passe like godt eller dårlig på en hvilken som helst utdanning. Mye av det faglige innholdet under *kunnskaper* og *ferdigheter* fremstår samtidig som tydelig og fyldig omtalt. Beskrivelsen er likevel utformet på en måte som ligner lite på utformingen i NKR, og vil derfor ikke fylle funksjonen en god læringsutbyttebeskrivelse skal gjøre. Dette vil gjøre det vanskelig å sammenligne utdanninger innenfor samme fagfelt, for eksempel i forbindelse med innpassing eller fritak.

Konklusjon

Nei, læringsutbyttebeskrivelsen er ikke i tråd med NKR.

2.30 Rogaland Kurs og Kompetansesenter, «Forpleiningsleder i maritim sektor»

Fagskolepoeng	60
Nivå	5.1
Saksnummer	15/119

2.30.1 LUB fra søknaden

Kunnskaper

Etter fullført fagskoleutdanning har kandidaten:

- kunnskap om begreper, teorier(5.2), prosesser, utstyr og materiell som anvendes innenfor forpleiningssektoren - herunder kokkefaglige, ernæringsmessige, kulturelle, logistiske, økonomiske og hygieniske forhold
- innsikt i relevant regelverk, standarder, avtaler og krav til kvalitet innen forpleining med særlig vekt på internasjonale maritime konvensjoner, kosthold og helsefremmende arbeid.
- har bransjekunnskap og kjennskap til forpleining med vekt på maritim sektor
- kan oppdatere sin yrkesfaglige kunnskap innen forpleiningsfaglige tema
- forstår forpleiningsfagets betydning for helse og trivsel, arbeidsmiljø og ressursutnyttelse som del av et helhetlig samfunns- og verdiskapingsperspektiv

Ferdigheter

Etter fullført fagskoleutdanning kan kandidaten:

- anvende faglig kunnskap om organisasjon og ledelse, ernæring, varekunnskap, hygiene og renhold, økonomi og logistikk på praktiske og teoretiske problemstillinger innen forpleiningslederyrket
- kan anvende relevant faglig utstyr, råvarer, materialer, teknikker og relevante uttryksformer innen fagområdet.
- kan gjøre rede for faglige valg og veilede i bruk av utstyr og metoder
- kan finne informasjon og fagstoff for problemstillinger som er relevant for en forpleiningsleder
- kan kartlegge en forpleiningsfaglig situasjon og identifisere faglige problemstillinger og behov for iverksetting av tiltak

Generell kompetanse

Etter fullført fagskoleutdanning har/kan kandidaten:

- forståelse for yrkes- og bransjeetiske prinsipper innen ledelse og økonomi, vedlikehold, ernæring og helse i forpleiningsledelse
- utviklet en etisk grunnholdning i utøvelsen av forpleiningslederyrket
- utføre arbeidet tilpasset de ulike målgruppene behov – forpleiningspersonell, ansatte og innleide brukere
- bygge relasjoner med fagfeller innen forpleining og på tvers av fag som inngår i, eller knytter seg til forpleiningslederfunksjonen og til eksterne samarbeidspartnere.

- utvikle og forbedre arbeidsmetoder, strukturer, prosedyrer, produkter og tjenester av relevans for yrkesutøvelsen som forpleiningsleder

Ytterligere kommentarer

Under kunnskaper i Læringsutbytte for utdanningen som helhet, har vi tatt med elementer fra nivå 5.2

Kunnskap om begreper, teorier, prosesser etc - hvor teorier er tatt fra 5.2

Under ferdigheter i Læringsutbytte for utdanningen som helhet har vi tatt med elementer fra nivå 5.2 kan gjøre rede for faglige valg og veilede i bruk av utstyr og metoder (5.2).

Da dette er en lederutdanning stiller vi høyere krav til teorikunnskap og modeller samt å kunne redgjøre for faglige valg og bruke dette i veiledning av personellet, enn det som gjøres på nivå 5.1.

2.30.2 Panelets drøfting

Vurdering

Denne har tidligere blitt vurdert av panelet, og gikk da videre til sakkyndig vurdering. Både panelet og sakkyndig komité konkluderte med at beskrivelsen var i tråd med NKR. De sakkyndige kom med anbefalinger om at tilbyder bør jobbe med å gjøre beskrivelsen mer fagspesifikk. Beskrivelsen er ikke endret siden sist søknad, men panelet regner med at dette skyldes at tilbyder mottok oversendelse av rapportutkast med sakkyndig vurdering av LUB få dager før søknadsfristen. Vi har lagt til et par kommentarer til den forrige vurderingen. Dette handler om at organisasjon og ledelse er lite tydelig under *kunnskaper*, og en presisering av at beskrivelsen bare er *noe* mer fagspesifikk enn de generiske beskrivelsene.

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper*, *ferdigheter* og *generell kompetanse*, og deskriptorene er plassert under riktig kategori.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen ligger samlet sett på nivå 5.1 i NKR. Noen av deskriptorene er på et høyere nivå. Tilbyder forklarer i søknaden at de har benyttet to deskriptorer fra nivå 5.2. Kandidatene skal få kunnskap om teorier «som anvendes innenfor forpleiningssektoren - herunder kokkefaglige, ernæringsmessige, kulturelle, logistiske, økonomiske og hygieniske forhold». De skal også kunne gjøre rede for faglige valg og veilede i bruk av utstyr og metoder. Bakgrunnen for dette er at det skal være en lederutdanning. Tilbyder forklarer ikke hvordan de skal få studentene til dette nivået, eller om de har lagt noe annet på et lavere nivå. Det er heller ikke synlig at disse teoriene eller prosessene handler om organisasjon og ledelse.

Kandidatene skal også ha kunnskap om teorier innenfor flere ulike fagfelt. Det vil være mer omfattende enn om studentene skulle få kunnskaper på høyere nivå i ett, smalere felt. Tilbyder har ikke konkretisert hva slags teorier som er viktig eller hvorfor de er viktig. Det kommer heller ikke frem hvilke faglige valg, utstyr og metoder de skal kunne gjøre rede for og veilede i bruken av. Det er

derfor mulig at kandidatene i denne utdanningen trenger slike kunnskaper og ferdigheter, men det er så lite konkret i beskrivelsen at det er vanskelig å forstå hvorfor. Disse momentene bør gjøres tydeligere, om læringsutbyttebeskrivelsen skal kommunisere godt.

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er noe mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR, men ikke så spesifikt at en hvilken som helst endring i utdanningen vil måtte føre til endring i læringsutbyttet. Mange deskriptorer er ganske generelle. Siden utdanningen retter seg mot ledelse, kan det være at det er riktig å ikke gjøre dem for fagspesifikke. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner, og gir noe innsikt i utdanningens faglige innhold og profil. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å skille mellom ulike studier.

Konklusjon

Ja, læringsutbyttebeskrivelsen er i tråd med NKR.

2.31 Rogaland Kurs og Kompetansesenter, «Helseadministrasjon»

Fagskolepoeng	60
Nivå	5.1
Saksnummer	15/120

2.31.1 LUB fra søknaden

Kunnskaper

Etter fullført fagskoleutdanning har kandidaten:

- Har kunnskaper om kommunikasjon, kundebehandling, organisering, kvalitetssikring og finansiering av helsetjenesten/ rammer, kvalitetssikring og finansiering av tannhelsetjenesten som anvendes innenfor spesialist- og kommunehelsetjenesten.
- Har innsikt i gjeldende lover, forskrifter og handlingsplaner innenfor helsetjenesten, spesialisthelsetjenesten, kommunehelsetjenesten, lov om helsepersonell, tannhelsetjenesteloven, journalforskrift og arbeidsmiljø.
- Har kunnskaper om organisering av helsetjenesten eller tannhelsetjenesten og organisering av den administrative rolle og funksjon innenfor henholdsvis spesialist-/kommunehelsetjeneste eller tannhelsetjeneste.
- Kan oppdatere sin yrkesfaglige kunnskap om administrasjon i helse- eller tannhelsetjenesten.
- Forstår administrasjon som grunnleggende systematikk, og dets helsefremmende rolle i et større samfunns - og verdiskapingsperspektiv.

Ferdigheter

- Anvende kunnskaper om kommunikasjon, kundebehandling, organisering, kvalitetssikring og finansiering av helsetjenesten/ rammer, kvalitetssikring og finansiering av tannhelsetjenesten som anvendes innenfor spesialist- og kommunehelsetjenesten, både teoretisk og praktisk.
- Anvende kunnskap om administrasjon for å organisere, kvalitetssikre kundebehandling og kommunisere om dette i fagfeltets terminologi.
- Finne informasjon og fagstoff i fagkilder for å finne løsninger på problemstillinger innen administrasjon i helse- eller tannhelsetjenesten.
- Kartlegge og identifisere faglige problemstillinger innenfor administrasjon i helse- eller tannhelsetjenesten og foreslå tiltak overfor identifiserte problemer.

Generell kompetanse

- Forstå administrasjonens yrkes- og bransjeetiske utfordringer.
- Utviklet en etisk grunnholdning i utøvelsen av administrasjon i helse- eller tannhelsetjenesten.
- Utføre arbeid som en del av et team og samarbeider med både egne og andre faggrupper som inngår i administrasjon av pasienter i helse- eller tannhelsetjenesten.
- Inngå i tverrfaglige team som trenger administrativ kompetanse og kommunisere adekvat med disse.

- Bruke sin kompetanse og sine ferdigheter til å utvikle metoder og tjenester som er relevante for administrasjon i helse- eller tannhelsetjenesten.

Ytterligere kommentarer

Ingen merknad da disse anses ivaretatt i tråd med NKR nivå 5.1.

2.31.2 Panelets drøfting

Vurdering

Denne har tidligere blitt vurdert av panelet, og av en sakkyndig komité. Både panelet og sakkyndig komité konkluderte med at beskrivelsen ikke var i tråd med NKR. Beskrivelsen er i liten grad endret siden sist søknad, men panelet regner med at dette skyldes at tilbyder mottok oversendelse av rapportutkast med sakkyndig vurdering av LUB få dager før søknadsfristen. Vår vurdering og konklusjon er derfor heller ikke endret, med unntak av en kommentar til utformingen av deskriptorene under *kunnskaper* og *ferdigheter*.

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper*, *ferdigheter* og *generell kompetanse*, og deskriptorene er plassert under riktig kategori.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen ligger samlet sett på nivå 5.1 i NKR.

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er mer fagspesifikt enn de generelle beskrivelsene i NKR. Noen av deskriptorene er så spesifikke at det vil være vanskelig å gjøre endringer i utdanningen uten å måtte endre læringsutbyttet. Andre steder er det i hovedsak bare ord som fagområde, yrkesfelt og lignende byttet ut med «administrasjon i helse- eller tannhelsetjenesten», mens det øvrige er en kopi av den generelle beskrivelsen. Beskrivelsene under *ferdigheter* er langt på vei likt det som står under *kunnskaper*, bare med tillegget at kandidatene skal kunne anvende kunnskapene. Dette fremstår som en for lettvinnt måte å utforme beskrivelsene. Læringsutbyttebeskrivelsen fremstår derfor som lite gjennomarbeidet. Dette gjør læringsutbyttebeskrivelsen noe tunglest.

Under *generell kompetanse* er det vanskelig å kjenne igjen deskriptorene som handler om at kandidaten skal kunne utføre arbeidet etter utvalgte målgruppers behov, og å kunne bygge relasjoner med eksterne målgrupper.

Det er noe uklart hvilke stillinger kandidatene faktisk skal fylle, i hvilke fagfelt, og hva slags oppgaver de faktisk skal kunne utføre. Dette viser seg blant annet i lovene de skal ha innsikt i. Kandidatene skal ha innsikt i «lover, forskrifter og handlingsplaner innenfor helsetjenesten, spesialisthelsetjenesten,

kommunehelsetjenesten, lov om helsepersonell, tannhelsetjenesteloven, journalforskrift og arbeidsmiljø». Det virker ikke sannsynlig at kandidatene skal ha innsikt i alle disse, og det blir derfor utydelig hva slags kompetanse de skal ha. Skal kandidatene være en helsesekretær med spesialkompetanse, eller skal de ha mer overordnede og organisatoriske oppgaver?

Konklusjon

Nei, læringsutbyttebeskrivelsen er ikke i tråd med NKR.

2.32 Rogaland Kurs og Kompetansesenter, «Sterilforsyningsteknikk»

Fagskolepoeng	60
Nivå	5.1
Saksnummer	15/121

2.32.1 LUB fra søknaden

Kunnskaper

- Har kunnskap om hygiene, mikrobiologi og smittevern, samt hvordan smitteveier brytes og smittespredning hindres. Har kunnskap om hvordan instrumenter og utstyr av ulike materialer og med ulike funksjoner skal håndteres, rengjøres/desinfiseres og vedlikeholdes. Har kunnskap om ulike steriliseringsmetoder og -kontroll, samt steril lagring og transport.
- Har innsikt i gjeldende lover, forskrifter og handlingsplaner innenfor sterilforsyning i helsetjenesten, herunder bestemmelser om smittevern, spesialisthelsetjenesten, kommunehelsetjenesten, lov om helsepersonell og arbeidsmiljø.
- har innsikt i felles kunnskapsgrunnlag, referanseramme, verdier og lovverk for helse- sosial- og oppvekstfagene.
- Har kunnskaper om organisering av helsetjenesten, og organisering av sterilforsyningstjenesten, rolle og funksjon.
- Kan oppdatere sin kunnskap i arbeidet med sterilforsyning og forstår dens betydning i pasientsikkerhetsarbeid.
- Forstår sterilforsyning som grunnleggende forebygging og dets helsefremmende funksjon i et større samfunns - og verdiskapningsperspektiv.

Ferdigheter

- Kan anvende kunnskaper om hygiene, mikrobiologi og praktisk smittevern. Samt dekontaminering/ sterilisering for å forebygge og motvirke smitte til pasient og omgivelser både teoretisk og praktisk.
- Kan anvende, kontrollere og bruke teknisk utstyr som brukes i dekontaminerings- og steriliseringsprosesser og kommunisere om dette i fagfeltets terminologi.
- Kan finne informasjon og fagstoff i fagkilder for å finne løsninger på problemstillinger innen sterilforsyning i helsetjenesten.
- Kan kartlegge og identifisere faglige problemstillinger innenfor sterilforsyning i helsetjenesten og foreslå tiltak overfor identifiserte problemer.
- Kan anvende kunnskaper om hygiene, mikrobiologi og praktisk smittevern. Samt dekontaminering/ sterilisering for å forebygge og motvirke smitte til pasient og omgivelser både teoretisk og praktisk.
- Kan anvende, kontrollere og bruke teknisk utstyr som brukes i dekontaminerings- og steriliseringsprosesser og kommunisere om dette i fagfeltets terminologi.
- Kan finne informasjon og fagstoff i fagkilder for å finne løsninger på problemstillinger innen sterilforsyning i helsetjenesten.

- Kan kartlegge og identifisere faglige problemstillinger innenfor sterilforsyning i helsetjenesten og foreslå tiltak overfor identifiserte problemer.

Generell kompetanse

- Har forståelse for etiske utfordringer og dilemmaer, reflekterer over egen praksis og begrunner sine vurderinger faglig, etisk og juridisk.
- Har utviklet en etisk grunnholdning i utøvelsen av sterilforsyning i helsetjenesten.
- Kan utføre arbeid som en del av et team og samarbeider med både egen og andre faggrupper som inngår i sterilforsyning eller har behov for sterilforsyningstjenester.
- Kan samarbeide i tverrfaglige team som trenger sterilforsyningsteknikers kompetanse og kommunisere adekvat med disse.
- Kan bruke sin kompetanse og sine ferdigheter til å utvikle metoder og tjenester som er relevante for sterilforsyning i helsetjenesten.

Ytterligere kommentarer

Ingen merknad da disse anses ivaretatt i tråd med NKR nivå 5.1.

2.32.2 Panelets drøfting

Vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper*, *ferdigheter* og *generell kompetanse*, og deskriptorene er plassert under riktig kategori.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen ligger samlet sett på nivå 5.1 i NKR, men deler av en deskriptor under *generell kompetanse* er på et høyt nivå. I denne står det at kandidatene «begrunner sine vurderinger faglig, etisk og juridisk». Å kunne gjøre rede for sine faglige valg er i NKR definert som en ferdighet på nivå 5.2. Det virker for ambisiøst å forvente at kandidater på nivå 5.1 skal kunne begrunne sine valg faglig, etisk og juridisk, og tilbyr bør være tydeligere på hva som er ment med deskriptoren.

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR, men ikke så spesifikt at en hvilken som helst endring i utdanningen vil måtte føre til endring i læringsutbyttet. I flere av deskriptorene er det i hovedsak bare ord som fagområde, yrkesfelt og lignende byttet ut med sterilforsyning i helsetjenesten, mens det øvrige er en kopi av den generiske beskrivelsen. Dette gjelder for eksempel «Kan kartlegge og identifisere faglige problemstillinger

innenfor steriltforsyning i helsetjenesten og foreslå tiltak overfor identifiserte problemer» og «Har utviklet en etisk grunnholdning i utøvelsen av steriltforsyning i helsetjenesten».

Læringsutbyttebeskrivelsen er likevel egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner, og gir noe innsikt i utdanningens faglige innhold og profil.

Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å skille mellom ulike studier.

Konklusjon

Ja, læringsutbyttebeskrivelsen er i tråd med NKR.

2.33 Steinkjer fagskole, «Teknisk fagskole brann-, beredskaps- og redningstjeneste»

Fagskolepoeng	120
Nivå	5.2
Saksnummer	15/116

2.33.1 LUB fra søknaden

Kunnskaper

Kandidaten:

- har kunnskap om fagterminologi, redningsutstyr, skadestedsutstyr, redningsmåter, tekniske og taktiske brannsløkkingsmetoder, bygninger og miljø under røykutvikling, bygningsteknologi og bygningsfysikk, branntekniske installasjoner, redningssamarbeid, innsatsorganiseringer og pedagogiske virkemidler i krisesituasjoner som anvendes innen brann-, beredskaps- og redningstjeneste.
- kan vurdere om eget arbeid er i henhold til kommunalt pålagte oppgaver fra offentlige myndigheter, ROS-analyser og HMSarbeid og relevante forskrifter som er aktuelle innenfor området brann-, beredskaps- og redningstjeneste.
- har kunnskap om bredden innenfor brann-, beredskaps- og redningstjeneste, de ulike yrkesfelt og hvordan en kan holde seg yrkesfaglig oppdatert.
- kjenner til utviklingen innenfor forebygging, metodikk, teknikk og taktikk for fagområdene brann-, beredskaps- og redningstjeneste og har innsikt i egne utviklingsmuligheter.

Ferdigheter

Kandidaten:

- kan gjøre rede for valg av relevant utstyr og metoder gjennom å forstå tekniske og taktiske brannsløkkingsmetoder, branntekniske forhold, brannårsaker og sluknings- og redningsmåter, kommunale brann- og beredskapsplaner, menneskelige reaksjonsforhold i fare- og krisesituasjoner, pedagogiske grunnregler og utnyttelse av disse i instruksjonssituasjoner.
- kan reflektere over egen faglig utøvelse og videreutvikle denne under veiledning.
- kan finne og henviser til informasjon og fagstoff relatert til brann, beredskap og redning og vurdere relevansen i informasjon og fagstoff som er funnet.
- kan kartlegge behov for forbedringer i utøvelse av brann, beredskap og redning og iverksette aktuelle tiltak.

Generell kompetanse

Kandidaten:

- kan planlegge og gjennomføre arbeidsoppgaver relatert til skadesteds- og beredskapsarbeid, utførelse av handlinger under krisesituasjoner, benytte dataverktøy for behandling av all aktuell informasjon i brann, beredskap og redning, tekniske og taktiske

brannsløkkingsmetoder ved ulike brannsituasjoner, alene, som deltaker eller leder i gruppe, i henhold til gjeldende normer, lover og forskrifter.

- kan utføre arbeidet etter brann-, beredskaps- og/eller redningsorganisasjonens og/eller eksterne kunders behov og opprette kontakt og etablere nettverk med fagfeller på tvers av fag og bransjer.
- kan utveksle forebyggende og redningsmessige problemstillinger med relevant fagpersonell i og utenfor organisasjonen/bedriften og delta i diskusjoner om utvikling av fagene og bransjen.
- kan bidra til organisasjonsutvikling gjennom å ha kunnskap om å kunne identifisere den individuelle- og organisasjonens ressurser, begrensninger, utviklingspotensial og målsettinger, realisere økte prestasjoner og finne gode løsninger for arbeidsmiljøundersøkelser for derigjennom å få arbeidsplassen/virksomheten til å fungere optimalt gjennom å gjøre strategi om til målrettet praksis.

Ytterligere kommentarer

Det er ikke utelatt eller brukt punkter fra andre nivåer i NKR.

2.33.2 Panelets drøfting

Vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper*, *ferdigheter* og *generell kompetanse*, og deskriptorene er plassert under riktig kategori.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen ligger samlet sett på nivå 5.2 i NKR. Det kan tenkes at det er vel ambisiøst å forvente at kandidatene er i stand til å «identifisere den individuelle- og organisasjonens ressurser, begrensninger, utviklingspotensial og målsettinger, realisere økte prestasjoner og finne gode løsninger for arbeidsmiljøundersøkelser for derigjennom å få arbeidsplassen/virksomheten til å fungere optimalt gjennom å gjøre strategi om til målrettet praksis», men beskrivelsen ligger formelt sett på riktig nivå.

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR, men ikke så spesifikt at en hvilken som helst endring i utdanningen vil måtte føre til endring i læringsutbyttet.

Noen av deskriptorene er i liten eller ingen grad gjort konkrete og fagspesifikke, som beskrivelsene «kan reflektere over egen faglig utøvelse og videreutvikle denne under veiledning» og «kan finne og henvise til informasjon og fagstoff relatert til brann, beredskap og redning og vurdere relevansen i informasjon og fagstoff som er funnet.

Andre deskriptorer er veldig detaljerte. Dette gjelder særlig den første deskriptoren under alle kategoriene. Under *kunnskaper* er første deskriptor «har kunnskap om fagterminologi, redningsutstyr, skadestedsutstyr, redningsmåter, tekniske og taktiske brannsløkkingsmetoder, bygninger og miljø under røykutvikling, bygningsteknologi og bygningsfysikk, branntekniske installasjoner, rednings samarbeid, innsatsorganiseringer og pedagogiske virkemidler i krisesituasjoner som anvendes innen brann-, beredskaps- og redningstjeneste». Tilbyder bør forsøke å gjøre læringsutbyttebeskrivelsen lettere å lese. I første punkt under *generell kompetanse* blander tilbyder sammen veldig ulike kompetanser. Det kan være fornuftig å dele dette opp i to punkter, slik at det som har med praktisk brannforkjempelse å gjøre skilles fra bruk av dataverktøy.

Læringsutbyttebeskrivelsen er likevel egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner, og gir innsikt i utdanningens faglige innhold og profil.

Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å skille mellom ulike studier.

Vi minner om at det er viktig å korrekturlese læringsutbyttebeskrivelsen grundig. Det er under ferdigheter oppgitt at kandidatene skal kunne «kartlegge behov for forbedringer i utøvelse av brann» og «iverksette aktuelle tiltak». Dette fremstår som noe upresist. Det burde dessuten være tydeligere i beskrivelsen at kandidatene forstår yrket i et samfunnsperspektiv. Her kunne forebyggende arbeid være relevant å trekke frem.

Konklusjon

Ja, læringsutbyttebeskrivelsen er i tråd med NKR.

2.34 Stiftelsen Norges Byggskole, «Treindustrien»

Fagskolepoeng	30
Nivå	5.1
Saksnummer	15/127

2.34.1 LUB fra søknaden

Kunnskaper

Kandidaten:

- har kunnskap om maskiner, verktøy og digitale hjelpemidler som benyttes for å fremstille treindustriprodukter i henhold til gjeldende produktkrav
- har innsikt i relevante standarder, forskrifter, reglement og kvalitetskrav til treindustriprodukter
- har kunnskaper om treindustrien og kjennskap til produksjon av treindustriprodukter
- kan oppdatere sine yrkesfaglige kunnskaper innen trelastproduksjon og Helse, Miljø – og Sikkerhets relaterte problemstillinger
- forstår treindustriens rolle i verdikjeden, lokalt, i samfunnet for øvrig og dens historiske betydning

Ferdigheter

Kandidaten:

- kan anvende sin faglige kunnskap til å velge råstoffkvalitet, maskiner, verktøy og digitale hjelpemidler i produksjon av treindustriprodukter
- kan anvende faguttrykk, programvare og styringssystemer innen treindustrien
- kan finne og anvende relevant informasjon og fagstoff presentert av forskningsmiljøer, bransjetidsskrifter og øvrige aktører innen tremekanisk industri
- kan kartlegge situasjonene i produksjon av treindustriprodukter og iverksette nødvendige tiltak

Generell kompetanse

Kandidaten:

- har forståelse for yrkes- og bransjeetiske prinsipper innen tremekanisk industri
- har utviklet en etisk grunnholdning i produksjon av treindustriprodukter og har evne til å søke råd
- kan planlegge og produsere treindustriprodukter tilpasset byggenæringens og eksportmarkedets ulike behov
- kan bygge relasjoner med fagfeller og på tvers av fag samt med leverandører av varer og tjenester og brukere av treindustriens produkter
- kan utvikle arbeidsmetoder, produkter og/eller tjenester av relevans for produksjon innen tremekanisk industri

Ytterligere kommentarer

Det er ikke utelatt eller benyttet punkter i NKR på andre nivåer.

2.34.2 Panelets drøfting

Vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse*, og deskriptorene er plassert under riktig kategori.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen ligger samlet sett på nivå 5.1 i NKR. På nivå 5.1 er det forventet at kandidatene skal kunne identifisere behov for tiltak. I denne utdanningen er det oppgitt at de skal kunne iverksette tiltak. Det ligger på et høyere nivå, men sakkyndige komiteer har tidligere vurdert at dette er realistisk å oppnå på nivå 5.1. Vi vurderer derfor at dette samlet sett er på nivå 5.1, også uten en særskilt begrunnelse fra søker.

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er i noen grad mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR, men mange av deskriptorene er deskriptorer er i liten grad gjort fagspesifikke, som for eksempel «har innsikt i relevante standarder, forskrifter, reglement og kvalitetskrav til treindustriprodukter» og «har kunnskaper om treindustrien og kjennskap til produksjon av treindustriprodukter». Disse kunne med fordel vært mer tydelige på hvilke regler og krav kandidatene må ha innsikt i, hva det er viktig at kandidatene vet om bransjen, og hvorfor det er viktig at de har disse kunnskapene.

Flere av beskrivelsene er rene kopier av deskriptorene i NKR, med ord som «fagområde» byttet ut med tremekanisk industri. Læringsutbyttebeskrivelsen fremstår derfor som lite helhetlig, og er ikke godt egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner.

Læringsutbyttebeskrivelsen gir ikke nok innsikt i utdanningens faglige innhold og profil, og er ikke egnet til å skille mellom ulike studier innenfor fagområdet.

Kandidatene skal etter utdanningen ha «evne til å søke råd». Evne er et uheldig begrep å bruke i denne sammenhengen ettersom evner gjerne forstås som en medfødt egenskap og ikke som et resultat av en læringsprosess. Det er dessuten vanskelig å måle.

Læringsutbyttebeskrivelsen er likevel egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner, og gir noe innsikt i utdanningens faglige innhold og profil.

Konklusjon

Ja, læringsutbyttebeskrivelsen er i tråd med NKR, med forbehold om at tilbyder gjør endringer i den.

2.35 Studieforbundet AOF Norge, «Helse, aldring og aktiv omsorg»

Fagskolepoeng	60
Nivå	5.1
Saksnummer	15/100

2.35.1 LUB fra søknaden

Kunnskaper

- Studenten har god kjennskap til felles kunnskapsgrunnlag, referanseramme, verdier og lovverk for helse og sosialfagene
- Studenten har kunnskap om normale aldringsprosesser og hva som fremmer og hemmer god helse i eldre år
- Studenten har kunnskap om den geriatriske pasienten og om vanlige sykdommer, skader og funksjonsnedsettelse i eldre år
- Studenten har kunnskap om aktørene rundt brukergruppene av eldreomsorgen
- Studenten har kunnskap om og bevissthet på hvordan egen og andres kompetanse er nødvendig og utfyller hverandre for å gi best mulig kvalitet på tjenestetilbudet
- Studenten har fordypet seg innenfor et valgt tema, har innhentet, vurdert

Ferdigheter

- Studenten kommuniserer profesjonelt med brukere, pårørende og medarbeidere, og tar medansvar for tilbakemelding til praksisplassens ledelse om hjelpebehov og virkning av tiltak
- Studenten identifiserer ressurser hos den eldre selv og i dennes miljø, og vurderer og iverksetter tiltak for å fremme helse og forebygge sykdom og funksjonsnedsettelse
- Studenten deltar aktivt og løsningsorientert i det faglige miljøet rundt den eldre for å praktisere aktiv omsorg
- Studenten integrer fysikk, mental, sosial og kulturell aktivitet i omsorgen for den eldre
- Studenten underviser enkeltpersoner og grupper om temaer innenfor eget arbeidsområde
- Studenten veileder i bruk av aktuelle verktøy og metoder knyttet til fagfeltet
- Studenten systematiserer, utvikler og formidler erfaringsbasert kunnskap
- Studenten kan finne, vurdere, bruke og henvise til informasjon og fagstoff innen helsefagene som grunnlag for kvalitetsbevisst og reflektert yrkesutøvelse

Generell kompetanse

- Studenten identifiserer etiske utfordringer og dilemmaer, reflekterer over egen praksis og begrunner sine vurderinger faglig, etisk og juridisk
- Studenten samarbeider med eldre og deres pårørende på en måte som ivaretar brukermedvirkning og meningsfull aktivitet
- Studenten har kompetanse til å delta i utredning og behandling av geriatriske pasienter, og til å vurdere å ivareta eldre pasienters sammensatte behov for aktiv omsorg og pleie
- Studenten har kompetanse til å ivareta daglig ledelse av mindre arbeidsgrupper

- Studenten er bevisst sin profesjonelle kompetanse, sin kreativitet og sitt mot, og forvalter kompetansen til faglig utvikling på egen arbeidsplass

Ytterligere kommentarer

Ingen av kulepunktene i de generelle læringsutbyttebeskrivelsene i NKR er utelatt.

2.35.2 Panelets drøfting

Vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper*, *ferdigheter* og *generell kompetanse*, og deskriptorene er plassert under riktig kategori.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen i for det meste mulig å kjenne igjen som nivå 5.1 i NKR. Deler av en deskriptor under *generell kompetanse* er på et for høyt nivå. I denne står det at kandidatene «begrunner sine vurderinger faglig, etisk og juridisk». Å kunne gjøre rede for sine faglige valg er i NKR definert som en ferdighet på nivå 5.2. Det virker også høyt på nivå 5.1, å skulle begrunne sine valg faglig, etisk og juridisk, og tilbyder bør være tydeligere på hva som er ment med deskriptoren. Tilbyder bruker også begreper som «god kjennskap», som ikke har noe definert innhold i NKR.

Det står også at «Studenten underviser enkeltpersoner og grupper om temaer innenfor eget arbeidsområde». Fra nivå 4 skal kandidatene kunne veilede andre i arbeidet. Det fremstår likevel som upresist, og muligens for ambisiøst, å si at de etter en ettårig fagskoleutdanning som ikke har undervisning som hovedområde, skal kunne undervise. Spesielt med tanke på at det ikke fremgår at de får kunnskap om pedagogikk eller formidling. Det burde også være mulig å forstå ut ifra beskrivelsen om dette er tenkt som veiledning til enkeltpersoner eller små grupper, eller om det er noe annet som er tenkt. Deskriptoren «Studenten systematiserer, utvikler og formidler erfaringsbasert kunnskap» ligger også på et for høyt nivå. Under *generell kompetanse* står det at «Studenten har kompetanse til å ivareta daglig ledelse av mindre arbeidsgrupper». Det kommer ikke frem i beskrivelsen at de får kunnskaper eller ferdigheter i ledelse.

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er i hovedsak utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning. Et unntak er «Studenten har fordypet seg innenfor et valgt tema, har innhentet, vurdert», som ikke er en fullstendig setning, og heller ikke en kompetansebeskrivelse.

Vi gjør oppmerksom på at det ifølge NKR er *kandidaten*, ikke *studenten*, som skal ha oppnådd læringsutbyttet, og at det vil gi mer mening å vise til kandidaten i læringsutbyttebeskrivelsen. Vi anbefaler å ikke starte alle deskriptorene med «Kandidaten», det er bedre å sette dette ordet før kulepunktene starter i hver kategori for å gjøre teksten mer leservennlig. Det bør også stå at kandidaten *kan* utføre de ulike ferdighetene, istedenfor å sette verbene i presens. LUB skal beskrive

hva kandidaten er i stand til å gjøre som et resultat av læringsprosessen. Hva kandidaten *velger* å gjøre er en annen sak.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er noe mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR, men ikke så spesifikt at en hvilken som helst endring i utdanningen vil måtte føre til endring i læringsutbyttet. Flere av deskriptorene er ikke konkretisert og gjort faglige. Dette gjelder for eksempel «Studenten kan finne, vurdere, bruke og henvisne til informasjon og fagstoff innen helsefagene som grunnlag for kvalitetsbevisst og reflektert yrkesutøvelse» og «Studenten er bevisst sin profesjonelle kompetanse, sin kreativitet og sitt mot, og forvalter kompetansen til faglig utvikling på egen arbeidsplass». Den sistnevnte beskrivelsen er dessuten vanskelig å måle.

Det er enkeltdeskriptorer og deler av deskriptorer som har et klart faglig innhold, men samlet sett er beskrivelsen ikke konkret nok. Læringsutbyttebeskrivelsen fremstår derfor som lite helhetlig, og er ikke godt egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner.

Læringsutbyttebeskrivelsen gir ikke nok innsikt i utdanningens faglige innhold og profil, og er ikke egnet til å skille mellom ulike studier innenfor fagområdet.

Konklusjon

Nei, læringsutbyttebeskrivelsen er ikke i tråd med NKR.

Panelet registrerer at det er mange likheter mellom læringsutbyttebeskrivelsene fra AOF Østfold, *utvekslingshemning og aldring*, og beskrivelsen fra Studieforbundet AOF, *helse, aldring og aktiv omsorg*. Når vi har kommet til ulike konklusjoner i vurderingene av disse, er det først og fremst fordi vi finner svakheter i LUBen for *helse, aldring og aktiv* som ikke er gjeldende for utdanningen fra AOF Østfold, nemlig at flere deskriptorer er lite konkrete og faglige. (I tillegg er en av deskriptorene en ufullstendig setning som heller ikke er en kompetansebeskrivelse). Det faglige innholdet i utdanningen fra AOF Østfold er derimot tydelig formidlet, og etter en helhetsvurdering er denne beskrivelsen vurdert som tilfredsstillende med forbehold om at tilbyder gjør endringer i den.

2.36 Studieforbundet AOF Norge, «Psykisk helsearbeid og rusarbeid»

Fagskolepoeng	60
Nivå	5.1
Saksnummer	15/99

2.36.1 LUB fra søknaden

Kunnskaper

Etter fullført fagskoleutdanning i psykisk helsearbeid og rusarbeid:

- har studenten god kjennskap til felles kunnskapsgrunnlag og referanseramme, verdier og relevante lover for helse- sosial og oppvekstsektoren
- har studenten kunnskap om- og innsikt i psykiske lidelser og ruslidelser i et samfunnsperspektiv
- har studenten grunnleggende kunnskap om forebyggende metoder og tiltak, og kan iverksette relevante tiltak ut i fra disse
- har studenten systemforståelse og kunnskap om hvordan helse- og omsorgstjenestene er organisert
- har studenten kunnskap om hva det innebærer å ha og å leve med en psykisk lidelse og/ eller ruslidelse
- har studenten kunnskap om kartlegging av behov, planlegging, organisering og iverksetting av kunnskapsbaserte tiltak, rehabilitering og oppfølging
- har studenten kunnskap om tverrfaglig samarbeid, kommunikasjon og brukermedvirkning
- har studenten oppdatert kunnskap om sentrale lover og forskrifter som regulerer pasienters/ brukeres, pårørendes og yrkesutøveres rettigheter og plikter

Ferdigheter

Etter fullført fagskoleutdanning i psykisk helsearbeid og rusarbeid:

- arbeider studenten helsefremmende og bidrar i samarbeid med pasientene/ brukerne, pårørende og fagpersoner til å forebygge problemutvikling, sykdom, og funksjonsnedsettelse
- benytter studenten sin kunnskap og samhandlingskompetanse og veileder pasienten/brukeren for å oppnå mestring og aktiv problemløsning
- ivaretar studenten individuelle behov hos pasienten/ brukeren og samarbeider med pårørende samt det sosiale og fysiske nærmiljø
- kartlegger studenten behov, planlegger, organiserer og iverksetter kunnskapsbaserte tiltak, rehabilitering og oppfølging av pasienter/ brukere med psykisk lidelse og/ eller ruslidelse
- bidrar studenten til å ta i bruk og vurdere relevante tiltak og metoder i arbeidet, holder seg faglig oppdatert innenfor eget arbeidsområde og deltar i faglig utvikling på arbeidsplassen
- kommuniserer studenten profesjonelt med pasienter/ brukere, pårørende og fagpersoner og tar medansvar for tilbakemelding til fagansvarlig om hjelpebehov og virkning av tiltak

Generell kompetanse

Etter fullført fagskoleutdanning i psykisk helsearbeid og rusarbeid:

- identifiserer studenten etiske utfordringer og dilemmaer, reflekterer over egen praksis og begrunner sine vurderinger faglig, etisk og juridisk
- anvender studenten sin kunnskap i samarbeidet med pasient/ bruker, pårørende og fagpersoner, reflekterer over egne holdninger, ivaretar brukervedvirkning og behovet for meningsfull aktivitet
- deltar studenten i faggrupper for å kvalitetssikre og videreutvikle sin kompetanse og forståelse for pasienten/brukeren og fagfeltet.
- deltar studenten i kartlegging og behandling av pasienter/ brukere med psykiske lidelser og/ eller ruslidelser, vurderer og ivaretar deres behov for oppfølging, omsorg og behandling
- er studenten bevisst på egen og andres kompetanse, ivaretar brukervedvirkning og kan drøfte og formidle kunnskap innenfor fagfeltet.
- er studenten bevisst sin profesjonelle kompetanse, sin kreativitet og sitt mot, forvalter kompetansen og bidrar til faglig utvikling og tverrfaglig samarbeid på egen arbeidsplass

Ytterligere kommentarer

Ikke utelatt.

2.36.2 Panelets drøfting

Vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper*, *ferdigheter* og *generell kompetanse*, og deskriptorene er i hovedsak plassert under riktig kategori. Under *ferdigheter* står det «ivaretar studenten individuelle behov hos pasienten/ brukeren og samarbeider med pårørende samt det sosiale og fysiske nærmiljø» og «deltar i faglig utvikling på arbeidsplassen». Begge disse hører mer hjemme under *generell kompetanse*, siden det er her NKR har deskriptorer om målgrupper og utvikling av arbeidsmetoder.

Nivå

Nivået er i hovedsak mulig å kjenne igjen fra de generiske beskrivelsene på nivå 5.1 i NKR, men en del av deskriptorene er utformet slik at nivået blir uklart. Under *kunnskaper* står deskriptoren «har studenten god kjennskap til felles kunnskapsgrunnlag og referanseramme, verdier og relevante lover for helse- sosial og oppvekstsektoren». «God kjennskap» har ikke et definert innhold i NKR, og er derfor egnet til å gjøre nivået uklart. Siden det her er slått sammen deskriptorer der kandidaten skal ha kunnskap om noe og innsikt om noe annet, blir det vanskelig å vite hvilket nivå utdanningen faktisk ligger på. Det står også «har studenten grunnleggende kunnskap om forebyggende metoder og tiltak, og kan iverksette relevante tiltak ut i fra disse». «Grunnleggende kunnskap» defineres i NKR som kunnskaper på grunnskolenivå. Under *generell kompetanse* står det at kandidatene «begrunner sine vurderinger faglig, etisk og juridisk». Å kunne gjøre rede for sine faglige valg er i NKR definert som en ferdighet på nivå 5.2. Det virker for ambisiøst å forvente at kandidater på nivå 5.1 skal kunne

begrunne sine valg faglig, etisk og juridisk, og tilbyder bør være tydeligere på hva som er ment med deskriptoren.

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Vi gjør oppmerksom på at det ifølge NKR er *kandidaten*, ikke *studenten*, som skal ha oppnådd læringsutbyttet, og at det vil gi mer mening å vise til kandidaten i læringsutbyttebeskrivelsen. Vi anbefaler å ikke ta med ordet «Kandidaten» i alle deskriptorene, det er bedre å sette dette ordet før kulepunktene starter i hver kategori, for å gjøre teksten mer leservennlig. Det bør også stå at kandidaten *kan* utføre de ulike ferdighetene, istedenfor å sette verbene i presens. LUB skal beskrive hva kandidaten er i stand til å gjøre som et resultat av læringsprosessen. Hva kandidaten *velger* å gjøre er en annen sak.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er i noen grad mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR, men i mange av deskriptorene er det ikke mulig å skille denne utdanningen fra en hvilken som helst annen fagskoleutdanning innenfor helsefagene. Et eksempel på dette er «bidrar studenten til å ta i bruk og vurdere relevante tiltak og metoder i arbeidet, holder seg faglig oppdatert innenfor eget arbeidsområde og deltar i faglig utvikling på arbeidsplassen». Andre deskriptorer er så generelle at de kunne passet i nesten hvilken som helst utdanning: «har studenten kunnskap om tverrfaglig samarbeid, kommunikasjon og brukervedvirkning». Flere deskriptorer er blandet sammen på måter som gjør at de ikke kommuniserer godt, eller gjør nivået uklart. Beskrivelsen «er studenten bevisst sin profesjonelle kompetanse, sin kreativitet og sitt mot, forvalter kompetansen og bidrar til faglig utvikling og tverrfaglig samarbeid på egen arbeidsplass» er både generelt formulert og i tillegg vanskelig å måle.

Læringsutbyttebeskrivelsen fremstår alt i alt som lite helhetlig, og er ikke godt egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner. Læringsutbyttebeskrivelsen gir ikke nok innsikt i utdanningens faglige innhold og profil, og er ikke egnet til å skille mellom ulike studier innenfor fagområdet.

Konklusjon

Nei, læringsutbyttebeskrivelsen er ikke i tråd med NKR.

2.37 Ytre Namdal fagskole, «Maskinoffiser»

Fagskolepoeng	60 og 120
Nivå	5.1 og 5.2
Saksnummer	15/17

2.37.1 LUB fra søknaden

Kunnskaper

Operativt nivå (Første år)

- Kandidaten har kunnskap i skipsteknisk drift på operativt nivå, som gjelder maskineri, elektriske og elektroniske anlegg, vedlikehold og reparasjoner, kontroll av skipets drift og omsorg for personer om bord.
- Kandidaten har kunnskaper innen redskapsfagene matematikk, fysikk, norsk, samt maritim engelsk og ledelse og økonomi knyttet til drift og operasjon av skip på operativt nivå.
- Kandidaten har kunnskaper om aktuelle nasjonale og internasjonale regler og forskrifter for teknisk drift og operasjon av skip på operativt nivå.
- Kandidaten kan oppdatere sin kunnskap, både gjennom litteratursøk, kontakt med fagmiljøer og revisjon av egen praksis på det operative nivået.
- Kandidaten kjenner til maritim nærings historie, sjøoffiserens rolle i samfunnet og har kjennskap om samfunnsmessige-, miljømessige-, sikkerhetsmessige-, etiske og økonomiske konsekvenser av maritim virksomhet på det operative nivået

Ledelses nivå(Andre år)

- Kandidaten har kunnskaper innen skipsteknisk drift på ledelses nivå om gir et helhetlig og reflektert perspektiv på fagområdene maskineri, elektriske og elektroniske anlegg, vedlikehold og reparasjoner, kontroll av skipets drift og omsorg for personer om bord.
- Kandidaten har kunnskaper innen redskapsfagene matematikk, fysikk, norsk, samt maritim engelsk og ledelse og økonomi knyttet til drift og operasjon av skip.
- Kandidaten kan som maskinoffiser på ledelses nivå vurdere kvaliteten både på eget og andres arbeid i ved hjelp av teoretiske beskrivelser og praktisk erfaring fra drift og operasjon av skip
- Kandidaten har kunnskaper om aktuelle nasjonale og internasjonale regler og forskrifter for teknisk drift og operasjon av skip som maskinoffiser på ledelses nivå.
- Kandidaten kan oppdatere sin kunnskap, både gjennom litteratursøk, kontakt med maritime fagmiljøer og ved revisjon av egen praksis.
- Kandidaten kjenner til maritim nærings historie, sjøoffiserens rolle i samfunnet og utvikling av maritim teknologi og har kjennskap om samfunnsmessige-, miljømessige-, sikkerhetsmessige-, etiske og økonomiske konsekvenser av maritim virksomhet på ledelses nivå.
- Kandidaten kjenner til begrepet ”livslang læring” og kjenner til strukturer og karrieremuligheter innen den maritime bransje/maritime næring.

Ferdigheter

Operativt nivå (Første år)

- Kandidaten kan løse teoretiske, tekniske og praktiske problemer relatert til arbeidet som maskinoffiser med ansvar på operativt nivå, og kan demonstrere sin evne til å gjennomføre de oppgaver, plikter og ansvar som er knyttet til trygg teknisk drift.
- Kandidaten kan bruke aktuelle tekniske manualer og instruksjoner sammen med verktøy og utstyr for å utføre relevante oppgaver som maskinoffiser på operativt nivå.
- Kandidaten kan bruke aktuelle publikasjoner og informasjonskilder for å løse teoretiske, og praktiske tekniske problemstillinger knyttet til operasjon og drift av skip som maskinoffiser på det operative nivået
- Kandidaten kan som maskinoffiser på operativt nivå bidra til utvikling og realisering av produkter, systemer og løsninger.

Ledelsesnivå (Andre år)

- Kandidaten kan finne, forholde seg kritisk til, bruke og henvide til relevant informasjon, litteratur og fagstoff og framstille og drøfte dette slik at det belyser en problemstilling, både skriftlig og muntlig på norsk og engelsk, og kan demonstrere sin evne til å gjennomføre, de oppgaver, plikter og ansvar som er knyttet til trygg teknisk drift som maskinoffiser på ledelses nivå
- Kandidaten kan som maskinoffiser på ledelses nivå reflektere over teoretiske, tekniske og praktiske problemstillinger knyttet til operasjon og drift av fremdrifts- og hjelpemaskineri om bord i skip.
- Kandidaten kan både som leder og i team benytte metoder, simulatorer og annet verktøy som danner grunnlag for å operere skipets fremdrifts- og hjelpemaskineri sikkert og effektivt.
- Kandidaten kan som maskinoffiser på ledelses nivå bruke aktuelle instruksjonsmanualer og typespesifikke informasjonskilder for å vurdere faglige teoretiske, tekniske og praktiske problemstillinger knyttet til operasjon og drift av fremdrifts og hjelpemaskineri om bord i skip.
- Kandidaten kan som maskinoffiser på ledelsesnivå demonstrere ferdigheter som er knyttet til teknisk forvaltning og være i stand til å arbeide selvstendig og i team, også innenfor et flerkulturelt arbeidsmiljø.

Generell kompetanse

Operativt nivå (Første år)

- Kandidaten bruker sine kunnskaper gjennom sitt arbeid i et lokalt og globalt perspektiv som maskinoffiser på operativt nivå
- Kandidaten er bevisst de miljømessige, etiske og økonomiske konsekvenser ved drift og operasjon av fremdrifts- og hjelpemaskineri.
- Kandidaten har respekt for andre fagområder og fagpersoner, kan bidra i tverrfaglig arbeid og kan tilpasse egen faglig utøvelse og teamegenskaper til den aktuelle arbeidssituasjon og -forhold
- Kandidaten kan bidra i faglige diskusjoner innen eget område og kunne dele sine kunnskaper og erfaringer med andre.

Ledelses nivå (Andre år)

- Kandidaten har som maskinoffiser på ledelses nivå et bevisst forhold til egne kunnskaper og ferdigheter om drift og operasjon av fremdrifts- og hjelpemaskineri.

- Kandidaten er klar over miljømessige, etiske og økonomiske konsekvenser av maritim virksomhet i et lokalt og globalt perspektiv, og kan bruke denne kunnskapen som maskinoffiser på ledelses nivå i den/det aktuelle arbeidssituasjon og –forhold.
- Videre kan maskinoffiseren formidle maritim fagkunnskap til ulike målgrupper både skriftlig og muntlig, på norsk og engelsk og evner å bidra i samfunnsdebatt for å synliggjøre den maritime næringens betydning og konsekvenser for samfunnet.
- Kandidaten har som maskinoffiser på ledelses nivå respekt for andre fagområder og fagpersoner og kan bidra i tverrfaglig arbeid. Maskinoffiseren kan tilpasse egen faglig utøvelse og lederegenskaper til den aktuelle arbeidssituasjon og -forhold.
- Kandidaten kan delta aktivt i faglige diskusjoner, er i stand til å dele sin kunnskap og erfaring med andre, og kan støtte og bidra til utvikling av anerkjent praksis og innovasjonsprosesser.
- Kandidaten har som maskinoffiser på ledelses nivå tilegnet seg holdninger som bevisstgjøres og synliggjøres gjennom arbeid og i relasjoner med kolleger, ledelse og faglig miljø.

Ytterligere kommentarer

LUB overordnet ble satt inn i søknaden i siste liten. YNF fikk de ferdige i samarbeid med fellesskapet alle maritime skoler. Det er alle de maritime skolene samlet som står for LUB og ikke YNF alene.

Håper derfor at om det er uenighet eller mangler ved LUB at dette blir tatt opp samlet etter felles tidligere godkjenninger og ikke en sak YNF får alene.

2.37.2 Panelets drøfting

Vurdering Maskinoffiser operativt nivå (5.1)

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper*, *ferdigheter* og *generell kompetanse*, og deskriptorene er plassert under riktig kategori.

Nivå

Nivået er mulig å kjenne igjen fra de generiske beskrivelsene på nivå 5.1 i NKR, men flere av deskriptorene er utformet slik at nivået blir uklart. På nivå 5.1 skal kandidatene ha innsikt i relevante regelverk, standarder osv. I denne beskrivelsen er det oppgitt at de skal ha kunnskaper om slike. På nivå 5.1 skal kandidatene «forstå egen bransjes betydning i et samfunns- og verdiskapingsperspektiv». I denne beskrivelsen ser deskriptoren «Kandidaten kjenner til maritim nærings historie, sjøoffiserens rolle i samfunnet og har kjennskap om samfunnsmessige-, miljømessige-, sikkerhetsmessige-, etiske og økonomiske konsekvenser av maritim virksomhet på det operative nivået» ut som en blanding av 5.1- og 5.2-deskriptoren for dette temaet. Samtidig er det tydelig på et for lavt nivå at kandidatene skal kjenne til / ha kjennskap til disse tingene.

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er i hovedsak utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning. Det er likevel eksempler på deskriptorer som ikke beskriver det de skal gjøre, som «Kandidaten har som maskinoffiser på

ledelses nivå tilegnet seg holdninger som bevisstgjøres og synliggjøres gjennom arbeid og i relasjoner med kolleger, ledelse og faglig miljø». Dette sier noe om hvordan kandidatens holdninger synliggjøres, men ingenting om *hvilke* holdninger kandidatene skal ha utviklet.

Vi anbefaler å ikke starte alle deskriptorene med «Kandidaten», det er bedre å sette dette ordet før kulepunktene starter i hver kategori, for å gjøre teksten mer leservennlig.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er i noen grad mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR, og deskriptorene under *kunnskaper* er i hovedsak konkrete og fagspesifikke. I kategoriene ferdigheter og *generell kompetanse* er mange av deskriptorene ikke gjort fagspesifikke nok. Et eksempel på dette er deskriptoren «Kandidaten kan løse teoretiske, tekniske og praktiske problemer relatert til arbeidet som maskinoffiser med ansvar på operativt nivå, og kan demonstrere sin evne til å gjennomføre de oppgaver, plikter og ansvar som er knyttet til trygg teknisk drift». Dersom man ikke fra før har kunnskaper om hvilke problemstillinger og oppgaver en maskinoffiser på dette nivået skal kunne løse, gir ikke denne deskriptoren noen innsikt i disse sidene av yrket. Under *kunnskaper* fremgår det at kandidaten skal ha kunnskap om sjøoffiserens rolle. Det er ikke klart om sjøoffiser er noe annet enn maskinoffiser. Generelt er språket tungt og lite presist. Det er behov for en språklig gjennomgang slik at beskrivelsen kan brukes som et kommunikasjonsverktøy.

Kandidatene skal på dette nivået (5.1) kartlegge en situasjon, og identifisere problemstillinger og behov for iverksetting av tiltak. Denne deskriptoren mangler i tilbyders beskrivelse. Derimot står det under *ferdigheter* at kandidaten kan «bidra til utvikling og realisering av produkter, systemer og løsninger». Denne deskriptoren burde stå i kategorien *generell kompetanse*.

Det er lite samsvar med beskrivelsen av generell kompetanse i NKR. Deskriptoren om å kunne utvikle arbeidsmetoder og/eller tjenester mangler. Det er vanskelig å kjenne igjen at kandidatene skal ha utviklet en etisk grunnholdning og ha forståelse for yrkes- og bransjeetiske prinsipper. Det kommer heller ikke tydelig frem at de skal kunne utføre arbeidet etter utvalgte målgruppers behov.

Deskriptoren om å bidra i faglige diskusjoner ser ut til å nærme seg deskriptoren fra 5.2 om å utveksle faglige synspunkter med andre med bakgrunn innenfor bransjen.

Enkelte av deskriptorene ville kommunisert bedre om de var utformet likere deskriptorene fra NKR. Rammeverket definerer at kandidater på dette nivået skal kunne finne informasjon og fagstoff som er relevant for en yrkesfaglig problemstilling. Det er fullt mulig å tolke deskriptoren «Kandidaten kan bruke aktuelle publikasjoner og informasjonskilder for å løse teoretiske, og praktiske tekniske problemstillinger knyttet til operasjon og drift av skip som maskinoffiser på det operative nivået» slik, men den vektlegger faktisk *bruk* av fagstoffet, noe som kan oppleves som på et høyere nivå.

Læringsutbyttebeskrivelsen fremstår alt i alt som lite helhetlig, og er ikke godt egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner. Læringsutbyttebeskrivelsen gir ikke nok innsikt i utdanningens faglige innhold og profil, og er ikke egnet til å skille mellom ulike studier innenfor fagområdet.

Konklusjon

Nei, læringsutbyttebeskrivelsen er ikke i tråd med NKR.

Vurdering Maskinoffiser ledelsesnivå (5.2)

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper*, *ferdigheter* og *generell kompetanse*, og deskriptorene er plassert under riktig kategori.

Nivå

Nivået er mulig å kjenne igjen fra de generiske beskrivelsene på nivå 5.2 i NKR, men flere av deskriptorene er utformet på et for høyt nivå, eller slik at nivået blir uklart. NKR definerer at kandidater på nivå 5.2 skal kunne vurdere eget arbeid i forhold til gjeldende normer og krav, og denne deskriptoren handler om videreutviklingen av kunnskapen som på nivå 5.1 er beskrevet som innsikt i relevant regelverk osv. I deskriptoren «Kandidaten kan som maskinoffiser på ledelses nivå vurdere kvaliteten både på eget og andres arbeid i ved hjelp av teoretiske beskrivelser og praktisk erfaring fra drift og operasjon av skip» er det utydelig at det skal handle om regelverk og standarder. I deskriptoren etter oppgis det at kandidatene skal ha kunnskaper om nasjonale og internasjonale regler». Å ha kunnskaper om noe er på et lavere nivå enn å ha innsikt i det.

Under ferdigheter står det at «Kandidaten kan finne, forholde seg kritisk til, bruke og henviser til relevant informasjon, litteratur og fagstoff og framstille og drøfte dette slik at det belyser en problemstilling, både skriftlig og muntlig på norsk og engelsk, og kan demonstrere sin evne til å gjennomføre, de oppgaver, plikter og ansvar som er knyttet til trygg teknisk drift som maskinoffiser på ledelses nivå». Å kunne forholde seg kritisk til ulike informasjonskilder er i NKR definert som en ferdighet på mastergradsnivå.

På nivå 5.2 skal kandidatene kunne finne og henviser til informasjon og vurdere relevansen for en yrkesfaglig problemstilling. Å kunne framstille dette slik at det belyser en problemstilling ligger på nivå 6. Denne deskriptoren er også et eksempel på at innholdet er uklart. Dersom man ikke fra før har kunnskaper om hvilke problemstillinger og oppgaver en maskinoffiser på dette nivået skal kunne løse, gir ikke denne deskriptoren noen innsikt i disse sidene av yrket.

Under generell kompetanse er det oppgitt at «Videre kan maskinoffiseren formidle maritim fagkunnskap til ulike målgrupper både skriftlig og muntlig, på norsk og engelsk og evner å bidra i samfunnsdebatt for å synliggjøre den maritime næringens betydning og konsekvenser for samfunnet». På dette nivået er det forventet at kandidatene kan utveksle synspunkter med andre med bakgrunn innenfor bransjen/yrket og delta i diskusjoner om utvikling av god praksis. Deskriptoren slik den står i denne beskrivelsen ligner mer på den tilsvarende beskrivelsen for mastergradsnivå: «kan kommunisere om faglige problemstillinger, analyser og konklusjoner innenfor fagområdet, både med spesialister og til allmennheten».

Det fremgår også av læringsutbyttebeskrivelsen at kandidatene skal kunne «bidra til utvikling av anerkjent praksis og innovasjonsprosesser», og dette synes noe ambisiøst. På nivå 5.2 skal kandidatene kunne bidra til organisasjonsutvikling. Det er først på mastergradsnivå at det er forventet at kandidater skal kunne bidra i innovasjonsprosesser.

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Vi anbefaler å ikke starte alle deskriptorene med «Kandidaten», det er bedre å sette dette ordet før kulepunktene starter i hver kategori.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er i noen grad mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR, og deskriptorene under *kunnskaper* er i hovedsak konkrete og fagspesifikke. I kategoriene ferdigheter og *generell kompetanse* er flere av deskriptorene ikke gjort fagspesifikke nok. Et eksempel på dette er deskriptoren «Kandidaten kan bidra i faglige diskusjoner innen eget område og kunne dele sine kunnskaper og erfaringer med andre». Fordi nivåbeskrivelsen er så uklar og lite i tråd med lengden på utdanningen, blir også det faglige innholdet og profilen uklart. Under *kunnskaper* fremgår det at kandidaten skal ha kunnskap om sjøoffiserens rolle. Det er ikke klart om sjøoffiser er noe annet enn maskinoffiser. Generelt er språket tungt og lite presist. Det er behov for en språklig gjennomgang slik at beskrivelsen kan brukes som et kommunikasjonsverktøy.

Læringsutbyttebeskrivelsen fremstår alt i alt som lite helhetlig, og er ikke godt egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner. Læringsutbyttebeskrivelsen gir ikke nok innsikt i utdanningens faglige innhold og profil, og er ikke egnet til å skille mellom ulike studier innenfor fagområdet.

Konklusjon

Nei, læringsutbyttebeskrivelsen er ikke i tråd med NKR.

2.38 Østfold fagskole, «Oppvekst. Barn med særskilte behov»

Fagskolepoeng	60
Nivå	5.1
Saksnummer	15/112

2.38.1 LUB fra søknaden

Kunnskaper

Kandidaten:

- har kunnskap om oppvekstsektoren, etikk, kommunikasjon, sosiologi og psykologi rettet mot barn og unge med særskilte behov for å fremme læring, utvikling og helse
- har kunnskap om barn og unge med særskilte behov, herunder lærevansker, utsatte barn og unge, atferdsvansker, migrasjonsrelaterte utfordringer og om aktuelle tiltak for å kunne fremme læring, utvikling og helse
- har kunnskap om pedagogisk og didaktisk teori, og om ulike observasjons-, plan- og kartleggingsverktøy rettet mot barn og unge med særskilte behov
- forstår betydningen av helsefremmende og forebyggende arbeid for barn og unge med særskilte behov i et folkehelseperspektiv
- har innsikt i lovverk og styringsdokumenter innenfor oppvekstsektoren gjeldende barn og unge med særskilte behov
- har kjennskap til ulike virksomheter innen oppvekstsektoren for å best mulig tilrettelegge for læring og utvikling
- kan oppdatere sin yrkesfaglige kunnskap om barn og unge med særskilte behov

Ferdigheter

Kandidaten:

- kan anvende ulike kommunikasjonsformer profesjonelt i samarbeid med barn/unge, foresatte, kollegaer og andre yrkesgrupper
- kan anvende ulike pedagogiske- og didaktiske metoder for å planlegge å gjennomføre leke- og læringsaktiviteter
- kan finne informasjon om og iverksette helsefremmende tiltak innen fysisk aktivitet og ernæring for å forebygge problemutvikling, sykdom og funksjonsnedsettelse for barn og unge med særskilte behov
- kan finne informasjon og fagstoff knyttet til ulike problemstillinger for barn med særskilte behov for å fremme læring, utvikling og helse
- kan kartlegge og identifisere faglige problemstillinger for barn og unge med særskilte behov og iverksette nødvendig til tiltak som fremmer læring, utvikling og helse

Generell kompetanse

Kandidaten:

- har forståelse for etiske prinsipper, utfordringer og dilemmaer i yrkesutøvelsen, reflekterer over egen praksis, holdninger og verdier i møte med barn og unge med særskilte behov og deres foresatte
- har utviklet en etisk grunnholdning som kommer til uttrykk ved at yrkesutøvelsen ivaretar brukermedvirkning, barn og unges integritet og behov for omsorg og læring
- kan utføre arbeid som fremmer læring, utvikling og helse, tilpasset barn og unges individuelle behov
- kan utvikle arbeidsmetoder og tjenester til barn og unge med særskilte behov, gjennom kunnskapsdeling, veiledning og etisk refleksjon på arbeidsplassen
- kan bygge relasjoner med kollegaer og andre instanser gjennom kunnskaps- og erfaringsdeling for å skape et godt læringsmiljø for barn og unge med særskilte behov

Ytterligere kommentarer

Det er kun benyttet diskriptorer fra NKR 5.1, Fagskole 1.

2.38.2 Panelets drøfting

Vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper*, *ferdigheter* og *generell kompetanse*, og deskriptorene er plassert under riktig kategori.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen ligger samlet sett på nivå 5.1 i NKR. Også på nivå 5.1 er det forventet at kandidatene skal kunne identifisere behov for tiltak. I denne utdanningen er det oppgitt at de skal kunne iverksette tiltak. Det ligger på et høyere nivå, men sakkyndige komiteer har tidligere vurdert at dette er realistisk å oppnå på nivå 5.1, og vi vurderer derfor at dette samlet sett er på nivå 5.1, også uten en særskilt begrunnelse fra søker.

Selv om læringsutbyttebeskrivelsen formelt sett er beskrevet på riktig nivå, virker det til sammen som kandidatene skal ha kunnskaper om svært mye, som kommunikasjon, sosiologi, psykologi, lærevansker, migrasjonsrelaterte utfordringer og pedagogisk og didaktisk teori. Det kan virke som dette utgjør en bredde av kunnskaper som hører til et høyere nivå. Det er mulig at beskrivelsen heller burde omtale pedagogiske og didaktiske *metoder*, fremfor teorier.

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR, men ikke så spesifikt at en hvilken som helst endring i utdanningen vil måtte føre til endring i læringsutbyttet. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre

utdanningsinstitusjoner, og gir innsikt i utdanningens faglige innhold og profil. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å skille mellom ulike studier.

Den første deskriptoren under *kunnskaper* er ganske generell, og de påfølgende punktene ser ut til å være en konkretisering av dette. Det kan virke som det første punktet er utformet for å avgrense og definere utdanningens rolle i det bredere yrkesfeltet, men det kan være med på å gjøre beskrivelsen noe gjentakende.

Konklusjon

Ja, læringsutbyttebeskrivelsen er i tråd med NKR.

3 Betraktninger fra panelet og NOKUT

3.1 Panelets råd til sektoren

Korrekt og presist språk

Panelet understreker betydningen av et korrekt og presist språk i læringsutbyttebeskrivelsene. Dette er avgjørende for at LUBene skal kommunisere og fungere etter formålet. Nedenfor har vi kommentert noen språklige svakheter som vi har sett går igjen i flere av beskrivelsene.

Læringsutbyttebeskrivelsen skal beskrive det utbyttet kandidatene har etter bestått og endt utdanning. Disse er ikke lenger studenter, og følgelig bør betegnelsen «kandidaten» benyttes istedenfor «studenten» i læringsutbyttebeskrivelsene.

For å gjøre teksten mer leservennlig bør man også unngå å starte alle deskriptorene med «Kandidaten». Det er bedre å sette dette ordet før kulepunktene starter i hver kategori.

LUBene skal beskrive hva kandidatene *har* av kompetanse. Dere bør derfor unngå formuleringer som «Etter endt utdanning *skal* kandidatene ha [...]» ettersom de kan så tvil om kandidaten faktisk har oppnådd dette utbyttet. Det er bedre å skrive «kandidaten har...». På samme måte er det uheldig å skrive at for eksempel «Kandidaten kommuniserer», ettersom LUB skal beskrive hva kandidaten er i stand til å gjøre som et resultat av læringsprosessen. Hva kandidaten *velger* å gjøre er en annen sak. Dere bør derfor formulere at kandidaten for eksempel *kan* kommunisere istedenfor at han/hun kommuniserer.

I enkelte beskrivelser veksler man mellom å skrive at kandidaten har *kunnskaper* eller *kunnskap*. Vær konsekvent i formuleringene.

Vær varsom med fagspesifikke betegnelser (både fagbegreper og egennavn) som er kjent i fagfeltet, men ikke for utenforstående. Et eksempel på dette er henvisninger til «LØM-emnet» som både er en forkortelse som burde forklares første gang den benyttes og som uansett ikke er allment kjent.

Vær presis med hensyn til mer generelle begreper som «ledelse». Det er vanskelig for de sakkyndige å vurdere om utdanningens utbytte er realistisk beskrevet, når man ikke skiller mellom for eksempel personalledelse og strategisk ledelse. I flere LUBer er dette beskrevet med så generelle termer at det er vanskelig å forstå hva slags ledelse det er snakk om.

Vurder å bytte ut enkelte formuleringer fra NKR med begreper som er mer beskrivende og aktuelle for deres utdanning. Det er viktig å forholde seg til kjernebegreper i rammeverket, men enkelte formuleringer som å «iverksette tiltak» og «bidra til organisasjonsutvikling» kan gjerne omformuleres hvis det tydeliggjør hva som ligger i formuleringene. Hensikten må være å kommunisere det faglige innholdet i utdanningen på en tydelig måte, og på en måte som fortsatt sikrer sammenhengen med nivåbeskrivelsen i NKR. Vi ser for oss at dette med å iverksette tiltak kan konkretiseres i LUBene for flere helseutdanninger, og at det vil gjøre det lettere å overbevise sakkyndige om at kandidatene faktisk kan utføre tiltakene selv om denne typen beskrivelser normalt ligger på et høyere nivå.

Gjennomgående ser vi at de generelle kompetansene ofte er mer upresist beskrevet enn kulepunktene i de andre kategoriene. Det kan derfor være en idé å gå spesielt nøye igjennom disse beskrivelsene med det formål å gjøre de mer konkrete.

Vi vil også gjenta vår anbefaling om å unngå begreper som «å ha mot» eller «evner» ettersom dette både er vanskelig å måle og uansett kan forstås som personlige, muligens medfødte egenskaper, som ikke er resultat av en læringsprosess.

Vær varsom med verdivurderinger

Panelet er skeptisk til å inkludere verdivurderinger i læringsutbyttebeskrivelsene. Eksempler på slike verdivurderinger kan være at kandidaten skal bidra til *godt* samarbeid og legge til rette for *gode* omsorgstiltak. Vi registrerer at man finner formuleringer som «utvikling av god praksis» under *generell kompetanse* på nivå 5.2 i NKR, men vi mener likevel at «godt» er et vanskelig ord å benytte i en læringsutbyttebeskrivelse fordi det har moralske hentydninger og er lite spesifikt. Dere bør overveie om det er hensiktsmessig å bruke slike adjektiver i deres LUBer.

Andre problematiske formuleringer er at «kandidaten kan anvende sin faglige kunnskap og ferdigheter på en *selvstendig* måte». En slik beskrivelse impliserer at de andre beskrevne ferdighetene utføres på en *uselvstendig* måte. Det er bedre å formulere at kandidaten for eksempel kan utføre arbeidet alene og i samarbeid med andre.

Fremheve utdanningens egenart

NKR skal ikke standardisere alle utdanninger, fagets egenart skal stå sentralt. I vårens panelvurderinger har vi registrert at flere LUBer formelt sett er tilfredsstillende, men samtidig ligger de så tett opp mot rammeverket at fagets egenart forsvinner. Dette mener vi er uheldig. Det er mulig å formulere LUBer som både er i tråd med NKR og som formidler det faglige innholdet og utdanningens profil på en konkret og tydelig måte.

I sammenheng med at NKR ikke skal standardisere utdanninger, vil vi nevne at det ikke er sikkert alle deskriptorer er nødvendige i alle utdanninger. Som et hypotetisk eksempel kan man se for seg at kandidater etter en gitt utdanning på 30 fagskolepoeng oppnår forståelse i egen bransjes/yrkes betydning i et samfunnsperspektiv, men ikke i et verdiskapingsperspektiv. Imidlertid vil det være nødvendig å begrunne hvorfor verdiskapingsperspektivet ikke er relevant i denne utdanningen. Vårt poeng er at dere ikke ukritisk skal ta inn elementer i LUBene bare fordi de står i NKR, hvis de faktisk ikke er relevante for utdanningen.

Sammenhengen mellom kategoriene

Dere må sikre en rød tråd fra *kunnskaper* til *ferdigheter* til *generell kompetanse*. I flere LUBer savner vi for eksempel en bedre presisering av hva slags kunnskaper om ledelse man får. Det vil være avgjørende for å vurdere om det er realistisk at studentene skal kunne få visse typer ferdigheter i ledelse. Vi undrer oss også over at de fleste kandidatene har en etisk kompetanse under *generell kompetanse*, mens det sjeldent fremgår at studentene faktisk får *kunnskaper* om slike etiske problemstillinger.

Vi ser også at det fortsatt er noe feilplassering av kulepunkt i de ulike kategoriene. Vi tror dette ofte kan skyldes at man ikke har lest og analysert hele deskriptorene i NKR, men derimot plukket enkelte fra hverandre. For eksempel vil følgende deskriptor være en generell kompetanse, selv om første del av den beskriver en ferdighet: «kan planlegge og gjennomføre yrkesrettede arbeidsoppgaver og prosjekter alene og som deltaker i gruppe og i tråd med etiske krav og retningslinjer». I enkelte LUBer har man derimot delt opp deskriptoren og satt ferdigheter som å «planlegge og gjennomføre yrkesrettede arbeidsoppgaver» inn under *generell kompetanse*. Da mister man en vesentlig del av kompetansebeskrivelsen som angår hvordan arbeidsoppgavene blir utført (alene og i samhandling med andre) og det etiske perspektivet, i tillegg til at kulepunktet blir feilplassert.

Begrunn hvordan studentene skal nå ambisiøse læringsutbytter

Vær tydelig på hvilke elementer dere har hentet fra nivå under eller over. Det bør stå noe mer i begrunnelsen enn at «elementer er hentet fra nivå 5.2». Forklar hvorfor dere mener det er relevant å benytte kulepunkter fra nivå over/under og ikke minst argumenter for hvordan dere skal sikre at studentene oppnår dette læringsutbyttet.

Enkelte LUBer viser til at det undervises i emner som også tilbys i lengre utdanninger. Vi anser det ikke som realistisk at man kan ta ut deler av et toårig løp fra et høyere nivå, tilby det på et lavere nivå (i en kortere utdanning) og oppnå det samme utbyttet. Et eksempel på dette kan være at man i en halvårig utdanning ønsker å tilby et emne tilsvarende «LØM-emnet» (emne i ledelse, økonomistyring og markedsføringsledelse) i tekniske fagskoleutdanninger av to års varighet. Det er ikke nok at omfanget av det enkelte emnet kan passe inn i en kortere utdanning. Studenter på et toårig løp vil ha mye bedre forutsetninger for å nå det læringsutbyttet som er forventet i dette emnet enn studenter i en halvårig utdanning.

Jobb med å videreutvikle læringsutbyttebeskrivelsene

Panelet understreker at selv om læringsutbyttebeskrivelser er vurdert som formelt ok, så forventer vi at dere jobber videre med beskrivelsen og tar stilling til panelets anbefalinger. Flere læringsutbyttebeskrivelser har for eksempel vært i overkant lange, men de har likevel blitt vurdert som tilfredsstillende (i tråd med NKR). Tilbydere må overveie antallet kulepunkter i flere beskrivelser. Læringsutbyttebeskrivelsene skal dessuten ikke være statiske dokumenter. Arbeidet med å sikre at de overordnede LUBene henger sammen med beskrivelser av utbytter på emnenivå er også en kontinuerlig prosess.

Les vurdering av LUBer for lignende utdanninger

Vi anbefaler søkere å sammenligne læringsutbyttebeskrivelser innenfor tilstøtende fagområder, men fra ulike tilbydere. I bunken med læringsutbyttebeskrivelser vi har vurdert i vår, var det for eksempel tre beskrivelser som gjaldt utdanninger med samme navn («psykisk helsearbeid og rusarbeid»). Disse er svært ulikt formulert, og vi mener derfor dere kan lære mye av å lese de ulike beskrivelsene og vurderingene.

Kort oppsummert:

- Formuler presise og språklige korrekte LUBer som tydelig kommuniserer det faglige innholdet uten å gå på akkord med nivåbeskrivelsen i NKR.
- Vær varsom med verdivurderinger som har moralske hentydninger og er lite spesifikke (som *godt* samarbeid og *gode* omsorgstiltak).
- Fremhev det faglige innholdet og utdanningens profil
- Sikre sammenhengen mellom kategoriene
- Begrunn hvordan dere sikrer at studentene oppnår eventuelle læringsutbytter som er hentet fra høyere nivå.
- Jobb med å videreutvikle LUBene. Dette arbeidet er en kontinuerlig prosess.
- Lær av andre: Les vurderinger av LUBer for lignende utdanninger.

3.2 NOKUTs betraktninger

3.2.1 Prosjektet med panelvurderinger – utviklingstrekk

NOKUTs erfaringer med felles vurderinger av overordnede læringsutbyttebeskrivelser i 2014 var svært positive. Panelets anbefalinger ble brukt aktivt i vår veiledning til søkere og fagskoletilbydere, både i vår seminarrekke om utforming av læringsutbyttebeskrivelser, på søkerkurs og i revidering av vårt skriftlige veiledningsmateriale. Prosjektet har gitt NOKUT nyttig kunnskap om hvilke utfordringer fagskolesektoren møter i arbeidet med å formulere forventet læringsutbytte i tråd med NKR, i tillegg til at det har vært et viktig ledd i NOKUTs egen kompetanseheving. De gode erfaringene med prosjektet fra fjoråret gjorde at NOKUT besluttet å forlenge prosjektet i 2015.

I 2014 så vi en markant forbedring i kvaliteten på læringsutbyttebeskrivelsene som ble levert til med søknadene til høstens søknadsfrist, sammenlignet med de som ble sendt inn våren 2014. I vår ser vi at det fortsatt er slik at flertallet (to tredjedeler) av de innkomne læringsutbyttebeskrivelsene er i tråd med NKR. De rådene panelet nå gir handler i stor grad om å forbedre læringsutbyttebeskrivelser som i utgangspunktet er i tråd med NKR. Panelets vurderinger har blitt mer utfyllende og detaljerte fra våren 2014 til våren 2015. Dette er en utvikling NOKUT ser som positiv og som er i tråd med vår intensjon om å prioritere rådgivning i større grad enn tidligere.

3.2.2 NOKUTs kommentarer til panelets vurderinger våren 2015

Tilbyder har ansvar for egen læringsutbyttebeskrivelse

Ett av panelets råd til sektoren våren 2015 angår utdanninger med emne i ledelse, økonomistyring og markedsføringsledelse som er hentet fra nasjonale planer for tekniske fagskoleutdanninger. NOKUT er enige med panelet i at man skal være varsom med å hente ut emner fra nasjonale planer for å tilby dem i kortere utdanninger. I tillegg synes det å være misforståelser knyttet til statusen for de nasjonale

planene. NOKUT ønsker å oppklare at det *ikke* er slik at NOKUT godkjenner nasjonale planer eller emner i nasjonale planer. NOKUT godkjenner derimot én og én utdanning som kan være bygget på en nasjonal plan. Det er derfor viktig at den enkelte tilbyder tar ansvar for egen læringsutbyttebeskrivelse, selv om man skulle velge å bygge på en nasjonal plan. Vi ser det absolutt som hensiktsmessig at utdanninger med samme navn også har et tilnærmet likt utbytte, men det er likevel hver enkelt tilbyder som står ansvarlig for egen læringsutbyttebeskrivelse.

Behov for å moderere kravet om målbare læringsutbytter

NOKUT stiller seg bak læringsutbyttepanelets anbefalinger, men samtidig ser vi at det er behov for å moderere og utdype anmodningen om at læringsutbyttene skal være «målbare».

I fagskoletilsynsforskriften § 3-6 står det at «eksamens- og vurderingsordningene skal være egnet til å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd». I vår veiledning til fagskoletilsynsforskriften har vi til nå opererert med krav om at

«Læringsutbyttebeskrivelsen må formuleres på en slik måte at dere kan måle, observere eller konstatere om studentene har nådd det forventede læringsutbyttet» (side 26)

og at tilbydere må

«tenke igjennom hvordan dere kan forme vurderingsoppgavene slik at det er mulig for studentene å vise at de har denne kompetansen, på en målbar og/eller observerbar måte» (side 41).

På seminarer med sektoren og i kommunikasjonen med sakkyndige, har vi fått tilbakemeldinger om at det ikke gir mening å kreve målbare læringsutbyttebeskrivelser i *alle* kategorier innenfor alle fagfelt. Vi registrerer spesielt at det er utfordringer knyttet til å utforme målbare læringsutbyttebeskrivelser i kategorien *generell kompetanse*. Et eksempel er NKR-deskriptoren at kandidater «har utviklet en etisk grunnholdning i utøvelsen av yrket». Vil vil derfor i tiden fremover se nærmere på problematikken og komme tilbake med en utdyping og en eventuell justering av kursen.

Vedlegg

Læringsutbyttepanelet har bestått av følgende medlemmer:

- **Instituttleder/lektor Martin Bayer, Institutt for Kultur og Identitet ved Roskilde Universitet**

Bayer er utdannet mag.art. i pedagogikk fra Københavns Universitet og har sin ph.d. fra samme sted. Siden 2008 har han fungert som instituttleder ved Institutt for Didaktik, og mellom 2005 og 2008 var han instituttleder ved Institutt for Curriculumforskning ved DPU. Han har vært aktiv i mange faglige nettverk, blant annet Nordisk nettverk for forskning i læreruddanning og læreres profesjonelle utvikling. I 2013/2014 har Martin Bayer tatt del i en referansegruppe for NOKUT. Referansegruppen har vurdert læringsutbyttebeskrivelser for de historisk-filosofiske mastergradstudiene som er med i NOKUTs tilsyn med eksisterende virksomhet. Han har også deltatt i Danmarks Evalueringsinstituts (EVA) pilot med akkreditering av profesjonshøyskolen VIA.

- **Kvalitetskonsulent Helle Korshøj Bendixen, Københavns Erhvervsakademi (KEA)**

Bendixen er utdannet cand.scient.pol. fra Aarhus Universitet. Hun har arbeidet en årrekke som konsulent for den danske akkrediteringsinstitusjonen for tertiær utdanning (Danmarks Akkrediteringsinstitusjon). Hun har bred erfaring med akkreditering av nye og eksisterende utdanninger, herunder også hvordan akkreditering ivaretas internasjonalt. Bendixen er nå ansatt som kvalitetskonsulent ved Københavns Erhvervsakademi (KEA). Her er hun prosjektkoordinator og rådgiver overfor de involverte fagmiljøene i arbeidet med å utvikle nye utdanninger og ved revisjon av eksisterende utdanninger. Utforming av læringsutbyttebeskrivelser i tråd med det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket står sentralt i dette arbeidet. Bendixen arbeider også med utvikling og implementering av kvalitetspolitikk og -tiltak på institusjonelt nivå. Hun har dessuten erfaring med akkreditering og strategisk kvalitetsarbeid fra Københavns Universitet.

- **Forsker Mari Elken, Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning**

Mari Elken har en tverrfaglig mastergrad med fokus på høyere utdanning fra Universitetet i Oslo. Hun har vært ansatt som forsker på NIFU siden høsten 2013, etter endt stipendiatperiode ved Universitetet i Oslo. Doktorgradsavhandlingen hennes handler om Europeisk Kvalifikasjonsrammeverk (EQF) og utviklingen av NKR i Norge, og den skal leveres i løpet av våren 2015. På NIFU er hun blant annet involvert i et stort NFR-finansiert prosjekt om kvalitet i norsk høyere utdanning. Hennes forskningsinteresser er av tverrfaglig natur, med fokus på organisering og styring av høyere utdanning på både organisasjonsnivå, samt nasjonalt, nordisk og europeisk nivå, men også spesialkompetanse på utviklingen av kvalifikasjonsrammeverk og fokus på læringsutbytte. I utviklingen av NKR i Norge var hun også en del av ekspertgruppen som utviklet den tekniske rapporten for henvisningen av NKR til EQF. Hun har i tillegg vært involvert i flere evalueringer for NOKUT – blant annet akkreditering av nytt doktorgradsstudium på HiOA, og evaluering av LUB for tilsyn med mastergradsstudier i historisk-filosofiske fag. I tillegg til dette sitter hun nå i referansegruppen til NOKUT-prosjektet som kartlegger læringsutbyttebeskrivelser i norsk høyere utdanning.

- **Studieleder Marta Grongstad, Universitetet i Tromsø**

Grongstad er utdannet sykepleier med master i sykepleie og helsefag fra Universitet i Tromsø. Hun har tatt praktisk pedagogisk utdanning, studert IKT og didaktikk og har en videreutdanning innen aldring og eldreomsorg. Grongstad har jobbet mye med desentraliserte og nettbaserte studier, både med bruk av videokonferanse og ulike læringsplattformer. Hun har jobbet mange år som lærer og studieleder av videreutdanningsstudier innen eldreomsorg ved Høgskolen i Tromsø. Hun er nå ansatt som studieleder ved bachelorutdanningen i sykepleie ved Institutt for helse og omsorgsfag, Universitet i Tromsø, Norges arktiske universitet. I 2010-2012 hadde hun permisjon fra studielederstillingen ved UIT og var ansatt i Oslo kommune som fagutviklingssykepleier ved to sykehjem. Hun startet da opp og ledet flere fag- og utviklingsprosjekter for ledere og helsearbeidere i kommunehelsetjenesten. Hun har gjennom flere år hatt et nært samarbeid med ulike utdanningsinstitusjoner, kommuner og spesialisthelsetjenesten rundt kompetanseheving av ulike helsepersonell. Grongstad har bred erfaring som sakkyndig for NOKUT.

- **Rektor / daglig leder Morten Flate Paulsen, Campus NooA**

Paulsen har lang erfaring som utviklingsleder ved NKI Nettstudier der han blant annet jobbet mye med utvikling og evaluering av nettkurs og nettstudier både på høgskole- og fagskolenivå. På NKI hadde han også i flere perioder fagansvar for blant annet IT-fag og pedagogiske fag. Han er nå primært daglig leder for nettskolen Campus NooA, men har også en stilling som professor II ved Høgskolen i Sør-Trøndelag der han blant annet er involvert i utvikling av et masterprogram.

(Morten Flate Paulsen har ikke deltatt i vurderingene av LUBer fra eCademy og NKI, da han selv opplevde å ha hatt for tett kontakt med tilbyderne).